

การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”:
กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5
โรงเรียนบ้านนุเซโปลล์ ห้องเรียนสาขาบ้านซอหะมะโกร
ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

โดย

นายกรกฎ อินทักษณ์

การวิจัยเฉพาะเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาบัณฑิตอาสาสมัคร
วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น”:
กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5
โรงเรียนบ้านนุเซะโปล์ ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร
ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

โดย

นายกรกฎ อินทรีย์

การวิจัยเฉพาะเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาบัณฑิตอาสาสมัคร
วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

TEACHING BY PLAYING AND LEARNING TECHNIQUE WITH STILL
KAREN IDENTITY: A CASE STUDY OF PRATHOM 3, 4 AND 5
STUDENTS, BAN NU SAE PLO SCHOOL, BRANCH CLASSROOM
BAN SO MAE KO, MAE CHAN SUB-DISTRICT,
UMPHANG DISTRICT, TAK PROVINCE.

BY

MR. KORAGOD INTAYAK

A SPECIAL RESEARCH SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF GRADUATE DIPLOMA PROGRAM

GRADUATE VOLUNTEER

PUEY UNGPHAKORN SCHOOL OF DEVELOPMENT STUDIES

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2016

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

การวิจัยเฉพาะเรื่อง

ของ

นายกรกฎ อินทย์กษ

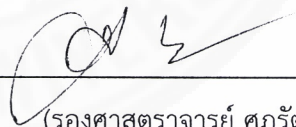
เรื่อง

การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น”: กรณีศึกษา นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 โรงเรียนบ้านนุเซโปล หอเรียนสาขานซอแหลมโกร
ตำบลแม่จัน อำเภอู้มผาง จังหวัดตาก

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร)

เมื่อ วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบการวิจัยเฉพาะเรื่อง

(รองศาสตราจารย์ ศุภรัตน์ รัตนมุกข์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเฉพาะเรื่อง

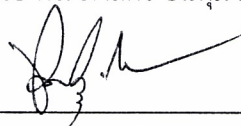
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภกร บุญยีน)

กรรมการสอบการวิจัยเฉพาะเรื่อง

(อาจารย์ ดร. ภาสกร อินทุमार)

คณบดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตติ มงคลชัยอรุญา)

หัวข้อการวิจัยเฉพาะเรื่อง	การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”: กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 โรงเรียนบ้านนุเซะโป้ ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก
ชื่อผู้เขียน	นายกรกฎ อินทรีย์
ชื่อปริญญา	ประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	บัณฑิตอาสาสมัคร วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเฉพาะเรื่อง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภกร บุญเย็น
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”: กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 โรงเรียนบ้านนุเซะโป้ ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลทดลองจากการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ที่ผู้ศึกษาได้ทดลองนำไปจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ของห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร จำนวน 13 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 การจัดทำารจัดการเรียนการสอนดังกล่าวเริ่มต้นจากปัญหาที่ผู้ศึกษาประสบพบเจอในการสอนหนังสือในระยะแรก จึงปรึกษากับพี่เลี้ยงในพื้นที่เพื่อจัดการประชุมแบบไม่เป็นทางการคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรและผู้ปกครองนักเรียนจนได้แนวทางในการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะ จากนั้นทำกิจกรรมเพื่อสอบถามความต้องการของผู้เรียน และนำความต้องการของนักเรียนมาเป็นการจัดการเรียนการสอนในทักษะการเรียนรู้ 5 ทักษะ ประกอบด้วย ทักษะฟุตบอลसानฝัน ทักษะแม่ไม้มวยไทย ทักษะรำไทยรำโชน ทักษะเกษตรปากะญอ และทักษะวิถีปากะญอ ผู้ศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงทดลองในการศึกษา เก็บข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม

จากการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น” เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเรื่องของทักษะต่างๆ ที่ผู้เรียนอยากเรียนและผู้ศึกษาในบทบาทหรือฐานะผู้สอนที่พอมีความรู้และประสบการณ์ในทักษะต่างๆ เพื่อสร้างทักษะให้กับผู้เรียนเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้กับผู้เรียนในอนาคต กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้ศึกษาจะต้องเข้าใจความหลากหลายของผู้เรียนที่มีพัฒนาการการเรียนรู้ที่ต่างกัน และต้องเอาใจใส่ในทุกรายละเอียดของผู้เรียนทั้งการใช้ชีวิตประจำวัน จนถึงแนวทางการใช้ชีวิตของผู้เรียนในอนาคต คอยชี้แนะผู้เรียนและสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูกจนกว่าจะค้นพบแนวทางที่ผู้เรียนต้องการ และให้ผู้เรียนยึดมั่นในแนวทางที่ผู้เรียนจะก้าวเดินต่อไป ผู้ศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาและเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องการโดยมีผู้สอนเป็นผู้แนะนำ

ผลจากการศึกษาเพื่อจัดทำจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมนั้น ได้ทักษะการเรียนรู้ ทั้ง 5 ทักษะ คือ ฟุตบอลसानฝัน แม่ไม้มวยไทย รำไทยรำโขน เกษตรปากะญอและวิถีปากะญอ เป็นทักษะการเรียนรู้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้สอนสามารถปรับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองต่อความต้องการในการแก้ไขปัญหาของชุมชนในระยะยาวได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน, ปากะญอ

กิตติกรรมประกาศ

“ถ้าคิดจะรัน ก็ต้องรันไปให้สุด ถ้ารันแล้วทำไม่ได้ ก็ไม่ต่างอะไรกับหมาที่อยากเป็นสิงโต” ทุกครั้งที่ผู้ศึกษารู้สึกท้อแท้กับการศึกษาในหลักสูตร ทั้งเรื่องการเรียนภาควิชาการที่ผู้ศึกษาไม่ถนัด การลงพื้นที่ภาคสนาม 7 เดือน ที่แสนจะเหวี่ยงและต้องอดทนกับความเหงาที่เริ่มเข้ามากลืนกินจิตใจ และการเขียนงานวิจัยที่แสนจะทรมานที่ผู้ศึกษาไม่เคยชอบที่จะทำงานวิจัยเลยสักครั้ง ผู้ศึกษามักยึดเอาประโยชน์มาเป็นเครื่องเตือนใจและปลุกลูกฮึดในตัวเองขึ้นมาเผชิญหน้ากับปัญหาเสมอ เพราะการตัดสินใจที่จะทำอะไรแล้ว ก็จะพยายามทำให้สำเร็จให้จงได้ หากเราทำไม่ได้ ความพยายามก็ไม่มีจุดหมาย แต่ความพยายามเพียงลำพังของผู้ศึกษาไม่อาจพาตัวผู้ศึกษามาถึงจุดนี้ได้ หากขาดความพยายามของครอบครัวที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์ขึ้นมาได้

หากผู้ใดได้เปิดอ่านงานวิจัยเล่มนี้ ผู้ศึกษาขอแนะนำให้ท่านผู้อ่านได้รู้จักกับบรรดาท่านผู้มีพระคุณต่อผู้ศึกษา ที่มีส่วนช่วยให้วิจัยเล่มนี้เกิดขึ้นและสำเร็จไปได้ด้วยดี เริ่มจาก

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ปวย อึ้งภากรณ์ ที่ได้คิดค้นหลักสูตรภาคนิยัตร์บัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) นี้ขึ้น ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้อะไรหลายอย่างและเติบโตขึ้นจากการเข้ามาศึกษาในหลักสูตรบัณฑิตอาสาสมัคร

ขอขอบพระคุณรุ่นพี่บัณฑิตอาสาสมัคร พี่นที อาจารย์คมลักษณ์ พี่บรรเจิด พี่มงคลและพี่วิเชียร ที่ทำให้ผู้ศึกษาได้รู้จักกับหลักสูตรบัณฑิตอาสาสมัคร คอยดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาผู้ศึกษาเสมอมา และผู้ศึกษามีบางคำที่อยากจะบอกรุ่นพี่บัณฑิตอาสาสมัครว่า “ผมทำได้แล้วนะครับ ผมเรียนจบแล้ว”

ขอขอบพระคุณพ่อ แม่ และญาติพี่น้องทุกคนของผู้ศึกษาเอง ที่ให้โอกาสผู้ศึกษาได้ลองเรียนรู้และได้ลองทำในสิ่งที่ผู้ศึกษาอยากจะทำ ขอขอบพระคุณที่คอยเลี้ยงดูสั่งสอนผู้ศึกษามาตลอดจนได้มาเป็นผู้ศึกษาในทุกวันนี้ และกราบขอโทษที่ผู้ศึกษาเป็นลูกที่ไม่ค่อยเชื่อฟังและสร้างความไม่สบายใจให้กับพ่อแม่อยู่บ่อยครั้ง

ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์และนักวิชาการทุกท่านที่ให้ความรู้และข้อคิดดีๆหลายข้อกับผู้ศึกษา และขอขอบพระคุณที่คอยดูแลผู้ศึกษามาจนตลอดหลักสูตรและอดทนกับการนอนหลับในห้องเรียนของผู้ศึกษาตลอดจนพฤติกรรมที่ไม่ดี ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอขมาไว้ ณ ที่นี้ด้วย คือ คณบดีอาจารย์จิตติ มงคลชัยอรัญญา อาจารย์นภาพร อติวานิชยพงศ์ อาจารย์ศุภรัตน์ รัตนमुखย์ อาจารย์ยอร์ศรี งามวิทยาพงศ์ อาจารย์พรพรรณ วีระปรียากร อาจารย์สามชาย ศรีสันต์

อาจารย์สร้อยมาศ รุ่งมณี อาจารย์กิตติกาญ์ ชาญกุล คุณต่วนรุสดี จะนือรง และคุณกฤษณ์ ชื่นอารมณ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภกร บุญยืน ที่คอยให้ คำปรึกษาในทุกๆ เรื่องของผู้ศึกษา คอยเตือนสติผู้ศึกษาตลอดเวลา คอยส่งเสริมกิจกรรมที่ผู้ศึกษาทำ ในพื้นที่ภาคสนาม ถึงแม้หลายครั้งที่ผู้ศึกษาทำอะไรลงไปโดยไม่ไตร่ตรองและขอคำปรึกษากับอาจารย์ แต่อาจารย์ก็ยังให้การช่วยเหลือจนผู้ศึกษาประสบความสำเร็จในการทำวิจัย แม้ว่าผู้ศึกษาจะเป็นลูกศิษย์ที่ไม่ค่อยรักดี แต่ผู้ศึกษาก็ยังเป็นลูกศิษย์ที่รักอาจารย์อยู่เสมอ

ขอขอบพระคุณครูเกย อรุณสาย ธรรมทัศน์ะดี ที่คอยดูแลและแนะนำให้คำสั่งสอนผู้ ศึกษาตลอดการปฏิบัติงานในพื้นที่ภาคสนามตลอดระยะเวลา 7 เดือน ถึงผู้ศึกษาจะทำพฤติกรรมที่ไม่ดี ไปบ้างแต่ครูเกยก็ยังรักและเอ็นดูผู้ศึกษาอยู่เสมอ

ขอขอบพระคุณอาโม อาปา อาพี อาฟือ อานอ อาจอ เยาวชนและชาวบ้านที่บ้านขอ หมะโกร บ้านทีโพจิ บ้านนุโพ บ้านนุเซโปลล์และบ้านลือทอทุกท่านที่คอยเอ็นดูและดูแลผู้ศึกษา เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ โดยเฉพาะ อาโมสังวาร์ อาปาพาจอหนี่ อาโมมะเจเซ อาปา ทำเส อาปาพาแ่ง อาจจอจี่ไฟ อาจจอพาจอต้อ และอานอนอแปะ ที่คอยดูแลให้ผู้ศึกษาไปทานข้าวที่ บ้านด้วยอยู่บ่อยครั้งและคอยดูแลให้คำปรึกษาตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณะครูโรงเรียนบ้านที่คอยดูแล ให้คำสั่งสอน และให้การยอมรับปฏิบัติ เหมือนผู้ศึกษาเป็นหนึ่งในคณะครูโรงเรียนบ้านนุเซโปลล์ โดยเฉพาะ ครูเอ๋ ครูสมบัติ ครูปอง ครูวิไล ครูป้อม ครูอิว ครูไทร์และครูน้อยหน่าที่ช่วยแนะนำแนวทางในการปฏิบัติงานและดูแลกันเหมือนพี่น้อง

ขอบคุณเด็กนักเรียนที่น่ารักทุกคน ที่เป็นเด็กดีช่วยเหลือและแก้งผู้ศึกษาอยู่บ่อย ทำให้ผู้ศึกษาไม่เหงา รักและคิดถึงมากๆ หากเด็กๆ มีโอกาสได้อ่านครูอยากจะทำเด็กๆ ว่าเด็กๆ เป็นนักเรียนรุ่น แรกของครูเสมอ

ขอขอบพระคุณน้ำโตนและน้ำจ่อยที่เปรียบเสมือนเป็นพ่อแม่ของเหล่าบัณฑิต อาสาสมัครรุ่นที่ 48 ที่คอยดูแลหาข้าวหาปลาให้พวกเรากิน อำนวยความสะดวกโดยการให้ รถมอเตอร์ไซด์ไว้ให้พวกเราใช้ คอยให้คำปรึกษาและข้อคิดดีๆหลายอย่างกับผู้ศึกษา ท่านคือคนใน ครอบครัวบอ.48

สุดท้ายเลยที่ขาดไม่ได้ ขอขอบคุณเพื่อนบัณฑิตอาสาสมัครรุ่นที่ 48 ที่คอยดูแลและ ช่วยเหลือกันตั้งแต่วันแรกที่เรารู้จักกันจนถึงทุกวันนี้ ขอขอบคุณที่คอยเป็นเสียงนาฬิกาปลุกในทุกๆ เช้า

(5)

ขอบคุณที่เป็นพ่อครัวแม่ครัวมือทองที่จัดสรรอาหารสุตพิเศษให้ได้รับประทาน ขอบคุณที่เป็นคนคอย
เตือนสติและอยู่เคียงข้างเวลาที่ท้อแท้ ขอบคุณที่ยอมรับผู้ศึกษาเป็นคนในครอบครัว บอ.48 ขอบคุณ
ที่มีความสุขด้วยกัน ขอบคุณที่ร่วมร้องให้ไปด้วยกัน และขอบคุณที่วันนี้เรายังมีกันและกันเสมอ ด้วย
รักและผูกพัน

นายกรกฎ อินทย์กัษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการศึกษา	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.4 ประโยชน์ของการศึกษา	3
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.5.1 ขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา	4
1.5.2 ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการศึกษา	4
1.5.3 ขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา	5
1.6.1 ผลของการทดลองใช้หลักสูตร	5
1.6.2 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะถูกก็เป็น”	5

บทที่ 2 ข้อมูลชุมชน	6
2.1 บริบทชุมชน	6
2.1.1 ข้อมูลอำเภออุ้มผาง	6
2.1.1.1 กลุ่มชาติพันธุ์	7
2.1.2 ข้อมูลตำบลแม่จัน	8
2.2 สภาพสังคมหมู่บ้านซอแหมะโกร	8
2.2.1 ลักษณะภูมิอากาศ และความเหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ	10
2.2.2 การคมนาคม	11
2.2.3 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ (ป่าไม้ แหล่งน้ำ หินแร่ ฯลฯ)	11
2.2.4 ระบบสาธารณสุขปึก	12
2.2.5 โครงสร้างประชากร	13
2.2.6 ลักษณะครอบครัวและเครือญาติ	14
2.2.7 การศึกษา	15
2.2.8 ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ	15
2.2.9 สุขภาพอนามัยและการได้รับบริการจากสาธารณสุข	20
2.2.10 ระบบสวัสดิการชุมชน	21
2.3 การประกอบอาชีพ	21
2.3.1 ปฏิทินการผลิต	22
2.3.2 ฐานะความเป็นอยู่ (ลักษณะบ้าน/เครื่องใช้สิ่งอำนวยความสะดวก)	23
2.3.3 รายได้และหนี้สิน	24
2.3.4 การถือครองที่ดินและกรรมสิทธิ์ในที่ดิน	24
2.3.5 ปัญหาทั่วไปในการประกอบอาชีพ	25
2.3.6 สถาบันการเงิน แหล่งกู้ยืม	25
2.4 ลักษณะทางการเมือง และการรวมกลุ่ม	25
2.4.1 ผู้นำชุมชน (ผู้นำทางการ/ผู้นำธรรมชาติ)	25
2.4.2 ชุมชนกับการปกครองท้องถิ่น	26
2.4.3 การรวมกลุ่มต่างๆในชุมชน	26
2.4.4 การแบ่งกลุ่มทางการเมือง (พรรคการเมือง ผู้สมัคร ตำแหน่งทางการเมืองในระดับต่างๆ)	27

2.4.5 ปัญหาสำคัญของคนในชุมชน	27
บทที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	28
3.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	28
3.1.1 การบริหารและจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา	28
3.1.2 มาตรฐานการเรียนรู้	29
3.1.3 การจัดการเรียนรู้	29
3.2 แนวคิดนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	30
3.2.1 วัตถุประสงค์ของนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	31
3.2.2 ความหมายของคำสำคัญของนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	32
3.2.3 หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้”	33
3.3 การเรียนการสอนแบบบูรณาการ	34
3.3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	34
3.3.2 ความหมาย	35
3.3.3 รูปแบบการบูรณาการ	35
3.3.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	37
3.3.5 นวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะที่ดี	38
3.3.6 ลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	39
3.3.7 หลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	40
3.4 แนวคิดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	41
3.4.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	41
3.4.2 หลักการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	42
3.4.3 องค์ประกอบของการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	43
3.4.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	44
3.5 การศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าปกากะญอ	45
3.5.1 สภาพทางสังคม	45
3.5.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกของชนเผ่าปกากะญอ	45
3.5.3 การขยายตัวทางเศรษฐกิจ	46
3.6 แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน	47

บทที่ 4 ผลการศึกษา	49
4.1 สถานการณ์ทางการศึกษาของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5	49
ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร	
4.1.1 ปัญหาของการขาดเรียนบ่อยครั้ง	50
4.1.2 ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียน	51
4.1.3 ปัญหาที่บัณฑิตอาสาไม่มีประสบการณ์ในการสอนหนังสือ	51
4.1.4 ข้อเสนอแนะสอดแทรกวิถีชุมชนในการเรียนการสอน	51
4.2 การออกแบบกิจกรรม ทัศนศึกษา โรงเรียนบ้านนุเซะโปลี ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร	52
4.2.1 กิจกรรมละลายพฤติกรรม	53
4.2.2 กิจกรรมวาดภาพความฝันและแรงบันดาลใจ	56
4.2.3 กิจกรรมวิถีเมืองกับวิถีปากะญอ	64
4.2.4 กิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง	65
4.3 การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็คือเป็น”	78
4.3.1 ทักษะการเรียนรู้ที่ 1 ฟุตบอลสานฝัน	78
4.3.2 ทักษะการเรียนรู้ที่ 2 แม่ไม้มวยไทย	85
4.3.3 ทักษะการเรียนรู้ที่ 3 รำไทยรำโขน	91
4.3.4 ทักษะการเรียนรู้ที่ 4 เกษตรปากะญอ	96
4.3.5 ทักษะการเรียนรู้ที่ 5 วิถีปากะญอ	97
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	101
5.1 บทสรุป	101
5.1.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจ	102
5.1.2 ด้านทักษะ	103
5.1.3 ด้านเจตคติ	103
5.2 ข้อเสนอแนะ	104
รายการอ้างอิง	106
ประวัติผู้เขียน	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 เขตการปกครองย่อยอำเภออุ้มผาง	8

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า	
2.1	แผนที่เดินดินหมู่บ้านซอแหมะโกร	9
2.2	ลักษณะทางกายภาพ หมู่บ้านซอแหมะโกร จาก ภาพถ่ายทางดาวเทียม Google Earth	10
2.3	ลักษณะบ้านเรือน และภูมิอากาศ	11
2.4	ลักษณะเส้นทางเข้าหมู่บ้าน และอุปสรรคในการเดินทาง	11
2.5	แหล่งน้ำ และอ่างเก็บน้ำของหมู่บ้าน	12
2.6	ระบบอุปโภคของหมู่บ้าน	12
2.7	แผนภูมิจำนวนและร้อยละ จำแนกตามประชากร	13
2.8	แผนภูมิจำนวนและร้อยละ จำแนกตามช่วงอายุของเพศหญิง	13
2.9	แผนภูมิจำนวนและร้อยละ จำแนกตามช่วงอายุของเพศชาย	.14
2.10	ลักษณะความสัมพันธ์ด้านเครือญาติ	14
2.11	ลักษณะด้านการศึกษา	15
2.12	ประเพณีลอยกระทง	16
2.13	ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ	16
2.14	วัฒนธรรม และความเชื่อท้องถิ่น	18
2.15	ลักษณะการเลี้ยงดูลูกปাকেญอ	20
2.16	ลักษณะอาหาร	20
2.17	ความร่วมมือชาวปাকেญอในการจัดการระบบน้ำ	21
2.18	ลักษณะการประกอบอาชีพปাকেญอ	22
2.19	ลักษณะการเก็บผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	23
2.20	ลักษณะวิถีปাকেญอ	23
2.21	ลักษณะพิธีกรรมปাকেญอ	25
2.22	ลักษณะที่ดิน	26
4.1	ด.ช. นคร วนาเกษมศรี	56
4.2	ด.ช. พุทธิพงษ์ สาครศรีทาตา	57
4.3	ด.ญ. อทิตยา ถวัลเกียรติ	57
4.4	ด.ช. จิรวช วนาศรีโสภา	58

4.5	ด.ช. ธนเดช วนาเกษมศรี	59
4.6	ด.ช. สุรกิจ ชัยอนันธรรม	59
4.7	ด.ช. สุขประเสริฐ วนาศรีโสภ	60
4.8	ด.ญ. ดวงตา วนาศรีโสภ	60
4.9	ด.ญ. วนันยา วนาศรีโสภ	61
4.10	ด.ญ. สุขศรี วนาศรีโสภ	61
4.11	ด.ญ. อภิญญา วนาศรีโสภ	62
4.12	ด.ช. สมเดช วนาศรีโสภ	62
4.13	ด.ญ. รัตนาพร ศรีศิริบุปผา	63
4.14	บรรยากาศการจัดกิจกรรมวิถีเมืองกับวิถีปากกะญอ	64
4.15	ความฝันของพาแฮมือ	66
4.16	ความฝันของจ้อเฮ้ตา	66
4.17	ความฝันของนอภู๋	67
4.18	ความฝันของพาตะกะ	68
4.19	ความฝันของพาตะเลอะ	69
4.20	ความฝันของพาจอกา	70
4.21	ความฝันของพาจอจ๊	71
4.22	ความฝันของนอพอแควะ	72
4.23	ความฝันของนอโมเฮะ	73
4.24	ความฝันของมีไลพอ	74
4.25	ความฝันของนอพอดา	75
4.26	ความฝันของพากานา	76
4.27	ความฝันของนอพอแบะ	77

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่พระองค์ทรงห่วงการศึกษาของเด็ก โดยเฉพาะเด็กด้อยโอกาส เด็กชาวเขาและเด็กที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ที่มีปัญหาความเป็นอยู่และโอกาสได้รับการศึกษา และพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คราวเสด็จทรงบรรยายเรื่อง “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร” ณ ห้องสมานฉันท์ ชั้น 3 สำนักงานใหญ่ ธนาคารกสิกรไทย กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2550 ตอนหนึ่งว่า “...ทำอย่างไรจะให้โรงเรียนใน ถิ่นทุรกันดาร และเยาวชนที่อยู่ในวัยการศึกษาเล่าเรียนมีพละนามัยสมบูรณ์ แข็งแรง พร้อมทั้งจะสร้างเสริมสติปัญญาเพื่อการพัฒนาตนเองและเป็นประโยชน์แก่ภูมิลำเนา สังคมสืบไป...เรื่องการศึกษาต้องเน้นคุณภาพและโอกาสในการศึกษา ไม่ใช่จะสอนอย่างไรก็ได้โดยไม่มีหลักเกณฑ์...ข้าพเจ้าเชื่อว่าแนวทางที่เราทำงานมาแต่เดิมไม่ผิดยังใช้ได้ โดยเฉพาะในเขตทุรกันดาร แต่เราต้องเปลี่ยนความคิดแต่ก่อนคิดว่าให้คนในเขตทุรกันดารเรียนเพียงเพื่อให้อ่านออกเขียนได้เท่านั้น ปัจจุบันเขามีสิทธิที่จะเรียนถึงขั้นสูงได้เหมือนลูกคนในเมือง ต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาเพิ่มมากขึ้น...”

การพัฒนาการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนบนพื้นที่สูง ทั้งที่มีและไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ให้มีโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพอย่างทั่วถึงด้วยรูปแบบที่หลากหลายตามบริบทของพื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ จะเห็นได้ว่ามีกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเด็กด้อยโอกาสหลายฉบับได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่กำหนดให้ความคุ้มครองผู้ด้อยโอกาสและเสียเปรียบ ได้มีโอกาสทางการศึกษาและคุ้มครองสิทธิต่างๆ โดยเน้นความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติเพราะกฎแห่งความแตกต่าง ความเสมอภาคในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ยังได้ระบุไว้ในมาตรา 10 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประเทศไทยเป็นภาคีขององค์การสหประชาชาติ ได้รับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1998 (พ.ศ.2532) ที่กำหนดให้รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษาบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกันและปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (Education For All) “ปฏิญญาจอมเทียน” ค.ศ.1990

(พ.ศ.2533) โดยมุ่งเน้นเพื่อจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานของปวงชน และเป็นไปอย่างเสมอภาค ทั่วถึง และเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำกันในระบบการศึกษาระหว่างกลุ่มต่างๆ ได้แก่ เพศ กลุ่มทางสังคม ครอบครัว ระดับรายได้ กลุ่มเชื้อชาติ สัญชาติ กลุ่มเมือง/ชนบท เป็นต้น และ อนุสัญญาว่าด้วย การจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบที่ได้กำหนดสิทธิในการได้รับการศึกษา (แผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่เก้าสูง ห่างไกล และทูลกันดาร ประจำปีงบประมาณ 2554, 2554, น.1)

นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จัดว่าเป็นนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียนและผู้ปกครองเป็นอย่างมาก การปรับลดเวลาเรียนในภาควิชาการลงและเพิ่มการเรียนที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติโดยมิให้กระทบเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้ที่ได้สาระครบถ้วนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ให้ผู้เรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, น.1-2)

จากการได้รับมอบหมายภาระหน้าที่งานจากหน่วยงาน โรงเรียนบ้านนุเซะโปล้ ที่ผู้ศึกษาได้เข้าไปสังกัดอยู่ ให้เข้าไปช่วยสอนหนังสือให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ที่เป็นเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ปาเกาะญอทั้งหมด ด้วยนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่ห้องเรียนสาขาบ้านซอหมะโกร เปรียบเสมือนผู้ศึกษาเป็นบุคลากรคนหนึ่งของหน่วยงานสถานศึกษาโรงเรียนบ้านนุเซะโปล้ (ครู) เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษามีไม่เพียงพอกับชั้นเรียน และตัวผู้ศึกษาได้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมาแล้วจึงน่าจะช่วยในการสอนหนังสือได้ แต่ตัวผู้ศึกษาไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนหนังสือมาก่อน และต้องสอนทั้งหมดในสามชั้นเรียนคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 มีนักเรียนทั้งหมด 13 คน ในเวลาเดียวกันทั้ง 12 วิชา พร้อมกับการช่วยดูแลห้องเรียนสาขาและนักเรียนทั้งหมด 40 คน ซึ่งถือว่าเป็นภาระหน้าที่ที่หนักมากสำหรับผู้ศึกษา จึงเริ่มต้นด้วยการสอนที่พี่เลี้ยงภาคสนามแนะนำ คือใช้วิธีการสอนโดยการให้ผู้เรียนศึกษาจากหนังสือเรียน และให้ผู้ศึกษาเป็นผู้สอนช่วยอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาของรายวิชาต่างๆ แต่ตัวผู้ศึกษาในฐานะผู้สอนพบว่านักเรียนเริ่มขาดเรียนกันบ่อยขึ้น ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียนและไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาแม้แต่น้อย คะแนนสอบทดสอบก่อนเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก คะแนนทดสอบหลังเรียนก็ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำอยู่ ซึ่งปัญหานี้ตัวผู้ศึกษานำไปปรึกษากับพี่เลี้ยงในพื้นที่จึงได้คำแนะนำให้ไปเยี่ยมบ้านผู้เรียนเพื่อพูดคุยสอบถามพฤติกรรมของผู้เรียนเวลาอยู่ที่บ้าน จากการไปสอบถามพูดคุยกับผู้ปกครองของผู้เรียนจนได้

คำตอบที่ว่า “ลูกๆ ของตนเองค่อนข้างติดโทรศัพท์ คุณแต่รายการการ์ตูนและละคร จนบางครั้งไม่ยอมช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ถามว่าวันนี้เรียนอะไรมากก็ตอบไม่ได้ จนตัวเองคิดว่าแล้วจะเรียนไปทำไม เรียนไปก็ไม่รู้เรื่อง อยู่บ้านก็นั่งอยู่แต่หน้าโทรศัพท์ทั้งวัน พุดเรียนแบบรายการโทรทัศน์ พุดคำหยาบที่เป็นภาษาไทยกับเพื่อนตลอด ปล่อยให้ชื่อของเล่นตามรายการโทรทัศน์ ไม่นานลูกๆ ของตนก็คงลืมกันหมดว่าตนเองเป็นปากะญอ กลัวว่าความเป็นปากะญอของหมู่บ้านซอแหมะโกรจะถูกลืม” และผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามกับตัวผู้เรียนถึงสาเหตุของปัญหาจนได้คำตอบที่ว่า “รู้สึกไม่สนุกและไม่ชอบการเรียนการสอนที่สอนจากหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่ผู้เรียนอยากที่จะเล่นมากกว่า และสิ่งที่ผู้เรียนอยากจะทำในอนาคตไม่ใช่การเรียนต่อ แต่อยากอยู่บ้านกับพ่อแม่ยิงนกตกปลาทำไร่มากกว่า” จึงเป็นเหตุให้ผู้ศึกษาคิดที่จะล้มเลิกวิธีการเรียนการสอนในแบบเก่าของตน แล้วคิดวิธีการเรียนการสอนในแบบใหม่ขึ้นมาแทน ซึ่งเป็นการสอนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่หน่วยงานต้นสังกัดได้มอบหมายมา บูรณาการเข้ากับวิถีชุมชนปากะญอที่มีอยู่ของผู้เรียน การเรียนการสอนสอนในแบบที่ผู้ศึกษาคิดขึ้นใหม่เพื่อแก้ปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ที่มีชื่อว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น”

1.2 คำถามการศึกษา

ผลของการทดลองใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น” :
กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 , 4 และ 5 โรงเรียนบ้านนุเซะโป้ ห้างเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร ตำบลแม่จัน อำเภอู๋มฝาง จังหวัดตาก เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลของการทดลองใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น”

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เกิดจากการตั้งสมมุติฐานของผู้ศึกษาถึงปัญหาการเรียนการสอนในโรงเรียนบ้านนุเซะโป้ ห้างเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร และพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนและขาดเรียนบ่อยครั้งของนักเรียนในห้างเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรที่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาจึงคิดหลักสูตรการจัดการ

เรียนการสอน “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” ขึ้นเพื่อทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนหนังสือและได้ศึกษาในสิ่งที่ผู้เรียนอยากจะศึกษา ซึ่งมาจากความต้องการจริงๆของผู้เรียน และช่วยสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงวิถีชุมชนของตนเอง ตามนโยบายของโรงเรียน ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับห้องเรียนสาขาในเครือข่ายของโรงเรียนบ้านนุเซะโป้หรือโรงเรียนอื่นๆต่อไป โดยศึกษาจากกรณี ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรเพื่อให้ทราบถึงผลของการทดลองจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” ในแบบต่างๆ และนำข้อมูลมาพัฒนาเพื่อปรับใช้กับโรงเรียนในกลุ่มสมาชิก และโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

ผลของการทดลองใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” : กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 , 4 และ5 โรงเรียนบ้านนุเซะโป้ ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร ตำบลแม่จัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดตาก การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลของการทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนุเซะโป้ ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร

1.5.2 ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการศึกษา

คือ กลุ่มนักเรียนโรงเรียนบ้านนุเซะโป้ ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร บ้านซอแหมะโกร หมู่ที่ 2 ตำบลแม่จัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดตาก และผู้ปกครอง

1.5.2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน

1.5.2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 คน

1.5.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน

1.5.2.4 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ5 จำนวน 13 ครัวเรือน

1.5.3 ขอบเขตพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

คือ โรงเรียนบ้านนุเซะโป้ ห้องเรียนสาขาบ้านซอหะมะโกร และ บ้านซอหะมะโกร หมู่ที่ 2 ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา

1.6.1 ผลของการทดลองใช้หลักสูตร หมายถึง ผลที่ได้จากการทดลองใช้การจัดการเรียนการสอนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยแบ่งผลของการใช้หลักสูตรออกเป็น

1.6.1.1 ความสนใจในการมาเรียนของผู้เรียน เมื่อเข้ารับการศึกษาของหลักสูตร

1.6.1.2 ความพึงพอใจและความรู้สึกของผู้เรียน ต่อการทดลองใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน

1.6.1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง ต่อการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

1.6.2 การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น” หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการสำรวจปัญหา ความต้องการ และสรุปแนวทางการแก้ปัญหา ในการออกแบบหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียน ตามแนวทางของนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และบูรณาการเข้ากับวิถีชุมชน ตามความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองของผู้เรียน

บทที่ 2 ข้อมูลชุมชน

2.1 บริบทชุมชน

2.1.1 ข้อมูลอำเภออุ้มผาง

"อุ้มผาง" มีที่มาจากการสันนิษฐานของทางราชการว่ามาจากคำว่า "อุพะ" ที่เป็นคำเรียกกระบอกไม้ไผ่สำหรับเก็บเอกสารเดินทางในภาษาปกากะญอ เนื่องจากภูมิประเทศเป็นป่าเขารกทึบ การเดินทางลำบากและเอกสารฉีกขาดได้ง่าย ดังนั้นการเก็บเอกสารจึงต้องม้วนเก็บในกระบอกไม้ไผ่และมีฝาจุกปิดมิดชิด เมื่อเดินทางมาถึงด่านตรวจก็จะเปิดกระบอกไม้ไผ่เพื่อแสดงเอกสาร ชาวกะเหรี่ยงจะเรียกเอกสารนี้ว่า "อุพะ" ซึ่งต่อมาได้ออกเสียงเพี้ยนมาเป็น "อุ้มผาง" จึงได้กลายมาเป็นชื่ออำเภอในปัจจุบันนี้ ในขณะที่ชาวปกากะญอหลายคนกล่าวว่ามาจากคำว่า "อุกิผะ" แปลว่า ไฟจะไหม้ไปทั่ว โดยได้อธิบายความหมายว่า "สิ่งที่จะเกิดขึ้นก็ต้องเกิดและขยายไปทั่วไป" อุ้มผางในอดีตเป็นที่อยู่ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ต่อมาก็มีคนไทยจากภาคเหนือคือ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แพร่ ได้อพยพมาทำกินใหม่มาบุกเบิกป่าอุ้มผางเป็นที่อยู่อาศัย และเมื่อปี พ.ศ. 2432 ได้ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหน้าด่านชายแดนตะวันตกในชื่อ อำเภอแม่กลอง ขึ้นตรงกับจังหวัดอุทัยธานี เป็นจุดตรวจตราชาวพม่าที่เดินทางเข้ามาค้าขายในประเทศไทย โดยมีเจ้าหน้าที่คอยตรวจเอกสารเดินทาง พ.ศ. 2469 ทางกรมได้ยุบอำเภอแม่กลองเป็น กิ่งอำเภอแม่กลอง และโอนการปกครองจากจังหวัดอุทัยธานี ให้ไปขึ้นกับจังหวัดกำแพงเพชร และในปี พ.ศ. 2499 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปอยู่บ้านอุ้มผางพร้อมเปลี่ยนชื่อเป็น กิ่งอำเภออุ้มผาง ในวันที่ 22 เมษายนพ.ศ. 2502 ทางกรมได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะจากกิ่งอำเภอเป็น อำเภออุ้มผาง และให้ขึ้นกับจังหวัดตาก พ.ศ. 2514 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้เริ่มการเคลื่อนไหวทางการเมือง มีการสู้รบกันบ้างระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐคือตำรวจตระเวนชายแดน น.ป.พ. และ อ.ส. ช่วง พ.ศ. 2517 เหตุการณ์ได้ยุติลงด้วยการใช้นโยบาย 66/2523 มีมวลชนที่กลับใจและเข้ามามอบตัวเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยประมาณสองพันกว่าคน ความสงบสุขจึงกลับมาสู่ชาวอุ้มผางอีกครั้ง หลังจากเป็นเมืองปิดมาช้านาน ทางกรมได้ทำการตัดถนนจากอำเภอแม่สอดสู่อำเภออุ้มผาง ลัดเลาะตามไหล่เขาและสันเขา 164 กิโลเมตร ซึ่งเป็นที่มาของชื่อถนนสายลอยฟ้า ระยะทางก่อสร้างกว่า 10 ปี เสร็จสิ้นเมื่อปี พ.ศ. 2526 เมื่อเรื่องราวในอดีตปิดตัวเองลง ประตูแห่งเมืองท่องเที่ยวก็ได้เปิดออกเมื่อนายแพทย์บรรลือ กองไชย ได้เข้ามารับหน้าที่เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุ้มผาง ท่านได้ชักชวนให้นิตยสารการท่องเที่ยวเข้ามาชมและถ่ายทำสื่อบริการหนังสือจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้คนภายนอกได้รู้จักอุ้มผาง ในปัจจุบันคนอุ้มผางไม่น้อยที่หันมาทำธุรกิจท่องเที่ยวเริ่มจากการใช้แพไม้ไผ่ล่องแก่งและพัฒนามาเป็นเรือยาง โดยได้รับคำแนะนำในการท่องเที่ยวจาก

ภาครัฐในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คนอุ้มผางแท้ ๆ ในปัจจุบันจึงเป็นคนรุ่นที่ 3 และ 4 ตามลำดับ

2.1.1.1 กลุ่มชาติพันธุ์

ประชากรในเขตอำเภออุ้มผางประกอบด้วย 4 ชาติพันธุ์ คือ ไทย (2) ม้ง (3) ปกาเกอญอ และ (4) โพล่ว ภาษาไทยเหนือเรียกปกาเกอญอว่า ยาง ปัจจุบันใช้คำว่ากะเหรี่ยงคอย ส่วนโพล่วปัจจุบันเรียกว่า กะเหรี่ยงน้ำ

(1) ไทย อาศัยอยู่ในราบหุบเขาอุ้มผางในตำบลอุ้มผาง แม่กลองใหม่ และหนองหลวง

(2) ม้ง อาศัยอยู่ที่บ้านแม่ก่องม้ง หรือบ้านแม่กลองใหญ่ในปัจจุบัน อีกส่วน อาศัยอยู่บริเวณบ้านทุ่งน่าน้อย ตำบลแม่ละมั่ง ตะวัน ออกเฉียงใต้ของอำเภออุ้มผาง ปัจจุบันถูกอพยพไปอยู่ที่อำเภอพบพระ ม้ง แปลว่า "คน"

(3) ปกาเกอญอ เป็นคนส่วนใหญ่และดั้งเดิมของที่นี่ ตั้งถิ่นฐานตั้งแต่บ้านหม่องคั่วขึ้นมาทางเหนือ ปกาเกอญอ แปลว่า "คน" คำเรียกชาติพันธุ์ตัวเอง คือ จือก่อ

(4) โพล่ว เป็นคนดั้งเดิม ตั้งถิ่นฐานตั้งแต่บ้านหม่องคั่วลงไปทางใต้ โพล่ว แปลว่า "คน" คำเรียกชาติพันธุ์ตัวเอง คือ ฉู

นอกจากนี้ยังมีชาวไทยในพม่อพยพกลับมาอยู่ที่บ้านเป็งเค็ง ภาษาคนกลุ่มนี้ใกล้เคียงกับภาษาลาว

ปกาเกอญอและโพล่วตั้งถิ่นฐานที่นี่มากกว่า 200 ปี สองชาติพันธุ์นี้ใกล้เคียงกันมาก วิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมมีจุดร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ การแต่งกาย ภาษา และรายละเอียดการปฏิบัติต่างกันเล็กน้อย ในตำนานของเขาบอกว่าพวกเขาเป็นพี่น้องกัน รวมถึงตอซู (ตองสุ) หรือปะโอ

คำเรียก "กะเหรี่ยง" ชาวปกาเกอญอจะเรียกตัวเองว่า กะเหรี่ยง และเรียกชาวโพล่วว่า กะหรั่ง ในทางตรงข้าม ชาวโพล่วจะเรียกตัวเองว่า กะเหรี่ยง และเรียกชาวปกาเกอญอว่า กะหรั่ง เดิมปกาเกอญอและโพล่วในแถบนี้นับถือเพอเจะ จนกระทั่งประมาณปี พ.ศ. 2535 มีความขัดแย้งระหว่างชาวโพล่วแม่จันทะเลกับเจ้าหน้าที่จนถึงขั้นปะทะกันด้วยความรุนแรง หลังจากนั้นจึงมีการตั้งสำนักสงฆ์และนิมนต์พระมาจำพรรษาในหลายหมู่บ้าน

ตารางที่ 2.1

เขตการปกครองย่อยอำเภออุ้มผาง

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ (ภาษาไทย)	ชื่ออำเภอ (ภาษาอังกฤษ)	เขตการปกครอง
1	อุ้มผาง	(Umphang)	6 หมู่บ้าน
2	หนองหลวง	(Nong Luang)	3 หมู่บ้าน
3	โมโกร	(Mokro)	7 หมู่บ้าน
4	แม่จัน	(Mae Chan)	12 หมู่บ้าน
5	แม่ละมุ้ง	(Mae Lamung)	4 หมู่บ้าน
6	แม่กลอง	(Mae Klong)	2 หมู่บ้าน

หมายเหตุ. จาก การปกครอง, โดย ที่ทำการปกครองจังหวัดตาก.

2.1.2 ข้อมูลตำบลแม่จัน

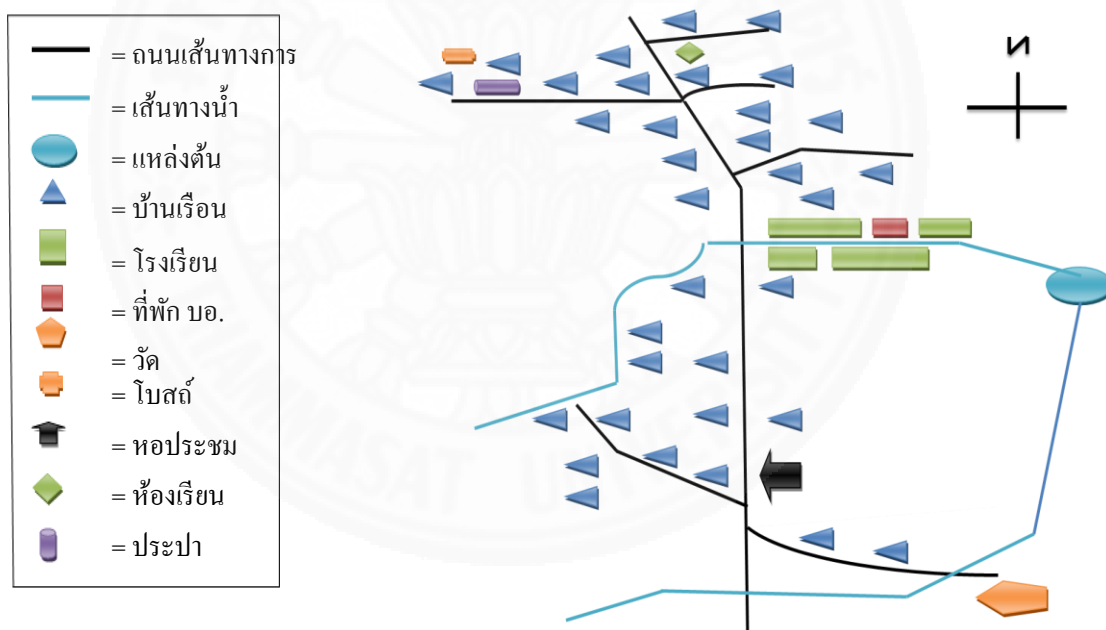
ตำบลแม่จันเป็นตำบล 1 ใน 6 ตำบลของอำเภออุ้มผาง พื้นที่ของตำบลตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของอำเภออุ้มผาง พื้นที่ส่วนใหญ่ติดชายแดนไทย-พม่า มีทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ประมาณ 90% ของประชากรทั้งหมด ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ รักความสงบ มีวัฒนธรรมประเพณีเป็นของตนเอง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีภูเขา สลับซับซ้อน มีพื้นที่ราบตามเชิงเขาประมาณ 15% ของพื้นที่ทั้งหมด มีลำห้วยสายหลัก 3 สาย คือ ลำห้วยแม่จัน ลำห้วยแม่กลอง และลำห้วยกล้วยทอ ที่มีอาณาเขต ได้แก่ ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลหนองหลวง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ทิศใต้ ติดกับ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลแม่ละมุ้ง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ทิศตะวันตก ติดกับ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเมียนมาร์ (ไทยตำบลดอทคอม, ม.ป.ป., ออนไลน์)

2.2 สภาพสังคมหมู่บ้านซอหะมะโกร

หมู่บ้านซอหะมะโกรอยู่ที่ หมู่ที่ 4 ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง เป็นหมู่บ้านของชนพื้นเมืองปากะญอ จากการสอบถามอาฟือ (ตา) อาฟิ (ยาย) ในหมู่บ้านแห่งนี้ถึงประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ได้ความมาว่า บ้านซอหะมะโกรในสมัยก่อนเป็นที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในปัจจุบันนั้น เมื่อก่อนเป็นสถานที่ฝึกช่างที่ใช้ในงานลากซุงที่ภาษาปากะญอเรียกว่า “ซอหะมะ” และสถานที่ตรงนั้นยังมีลัทธิเล็กๆ ไหลผ่านอยู่ที่ภาษาปากะญอเรียกว่า “โกร”

จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านซอแหมะโกรที่มีความหมายดังว่า “โรงฝึกช้างที่อยู่ใกล้น้ำ” และหมู่บ้านซอแหมะโกรแห่งนี้เมื่อประมาณ 40 ปีแล้วยังเป็นหมู่บ้านคอมมิวนิสต์ โดยมีหลักฐานยืนยันของความเป็นหมู่บ้านคอมมิวนิสต์ คือ อาฟือทะเลเซ่ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลและยังเป็นผู้อาวุโสในหมู่บ้านด้วย ส่วนการตั้งอยู่ของหมู่บ้านนั้นมีประวัติความเป็นมาที่ไม่ต่ำกว่า 100 ปีแน่นอน เพราะจากการสอบถามข้อมูลจากหลายๆ แห่งพบว่า หมู่บ้านซอแหมะโกรเป็นทางผ่านของพระธุดงค์และช่างๆ หมู่บ้านที่หมู่บ้านทิโพจียังมีเจดีย์ศาสนสถานที่มีอายุกว่า 100 ปีตั้งอยู่ จึงทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงเชื่อว่า ที่แห่งนี้มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาของปากะญอที่ยาวนาน ก่อนการประกาศพื้นที่เป็นพื้นที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าในปี พ.ศ.2532 หรือเพียง 20 กว่าปีที่ผ่านมาเอง และการเป็นปากะญอที่รักษาป่าต้นน้ำ กินกับป่าอยู่กับป่าของชาวบ้านซอแหมะโกร จึงทำให้พื้นที่ป่าในบริเวณรอบๆ หมู่บ้านยังอุดมสมบูรณ์และมีทรัพยากรที่เพียงพอกับการดำรงชีวิตโดยไม่ทำลายธรรมชาติจนมากเกินไป

ภาพที่ 2.1 แผนที่เดินดินหมู่บ้านซอแหมะโกร. โดย กรกฏ อินทักษณ์, 2560.

ภาพที่ 2.2 ลักษณะทางกายภาพหมู่บ้านซอหะมะโกร. จาก ภาพถ่ายทางดาวเทียม Google Earth, โดย กรรกฎ อินทรีย์, 2560.

2.2.1 ลักษณะภูมิอากาศ และความเหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ

สภาพอากาศที่บ้านซอหะมะโกรมีอากาศที่เย็นและชื้นตลอดทั้งปี บ้านซอหะมะโกรเป็นต้นน้ำก็จริงอยู่ แต่เส้นทางน้ำไปไม่ถึงพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน มีบางครอบครัวเท่านั้นที่มีพื้นที่ทำกินใกล้แหล่งน้ำ แต่ก็ไม่สามารถใช้น้ำตรงนั้นทำการเกษตรได้ เพราะน้ำในลาธารที่ไหลผ่านมีปริมาณที่น้อย ชาวบ้านจึงหันมาปลูกข้าวโพดเป็นรายได้หลัก เพราะข้าวโพดเป็นพืชที่ปลูกโดยใช้น้ำฝน และผู้ศึกษาได้มองเห็นว่า สภาพอากาศไม่เอื้อและแหล่งน้ำที่มีอยู่น้อยนิด หากชาวบ้านเลือกอาชีพเกษตรกร ก็ควรที่จะปลูกไม้ยืนต้น แต่ต้นยางพาราเป็นต้นไม้ที่ค่อนข้างใช้เวลาในการปลูก จึงค่อนข้างเป็นไปได้ยาก หากปลูกไม้ผลก็ติดตรงที่เราไม่มีน้ำเพียงพอกับการปลูกพืชไม้ผล แต่ความต้องการของชาวบ้านก็อยากจะเปลี่ยนจากการทำไร่ข้าวโพดมาปลูกพืชไม้ผลแทน แต่ติดตรงที่แหล่งน้ำและระยะเวลาที่กว่าจะได้ผลผลิต ก็กลัวว่าตัวเองจะอดตายกันก่อนที่ต้นไม้จะโต

ภาพที่ ก ลักษณะบ้านเรือน

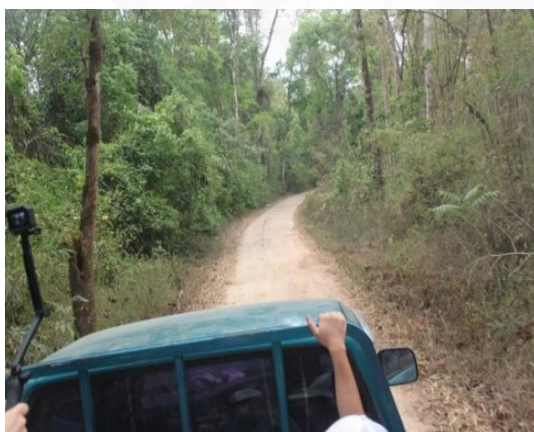

ภาพที่ ข ลักษณะภูมิอากาศ

ภาพที่ 2.3 ลักษณะบ้านเรือน และภูมิอากาศ. โดย กรกฎ อินทรีย์, 2560.

2.2.2. การคมนาคม

เส้นทางการคมนาคมใช้ได้แค่ถนน จากปากทางถนนเส้นหลักถึงหมู่บ้านมีระยะทาง 6 กิโลเมตร เป็นถนนคอนกรีต 700 เมตร ส่วนที่เหลือเป็นถนนดินแดงทั้งหมด การคมนาคมค่อนข้างลำบาก สามารถติดต่อได้แค่ทางเดียวคือรถยนต์ หากหน้าฝนก็ไม่สามารถเข้าหมู่บ้านได้ในหมู่บ้านซอแหมะโกรไม่มีสัญญาณโทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ต การติดต่อจึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก

ภาพที่ ก เส้นทางเข้าหมู่บ้าน

ภาพที่ ข อุปสรรคในการเดินทาง

ภาพที่ 2.4 ลักษณะเส้นทางเข้าหมู่บ้าน และอุปสรรคในการเดินทาง. โดย กรกฎ อินทรีย์, 2560.

2.2.3 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ (ป่าไม้ แหล่งน้ำ หินแร่ ฯลฯ)

บ้านซอแหมะโกรตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่ามีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญมากมาย ที่บ้านซอแหมะโกรมีตาน้ำที่เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของตำบลแม่จัน มีป่าไม้ที่อุดม

สมบูรณ์ เต็มไปด้วยสัตว์ป่าและพันธุ์ไม้หายาก และที่บ้านซอหะมะโกรยังมีน้ำตกที่สวยงามที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน

ภาพที่ ก น้ำตกภายในหมู่บ้าน

ภาพที่ ข อ่างเก็บน้ำของหมู่บ้าน

ภาพที่ 2.5 แหล่งน้ำ และอ่างเก็บน้ำของหมู่บ้าน. โดย กรกฏ อินทย์กษ, 2560.

2.2.4 ระบบสาธารณูปโภค

ที่บ้านซอหะมะโกรใช้พลังงานจากแผงโซลาร์เซลล์ ทุกบ้านจะติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ และกักเก็บพลังงานไว้ในแบตเตอรี่ และใช้ในการให้แสงสว่างหรือดูโทรทัศน์ ส่วนน้ำประปาที่นี่เป็นการใช้น้ำจากน้ำประปาภูเขาที่ต่อท่อมาจากอ่างเก็บน้ำที่เป็นตาน้ำ แหล่งต้นน้ำที่สำคัญของหมู่บ้าน

ภาพที่ ก พลังงานทดแทนแผงโซลาร์เซลล์

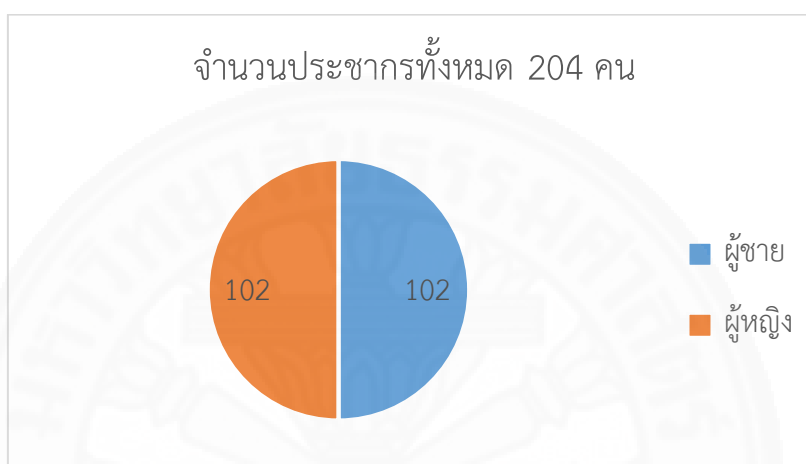

ภาพที่ ข ประปาภูเขา

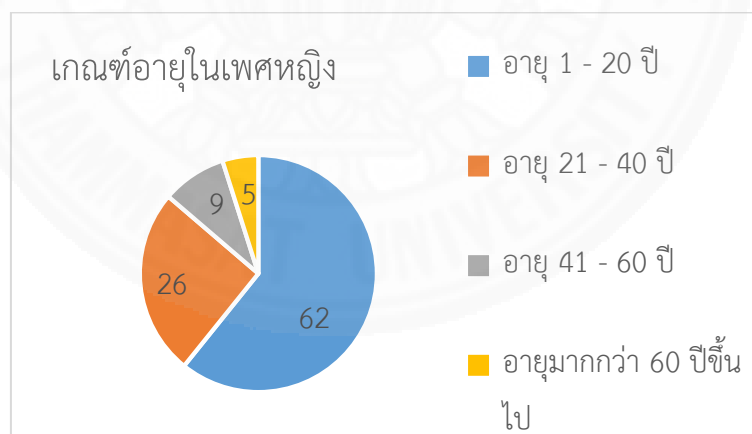
ภาพที่ 2.6 ระบบอุปโภคของหมู่บ้าน. โดย กรกฏ อินทย์กษ, 2560.

2.2.5 โครงสร้างประชากร

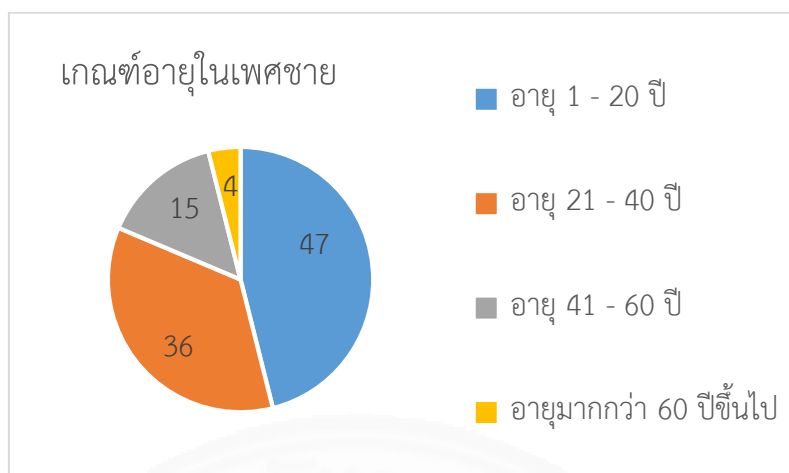
บ้านซอหะมะโกรมีประชากรทั้งหมด 204 คน แบ่งเป็นผู้ชาย 102 คน เป็นผู้หญิง 102 คน มีบ้านทั้งหมด 34 หลังคาเรือน แบ่งเป็น 42 ครัวเรือน มีผู้สูงอายุที่อายุ 60 ปีขึ้นไป 10 คน มีผู้พิการ 1 คน และขณะนี้มีคนท้องอยู่ 3 คนหมายถึงบ้านซอหะมะโกรกำลังจะมีประชากรเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต ค่าอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 35 – 50 ปี

ภาพที่ 2.7 แผนภูมิจำนวนและร้อยละ จำแนกตามประชากร. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

ภาพที่ 2.8 แผนภูมิจำนวนและร้อยละ จำแนกตามช่วงอายุของเพศหญิง. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

ภาพที่ 29 แผนภูมิจำนวนและร้อยละ จำแนกตามช่วงอายุของเพศชาย. โดย กรกฎ อินทรีย์, 2560.

2.2.6 ลักษณะครอบครัวและเครือญาติ

ชาวบ้านที่บ้านซอเหมาะโกรมีลักษณะความสัมพันธ์เป็นแบบเครือญาติ เพราะในหมู่บ้านจะมีนามสกุลหลักๆอยู่ 7 ตระกูลคือ วนาศรีโสภา วนาเกษมศรี สายชลมารา สาครศรีทาดา ชัยอนันธรรม ศิริบุปผา และถวัลย์เกียรติ จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านส่วนใหญ่แต่งงานกันเองกับคนในหมู่บ้าน คนในหมู่บ้านจึงใกล้ชิดเหมือนเป็นญาติพี่น้องกัน จะมีเพียงไม่กี่ครัวเรือนที่แต่งงานกับคนนอกหมู่บ้านและย้ายเข้ามาตั้งหลักปักฐานในหมู่บ้านซอเหมาะโกร

ภาพที่ ก การช่วยเหลือกันในงานแต่งงาน

ภาพที่ ข การช่วยเหลือกันในการสร้างศาลาวัด

ภาพที่ 2.10 ลักษณะความสัมพันธ์ด้านเครือญาติ. โดย กรกฎ อินทรีย์, 2560.

2.2.7 การศึกษา

ชาวบ้านในหมู่บ้านซอแหมะโกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ชาวบ้านที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปไม่ได้เข้ารับการศึกษ ชาวบ้านที่มีอายุ 30 – 50 ปีได้รับการศึกษาแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ส่วนชาวบ้านที่อายุ 15 – 29 ปีได้รับการศึกษาแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเข้ารับการศึกษานอกระบบ (ก.ศ.น.) ระดับการศึกษาที่สูงที่สุดของชาวบ้านซอแหมะโกรคือชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) จากการพูดคุยกับชาวบ้านและเยาวชนพบว่า ที่ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรมีเพียงชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และหลังจากศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วก็เลือกที่จะไม่เรียนต่อ เพราะถ้าเรียนต่อต้องไปเรียนที่โรงเรียนนุเซะโปล้ ซึ่งเป็นโรงเรียนแม่ที่มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) เยาวชนส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าอยู่ไกลบ้านและจำเป็นต้องอยู่หอพักที่โรงเรียนจัดไว้ให้ แต่ด้วยความที่เป็นเด็กจากห้องเรียนสาขามากก็จะได้เพื่อนแกล้งเป็นประจำจนบางคนถึงกลับหนีกลับบ้านและไม่กล้าไปเรียนอีก และการที่รุ่นพี่มีประสบการณ์ที่ไม่ค่อยดีก็จะไปเล่าให้น้องๆ ฟังจนพาให้เด็กและเยาวชนรุ่นหลังๆ ไม่กล้าที่จะออกไปศึกษาต่อที่โรงเรียนแม่หรือโรงเรียนภายนอก

ภาพที่ ก นักเรียนโรงเรียนบ้านซอแหมะโกร

ภาพที่ ข การเรียนการสอนหนังสือ

ภาพที่ 2.11 ลักษณะด้านการศึกษา. โดย กรกฎ อินทรีย์, 2560.

2.2.8 ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ

จากการที่ได้ลงไปสัมผัสและใช้ชีวิตอยู่ในบ้านซอแหมะโกรก็พบว่าที่นี่มีศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อที่ไม่ต่างจากคนภายนอกเลย แต่ชาวบ้านที่บ้านซอแหมะโกรจะนับถือศาสนาอยู่ 2 ศาสนา คือ ศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ ชาวบ้านเล่าให้ฟังว่า ดั้งเดิมแล้วชาวบ้านที่นี่ก็นับถือผีเหมือนปากะญอทั่วไป และยังมีกรนับถือฤๅษีด้วย เมื่อก่อนที่นี่ยังมีฤๅษีทุกบ้าน และมีชาวบ้านหลายคนไปบวชเป็นฤๅษีด้วยก็มี การนับถือฤๅษีชาวบ้านบอกว่าค่อนข้างจะเคร่ง จะไม่กิน

เนื้อสัตว์เลย และตอนกราบญาติ ผู้หญิงกราบเหมือนกราบพระตามปกติ แต่ผู้ชายต้องใส่เสื้อแหวกอก และเอาผ้าขาวม้าพาดบ่าก่อน จึงจะกราบญาติได้ และการนับญาติก็สิ้นสุดลงเมื่อไม่กี่สิบปีมานี้ เนื่องจากหัวหน้าญาติเสียชีวิตลง ชาวบ้านก็พากันกลับหมู่บ้าน และต่อมาคนของศาสนาคริสต์เข้าเผยแพร่ศาสนา ซึ่งเข้ามาพร้อมกับพระสงฆ์ที่เข้ามาจำพรรษาในหมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ.2551 ชาวบ้านส่วนใหญ่เลือกที่จะนับถือศาสนาพุทธ และมีเพียงไม่กี่ครอบครัวที่นับถือศาสนาคริสต์ จากการสำรวจหมู่บ้านซอแหมะโกร ในปัจจุบันนี้มีคนนับถือศาสนาคริสต์ 49 คน นอกนั้นนับถือศาสนาพุทธทั้งหมด

ภาพที่ ก การทำบุญของศาสนาพุทธ

ภาพที่ ข การทำบุญในวันวิสาขบูชา

ภาพที่ 2.12 ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

ประเพณีที่ผู้ศึกษาได้สัมผัสในหมู่บ้าน ได้แก่ ประเพณีลอยกระทง เป็นประเพณีที่ประทับใจมากๆ ชาวบ้านทั้งหมู่บ้านทำกระทงกันเอง ส่วนผู้ศึกษาก็สอนเด็กนักเรียนทำกระทง พอถึงเวลากลางคืนเราก็จะตั้งกระบวนแล้วเดินไปลอยในลำธารพร้อมๆ กันโดยที่ก่อนที่จะปล่อยกระทงนั้นจะมีอาพือ (ตา) ที่เป็นคนเฒ่าคนแก่ของหมู่บ้านและหมอทำขวัญประจำหมู่บ้าน ท่องบทขอขมาเป็นภาษาปากะญอก่อนแล้วจึงปล่อยกระทงให้ลอยไปตามลำธาร

ภาพที่ ก กระถางของชาวบ้าน

ภาพที่ ข ร่วมพิธีลอยกระทงของหมู่บ้าน

ภาพที่ 2.13 ประเพณีลอยกระทง. โดย กรกฎ อินทรีย์, 2560.

อีกประเพณีก็คือวันขึ้นปีใหม่ ก็จะทำเหมือนทุกๆ ไปคือชาวบ้านจะมาจับของขวัญกันแล้วก็ทำข้าวปลาอาหารกินด้วยกันทั้งหมู่บ้าน โดยที่วันนั้นจะเป็นชาวบ้านแต่งชุดปกากะญอเยอะที่สุด และอีกหนึ่งประเพณีที่มีความสำคัญกับชาวปกากะญอบ้านซอแหมะโกร่มากๆ คือประเพณีเซตอก้า เซตอก้าคือประเพณีขึ้นปีใหม่ของชาวปกากะญอ ซึ่งจะจัดกันในช่วงเทศกาลสงกรานต์เพื่อขอพรจากบรรพบุรุษ ที่มีระยะเวลาการจัดงานอย่างน้อย 3 คืน แต่หากรวมเข้ากับประเพณีสงกรานต์ของคนไทยแล้ว ก็จะมีระยะเวลายาวนาน ซึ่งถือเป็นเทศกาลที่ชาวบ้านจะได้พักผ่อนและเฉลิมฉลองกันอย่างเต็มที่ที่เป็นระยะเวลา 7 วัน เซตอก้าจะเริ่มจากการที่ชาวบ้านช่วยกันทอดุงหรือธงประจำเผ่าและช่อฟ้า ที่ทำจากงานฝีมือของชาวบ้านเอง ไม่ว่าจะเป็นการทอผ้าและการแกะสลักไม้เป็นต้น การทำตุงนั้นจะใช้ระยะเวลานาน จึงต้องมีการเตรียมการล่วงหน้าเป็นอย่างดี หลังจากการที่ช่วยกันทำตุงและช่อฟ้าเสร็จแล้วต่อมาก็จะเป็นพิธีการแห่ ที่จะตั้งขบวนแห่เพื่อนำตุงและช่อฟ้าแห่รอบๆ หมู่บ้าน เพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้ชาวบ้านทุกคนรู้ว่า ประเพณีเซตอก้ากำลังจะเริ่มขึ้นแล้ว และตลอดระยะเวลาในการแห่ก็จะชวนชาวบ้านออกมาช่วยกันแห่ และแต่ละบ้านก็จะเตรียมพวงมาลัยที่ทำจากเส้นด้ายเพื่อนำมาคล้องที่ตุงและช่อฟ้า เพื่อสร้างความเป็นสิริมงคลให้กับตนเองและครอบครัว หากแห่กันครบทุกบ้านแล้วชาวบ้านก็จะช่วยกันแห่ตุงขึ้นไปบนพระธาตุประจำหมู่บ้าน เพื่อนำตุงและช่อฟ้าไปประดิษฐานไว้บนพระธาตุเพื่อจะประกอบพิธีกรรมต่อไปในตอนกลางคืน พอตกเย็นชาวบ้านก็รวมตัวกันขึ้นไปบนพระธาตุเพื่อเตรียมพิธีขอพรจากบรรพบุรุษ สิ่งที่ต้องเตรียมไปด้วยคือเทียน ที่นี้ชาวบ้านจะปั้นเทียนของตนเองขึ้นมาเอง ซึ่งทำจากขี้ผึ้ง และเมื่อชาวบ้านทุกคนขึ้นมาครบหมดแล้วก็จะเริ่มพิธีกรรมเซตอก้า ขอพรจากบรรพบุรุษพร้อมกัน พิธีกรรมจะเริ่มจากการจุดเทียนบูชาทั้ง 3 ที่คือ พระธาตุ ตุง และแท่นบูชา เมื่อจุดเทียนกันครบทุกคนแล้วก็จะมานั่งขอพรพร้อมๆ กันเพื่อความเป็นสิริมงคลและการขมาต่อผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อทำการขอพรเสร็จและ

ผู้นำทางจิตวิญญาณกล่าวให้พรแล้ว ชาวบ้านก็พากันลุกขึ้นและส่งเสียงยินดีที่กึกก้องพร้อมกับการไปรยข้าวตอกกรอบๆ พระธาตุ ตุง และแท่นบูชา จากนั้นก็ทำการเดินร้องเพลงที่เป็นเพลงของปากะญอ แล้วเดินวนรอบพระธาตุ ตุง และแท่นบูชาทั้งหมด 3 รอบ จากนั้นก็เป็นอันเสร็จพิธีของในคืนนี้ และชาวบ้านจะพากันมาที่พระธาตุเพื่อประกอบพิธีกรรมอย่างนี้เป็นเวลาอีก 2 คืน และส่วนตอนกลางวันก็เป็นประเพณีสงกรานต์ที่ชาวบ้านพากันเฉลิมฉลอง โดยการรวมกลุ่มกันทำอาหารและเลี้ยงสังสรรค์กันในหมู่บ้าน และเมื่อจบพิธีกรรมชะต๋อแก้วแล้วก็จะในช่วงของงานผู้สูงอายุและวันสงกรานต์ที่มีอย่างต่อเนื่อง และนอกจากงานเลี้ยงสังสรรค์แล้ว ชาวบ้านก็จะพากันไปรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุทุกคนที่มีในหมู่บ้าน พิธีกรรมที่ทำได้ การไปอาบน้ำให้ผู้สูงอายุ และหลังจากนั้นจึงเป็นการรดน้ำขอพร โดยใช้น้ำส้มป่อยที่ผสมขมิ้นและฝักหางนกยูง ภายในช่วงเทศกาลชาวบ้านจะพากันไปรดน้ำผู้สูงอายุจนครบทุกบ้าน และส่งท้ายด้วยการจัดงานเลี้ยงเฉลิมฉลองและงานวันผู้สูงอายุส่งท้ายในช่วงเทศกาล โดยการจัดงานกลางลานหมู่บ้าน เชิญผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมร่วมกัน ทำอาหารกินร่วมกัน รดน้ำขอพร และให้ทุกๆ คนมีความสุขในช่วงเทศกาลชะต๋อแก้ว

ภาพที่ ก พิธีกรรมชะต๋อแก้ว

ภาพที่ ข ประเพณีสงกรานต์

ภาพที่ ค พิธีกรรมแห่ตุงขึ้นธาตุ

ภาพที่ ง เยาวชนกับพิธีกรรมชะต๋อแก้ว

ภาพที่ 2.14 วัฒนธรรม และความเชื่อท้องถิ่น. โดย กรกฏ อินทย์ภักษ์, 2560.

ส่วนวัฒนธรรมหรือพิธีกรรมที่พบเห็นในพื้นที่ก็จะมี การกินข้าวใหม่ หมายถึงกินข้าวที่เพิ่งเก็บเกี่ยวเสร็จในปีนั้น หลังจากเราเริ่มที่จะกินข้าวที่เราเพิ่งจะเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว ชาวบ้านก็จะไปหาทุ่งหอยปูปลาจากไร่หรือนาตัวเองมาทำอาหารกินกับข้าวใหม่ และจะเอาไปไม่ผูกติดกับหม้อข้าวหม้อกับข้าวและเสาชองเตาไฟ และเอาข้าวใหม่ที่หุงเสร็จแล้ววางบนหินเตาไฟ แล้วก็ชวนเพื่อนบ้านมากินข้าวใหม่กันเพื่อเป็นเกียรติแก่คนที่อยู่ในบ้านและเป็นสิริมงคลแก่ผู้ที่ได้กินข้าวใหม่ในนาของบ้านหลังนั้น

ยังมีพิธีกรรมเลี้ยงผี เวลาที่มีคนท้องในบ้าน เจ้าบ้านหลังนั้นต้องทำกระทง 3 ใบ และเอาอาหาร 3 สีใส่ในกระทงเช่น สีเหลืองที่ได้จากการเอาขมิ้นไปคลุกกับข้าว สีดำได้จากการเอาขี้เถ้าไปคลุกกับอาหาร และสีแดงได้จากการเอาด้ายสีแดงไปพันกับดอกไม้แล้วนำทั้งหมดใส่ลงในกระทงอย่างละใบ และเจ้าบ้านก็ต้องเอากระทงนั้นไปเลี้ยงผีที่ทางสามแพร่ง ชาวบ้านเชื่อว่าการเลี้ยงผีจะช่วยให้เด็กในท้องสุขภาพแข็งแรง และแม่ที่อุ้มท้องก็จะไม่เจ็บป่วยและจะช่วยให้คลอดลูกได้ง่าย แต่การเลี้ยงผีนั้นต้องทำประจำทุกเดือนจนกว่าเด็กในท้องจะคลอด

อีกความเชื่อหนึ่งที่ผู้ศึกษาได้สัมผัสด้วยตัวเองคือการมัดมือ การมัดมือคือการฝากตัวเป็นลูกของบ้านที่เรามัด คือจะไปมัดมือกับบ้านอาปอาโม(พ่อแม่)เพื่อฝากตัวเป็นลูกของบ้านหลังนั้น โดยสิ่งที่ต้องเตรียมคือ เหล้าหนึ่งไห ไก่หนึ่งคู่คือไก่ตัวผู้หนึ่งตัว ไก่ตัวเมียหนึ่งตัว และขันพิธีในขันพิธีนั้นก็จะมีด้ายสีขาวหนึ่งมัด ด้ายสีน้ำเงินอีกหนึ่งมัด กวยดอกไม้สามชุด เทียนห้าเล่ม และเงินแล้วแต่เราจะใส่เพื่อให้เป็นค่าครูแก่หมอทำขวัญ เตรียมของครบหมดแล้วก็เชิญหมอทำขวัญมาขึ้นตอนแรกคือการยกขันพิธีไหว้หมอทำขวัญก่อน จากนั้นหมอทำขวัญจะเอาด้ายขาวมาทำเป็นปวงตามความเชื่อเพื่อเอาไว้มัดขวัญ และจากนั้นก็ให้เราจับด้ายนั้นไว้แล้วพอมอจำทำพิธีเรียกขวัญ โดยการจุดไฟเผาด้ายเส้นนั้นและรอนขวัญของเรากลับมาหาตัว หมอทำขวัญก็จะเอาด้ายที่เหลื่อมามัดมือเราแล้วก็ดึงเอาเศษด้ายที่มัดมือเรา ไปหยิบไก่คู่ที่ต้มแล้วกับข้าว แล้วจุ่มไปในเหล้าที่เตรียมไว้แล้วเอามาวางไว้บนหัวของเรา และก็เอาด้ายสีน้ำเงินมามัดเป็นปมหลายๆ ปมและทำพิธีเหมือนกันแล้วจึงเอาด้ายสีน้ำเงินมามัดที่มือเราและให้เราห้อยคอไว้ หลังจากนั้นก็เป็นคนเฒ่าคนแก่และชาวบ้านเป็นคนมัดมือเราโดยใช้ด้ายสีขาวและทำพิธีเรียกขวัญเหมือนที่หมอทำขวัญทำ คือ เอาด้ายขาวมามัดมือและพูดเรียกขวัญเราแล้วเอาเศษด้ายที่มัดมือเรา ข้าวและไก่คู่จุ่มเหล้าแล้ววางไว้บนหัวเรา จากนั้นก็รอให้ทุกคนมัดมือจนเสร็จแล้วจึงเอาไก่ที่เหลื่อไปทำอาหารเลี้ยงคนที่มามัดมือให้เรา แต่ของที่อยู่บนหัวเราเขาจะเอาออกแล้วเอามาให้เรากินเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวเรา จากนั้นก็ยกขันพิธีให้หมอทำขวัญแล้วคืนนั้นเราก็ต้องนอนที่บ้านหลังนั้นก็ป็นอันเสร็จพิธีมัดมือ จากนั้นเราก็เปรียบเสมือนเป็นลูกบ้านนั้นและเป็นส่วนหนึ่งของคนบ้านซอแหมะโกร

ภาพที่ ก การเลี้ยงลูกแบบปากะญอ

ภาพที่ ข พิธีกรรมมัดมီး

ภาพที่ 2.15 ลักษณะการเลี้ยงดูลูกปากะญอ. โดย กรกฏ อินทย์กษ, 2560.

2.2.9 สุขภาพอนามัยและการได้รับบริการจากสาธารณสุข

บ้านซอหะมะโกรเป็นหมู่บ้านที่ชาวบ้านได้รับการดูแลจากสาธารณสุขจังหวัดอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการทำฟัน ตรวจสุขภาพ รวมถึงการรักษาโรค ทางโรงพยาบาลอุ้งผางเข้ามาดูแลและรักษาชาวบ้านอยู่ตลอด และยังสนับสนุนห้องเรียนสาขาบ้านซอหะมะโกรโดยการปรับปรุงอาคารเรียน บ้านพักครูและห้องน้ำให้กับเด็กนักเรียนอีกด้วย สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็แต่เรื่องสุขภาพของชาวบ้านในหมู่บ้าน ชาวบ้านค่อนข้างดื่มเหล้าและสูบบุหรี่กันเป็นประจำ กลัวว่าสุขภาพร่างกายจะไม่ค่อยแข็งแรง บวกกับการทำไร่ข้าวโพดที่ต้องใช้สารเคมี กลัวว่าจะมีสารเคมีสะสมในร่างกายมากเกินไปอาจทำให้เกิดโรคร้ายได้

ภาพที่ ก กับข้าวของปากะญอ

ภาพที่ ข การสังสรรค์จากแห่งตุงขึ้นธาตุ

ภาพที่ 2.16 ลักษณะอาหาร. โดย กรกฏ อินทย์กษ, 2560.

2.2.10 ระบบสวัสดิการชุมชน

จากการที่ได้ลงพื้นที่ที่บ้านขอแหมะโกรพบว่า หมู่บ้านนี้มีการเก็บเงินเพื่อกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากชาวบ้านมีรายได้ที่ต่ำกว่ามาตรฐานมาก กองทุนหมู่บ้านก็เป็นไปได้ยากที่จะมีทุนในการทำกิจกรรมเพื่อหมู่บ้านของตนเอง แต่เงินกองทุนนี้ได้มาจากการขายของป่าของชาวบ้าน เช่น มะอิ บุก น้ำผึ้ง เป็นต้น โดยทุกครั้งที่ชาวบ้านขายของป่าได้ ก็จำหน่ายเงินที่ได้มาส่งให้กองทุนหมู่บ้านโดยคิดราคาคือ ขายของป่าได้กี่กิโลกรัม ก็ต้องจ่ายเข้าเงินกองทุนหมู่บ้านกิโลกรัมละ 5 บาท และเงินกองทุนหมู่บ้านจะมีหน้าที่อยู่ 2 ส่วนคือ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านไว้บริหารงานเวลาที่มีการประชุม การทำงานพัฒนาหมู่บ้าน เป็นเงิน 3 บาท และอีก 2 บาทไว้เข้าเงินกองกลางที่ใช้ในการจัดกิจกรรมของหมู่บ้าน

ภาพที่ ก การช่วยกันทำฝายชะลอน้ำของชาวบ้าน

ภาพที่ ข กรรมการหมู่บ้านและชาวบ้าน

ภาพที่ 2.17 ความร่วมมือชาวปากะญอในการจัดการระบบน้ำ. โดย กรกฎ อินทรีย์, 2560.

2.3 การประกอบอาชีพ

บ้านขอแหมะโกรเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า การประกอบอาชีพค่อนข้างลำบาก และเส้นทางการติดต่อก็สามารถติดต่อได้ทางรถยนต์เพียงอย่างเดียว จากที่ได้สัมผัสกับชาวบ้านในหมู่บ้านขอแหมะโกรพบว่า ชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักคือการทำไร่ข้าวโพด ไร่พริกและไร่อ้อย อาชีพรองลงมาคือการออกไปรับจ้างงานต่างๆ เช่น หักข้าวโพด เก็บพริก เป็นต้น และต่อมาคือการค้าสัตว์ เช่น ไก่ หมู วัว และควาย และอีกหนึ่งอาชีพที่พบคือการค้าขายคือขายของชำ นี่คือนอาชีพทั้งหมดที่พบในบ้านขอแหมะโกร

ภาพที่ ก ชาวบ้านกับกระสอบข้าวโพด

ภาพที่ ข เด็กๆกับยุ่งข้าวโพด

ภาพที่ 2.18 ลักษณะการประกอบอาชีพปลูกข้าวโพด. โดย กรรกฎ อินทย์ภักษ์, 2560.

2.3.1 ปฏิทินการผลิต

ที่หมู่บ้านซอแหมะโกรมีการทำไร่และการทำนา การปลูกข้าวของชาวบ้านจะมีทั้งการปลูกข้าวไร่และข้าวนา ระยะเวลาในการปลูกคือ 6 เดือนถึงจะได้ผลผลิตทั้งสองวิธีการปลูกข้าว ชาวบ้านที่นี้ปลูกข้าวไว้เพื่อกินเอง ทั้งข้าวไร่และข้าวนาจะเริ่มทำการปลูกคือ การไถในเดือนเมษายน ข้าวไร่ใช้การหยอดเมล็ดและข้าวนาจะใช้การดำในการปลูก ต่อจากนั้นคือการใส่ปุ๋ยและการดูแลถอนหญ้าในนาข้าวหรือในไร่ข้าวของตัวเอง น้ำที่ใช้ในการปลูกข้าวก็คือรอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลเพียงเท่านั้น จากนั้นก็รอข้าวสุกและเก็บเกี่ยวผลผลิตประมาณเดือนตุลาคมหรือพฤศจิกายน แต่ข้าวของชาวบ้านจะไม่ใช้สารเคมีค่อนข้างน้อยคือการใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว แต่จะไม่มีการใช้ยาฆ่าแมลงหรือยาฆ่าหญ้าในการปลูกข้าว เพราะว่าชาวบ้านทำเพื่อบริโภคในครัวเรือน และอีกการเพาะปลูกคือการทำไร่ข้าวโพดจะมีช่วงเวลาการปลูก 6 เดือนเท่ากับการปลูกข้าวและเริ่มทำการปลูกคือไถดินและหยอดเมล็ดในเดือนมิถุนายน จากนั้นก็ใส่ปุ๋ยรอบที่หนึ่งและรอ รอดูว่ามีหญ้าขึ้นเยอะแล้วจึงฉีดยาฆ่าหญ้า แต่ต้องดูก่อนว่ามีหญ้าเยอะหรือไม่จึงไม่สามารถระบุเดือนได้ จากนั้นใส่ปุ๋ยรอบที่สองหลังจากที่หญ้าตายหมดแล้ว ที่เหลือก็แค่รอให้ต้นข้าวโพดแห้งแล้วถึงจะเก็บเกี่ยวผลผลิตประมาณเดือนธันวาคมจนถึงเดือนมกราคม และรอให้เจ้าแก่เข้ามารับซื้อผลผลิตก็เป็นการเสร็จการเพาะปลูกของชาวบ้านบ้านซอแหมะโกร

ภาพที่ ก รถอีต๊อก (รถไถ)

ภาพที่ ข ขนข้าวโพดใส่ถุง

ภาพที่ 2.19 ลักษณะการเก็บผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์. โดย กรรกฎ อินทย์กษ, 2560.

2.3.2. ฐานะความเป็นอยู่ (ลักษณะบ้าน/เครื่องใช้สิ่งอำนวยความสะดวก)

ชาวบ้านบ้านซอหมะโกรมีฐานะความเป็นอยู่ที่ไม่ค่อยมั่นคงหากดูจากรายได้ เพราะแต่ละครอบครัวมีรายได้ไม่ถึง 30000 บาทต่อปี รายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ แต่ผู้ศึกษากลับแปลกใจที่ว่า รายได้มีไม่พอแต่ชาวบ้านกลับมีความสุขได้ เหมือนกับว่าเงินทองไม่ค่อยสำคัญกับชาวบ้านเลย ลักษณะบ้านของชาวบ้านส่วนใหญ่จะเป็นบ้านไม้ยกสูง เสา คานและพื้นบ้านทำจากไม้ที่ตัดจากในป่า ฝาบ้านทำจากไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยหญ้าคาหรือตองติง ส่วนที่ปลูกบ้านด้วยไม้ทั้งหลังและมุงหลังคาด้วยกระเบื้องมีเพียงแค่ 2 หลังที่พบ เครื่องใช้ในบ้านส่วนใหญ่จะมีตู้เสื้อผ้า เต่าแก๊สที่ใช้ทำอาหารก็จะเป็นเต่าพื้น คือ จะมีหินสามก้อนวางเป็นก้อนเสา และของใช้ก็จะเหมือนกันตามปกติ และทุกบ้านก็จะมียานพาหนะเป็นของตัวเองคือรถมอเตอร์ไซด์ที่มีกันทุกบ้าน มีเพียงบางบ้านที่มีรถอีต๊อก (รถไถพ่วงกับเกวียน) และรถยนต์

ภาพที่ ก ลักษณะการตั้งบ้านเรือน

ภาพที่ ข วิธีชีวิตกับรถอีต๊อก (รถไถ)

ภาพที่ 2.20 ลักษณะวิถีปากะญอ. โดย กรรกฎ อินทย์กษ, 2560.

2.3.3 รายได้และหนี้สิน

ชาวบ้านบ้านซอแหมะโกรมีรายได้หลักจากการทำไร่ข้าวโพดเพียง 20000 บาทต่อปี รายได้เสริมจะได้จากการทำงานรับจ้างหรือเก็บของป่าขายประมาณ 10000 บาทต่อปีเช่นกัน รวมๆ แล้วชาวบ้านบ้านซอแหมะโกรหนึ่งครอบครัวจะมีรายได้เพียง 30000 บาทต่อปีเท่านั้น ส่วนหนี้สินชาวบ้านส่วนใหญ่จะเป็นหนี้เก่าแก่ไร่(นายทุน) ขึ้นอยู่กับผลผลิตต่อปีนั้นๆ หนี้สินส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการทำการเกษตรคือ จะมีเจ้าแก่ไร่(นายทุน) เอาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาเคมีที่ต้องใช้ในการทำไร่ข้าวโพดมาให้ชาวบ้านเชื่อก่อน โดยมีข้อสัญญาที่ว่า ลูกไร่(ชาวบ้านที่ซื้อค่าปุ๋ยค่ายา)จะต้องขายข้าวโพดให้กับเจ้าแก่เท่านั้น ก็เท่ากับว่าชาวบ้านต้องขายข้าวโพดให้เจ้าแก่เพื่อใช้หนี้ ส่วนที่เหลือถึงจะเป็นกำไรจากการทำไร่ข้าวโพดของตน และลูกไร่ก็ได้กำไรประมาณ 20000 บาทหรือบางปีก็ไม่ถึงก็มี ส่วนปีนี้บางครอบครัวต้องทำไร่ข้าวโพดกันแบบฟรีๆ เพราะปีนี้ข้าวโพดราคาตกเหลือเพียงกิโลกรัมละไม่ถึง 2 บาท การลงทุนทำไร่ข้าวโพดรวมๆแล้วจะต้องลงทุนถึง 50000 บาทต่อปี แต่กลับได้กำไรแทบไม่ถึง 20000 บาท และชาวบ้านยังเป็นหนี้ค่าธรรมเนียมที่ดินอีกที่จำเป็นต้องใช้ในการบรรทุกสิ่งของทำไร่ หรือการสัญจรไปไหนมาไหนอีกปีละเกือบ 20000 บาท เห็นได้ชัดว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย รายได้ที่จะสามารถจุนเจือครอบครัวได้มีเพียงรายได้เสริมจากการรับจ้างและเก็บของป่าเพียงเท่านั้น และยังมีหนี้สินจากการกู้ยืมธนาคารเพื่อการเกษตรอีกหลายครอบครัว ส่วนครอบครัวเป็นหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรจะเป็นหนี้อยู่ที่ 50,000 – 100,000 บาทต่อครอบครัว เพื่อเอามาใช้หนี้ให้กับเจ้าแก่ไร่ จนมีแนวโน้มว่าชาวบ้านจะเป็นหนี้ไม่มีสิ้นสุดในอนาคต

2.3.4 การถือครองที่ดินและกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

บ้านซอแหมะโกร ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งแทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะออกโฉนดให้กับชาวบ้าน ถึงแม้ว่าชาวบ้านจะอยู่กันมานานเป็นร้อยปีแล้วก็ตาม มีแต่การวัดอาณาเขตที่ดินทำกินและที่ตั้งบ้านเรือนให้ว่ามีทั้งหมดกี่ตารางวา และจำกัดไม่ให้ชาวบ้านขยายพื้นที่ทำกินเพิ่ม นั่นหมายความว่าชาวบ้านไม่สามารถถือครองที่ดินและไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินและที่ตั้งบ้านเรือน แต่ก็สามารถอยู่กันได้เพราะมี กฎหมายคุ้มครอง

ภาพที่ ก พระและชาวบ้านช่วยกันทำศาลาวัด

ภาพที่ ข ชาวชนช่วยทำเสาศาลาวัด

ภาพที่ 2.21 ลักษณะที่ดิน. โดย กรกฎ อินทยศ, 2560.

2.3.5 ปัญหาทั่วไปในการประกอบอาชีพ

ชาวบ้านบ้านซอหมะโกรประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก และปัญหาหลักของอาชีพเกษตรกรคือราคาผลผลิตที่ค่อยๆ ต่ำลงและค่าปุ๋ยค่ายาที่แพงขึ้นทุกๆ ปี จึงทำให้การทำไร่ข้าวโพดของชาวบ้านได้กำไรน้อยลงทุกปีหรือบางปีถึงกับขาดทุนด้วยซ้ำ บวกกับเส้นทางการคมนาคมเป็นไปอย่างลำบากและการติดต่อสื่อสารก็ไม่มี จึงทำให้ชาวบ้านไม่สามารถขนผลผลิตที่เก็บได้ไปขายข้างนอกหมู่บ้าน ได้แต่รอเก็บเข้ามามีซื้อผลผลิตของตนโดยราคาที่กดขี่ชาวบ้านแบบสุดๆ ทั้งค่าปุ๋ย ค่ายาและราคาผลผลิต

2.3.6 สถาบันการเงิน แหล่งกู้ยืม

แหล่งกู้ยืมเงินของชาวบ้านบ้านซอหมะโกรมีเพียงเจ้าแม่ไร่และธนาคารเพื่อการเกษตร กู้เงินจากการที่ยอมเป็นลูกไร่ของเจ้าแม่ไร่ก็จะพอให้เจ้าแม่ไร่ให้สินเชื่อแก่ชาวบ้าน และหักเงินจากราคาผลผลิตของชาวบ้านได้เมื่อมีผลผลิต ส่วนธนาคารเพื่อการเกษตรเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้กู้ยืมในการลงทุนทำการเกษตร แต่เหตุผลหลักๆ ของชาวบ้านก็คือการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรมาโปะหนี้เจ้าแม่ไร่

2.4 ลักษณะทางการเมือง และการรวมกลุ่ม

2.4.1 ผู้นำชุมชน (ผู้นำทางการ/ผู้นำธรรมชาติ)

บ้านซอหมะโกรตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ตำบลแม่จัน มีผู้ใหญ่บ้านสินค้าเป็นผู้ใหญ่บ้านซึ่งหมู่ที่ 4 นั้นมีอยู่ 3 หย่อมบ้านคือ บ้านนุโพ บ้านทีโพจ และบ้านซอหมะโกร แต่ผู้ใหญ่บ้านจะอยู่ที่บ้านนุโพเป็นหลัก และมอบอำนาจการดูแลให้กับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ส่วนผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคือ อาปานาโกละ ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำที่เป็นทางการของบ้านซอหมะโกร ช่วยกันบริหารงานหมู่บ้านโดยมีคณะกรรมการช่วยกันแสดงความคิดเห็นและพิจารณาข้อตกลงร่วมกันกับชาวบ้าน เพราะการประชุม

หมู่บ้านแต่ละครั้งจะไม่ใช่แค่การประชุมผู้นำหรือคณะกรรมการหมู่บ้านเพียงอย่างเดียว ชาวบ้านในหมู่บ้านจะมาประชุมและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ส่วนผู้นำธรรมชาติของหมู่บ้านคือ ปิตาเส่ ซึ่งเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ที่สุดในหมู่บ้านและเป็นปู่ของผู้ศึกษาด้วย ปิตาเส่เป็นผู้อาวุโสเหมือนหัวหน้าเผ่าปากะญูของที่นี่และเป็นอาจารย์ของหมอบำบัดในหมู่บ้านอีกด้วย ทุกคนจะให้การเคารพนับถือ และอีกคนคือพี่เกย หัวหน้างานของผู้ศึกษาเอง พี่เกยเป็นครูและเป็นหัวหน้าสาขาห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร ทุกเรื่องในหมู่บ้านจะผ่านพี่เกยทั้งหมด และทุกคนก็เคารพและไว้วางใจพี่เกยมาก โดยเฉพาะผู้หลักผู้ใหญ่ในหมู่บ้านและกลุ่มเยาวชนรวมทั้งผมด้วย

ภาพที่ ก ครูเกย (เปรียบเสมือนผู้ใหญ่บ้าน)

ภาพที่ ข อาปาต๊ะตี (ผู้นำทางจิตวิญญาณ)

ภาพที่ 2.22 ลักษณะพิธีกรรมปากะญู. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

2.4.2 ชุมชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ชาวบ้านในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ที่ดีกับการปกครองส่วนท้องถิ่นพอสมควร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในที่นี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล และในส่วนภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ที่มีการเข้ามาเยี่ยมเยียนและหาทางออกร่วมกันกับชาวบ้าน เช่น เรื่องของการทำแนวกันไฟ และสนับสนุนให้ชาวบ้านปลูกไม้ผล เป็นต้น

2.4.3. การรวมกลุ่มต่างๆ ในชุมชน

บ้านซอแหมะโกรมีการรวมกลุ่มกันไม่มากนัก จากที่เคยเห็นและเคยสัมผัสและร่วมงานด้วยก็จะมี กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มคนที่นับถือศาสนาคริสต์ กลุ่มเยาวชน และกลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้าน

2.4.4 การแบ่งกลุ่มทางการเมือง (พรรคการเมือง ผู้สมัคร ตำแหน่งทางการเมืองใน ระดับต่างๆ)

บ้านซอแหมะโกรจากที่ผู้ศึกษาสัมภาษณ์และอยู่ในพื้นที่ที่มาพบว่า ชาวบ้านในหมู่บ้าน ไม่มีใจฝักใฝ่ในการเมืองเลยแม้แต่น้อย กลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นเพียงกลุ่มชาวบ้านที่ช่วยกัน แก้ไขปัญหาปากท้องการทำมาหากินในหมู่บ้านร่วมกับชาวบ้านเพียงเท่านั้น ชาวบ้านบอกว่าอยาก อยู่กันอย่างสงบ เพราะการเมืองท้องถิ่นแถวนี้ค่อนข้างรุนแรง ผู้ใหญ่บ้านคนก่อนเพิ่งถูกยิงเสียชีวิตไป เมื่อปีที่แล้ว ชาวบ้านบอกว่าจึงไม่อยากจะ เราที่อยู่แบบของเราตัวเองในหมู่บ้านดีกว่า

2.4.5 ปัญหาสำคัญของคนในชุมชน

หมู่บ้านซอแหมะโกรมีปัญหาหลักๆ อยู่ 2 เรื่องคือ เรื่องของการครอบครองที่ดิน ที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า บ้านซอแหมะโกรตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า จึงยากต่อการขอ เอกสารสิทธิ์ อาทิ โฉนดที่ดินเพื่อให้มีสิทธิในพื้นที่ทำกินและตั้งบ้านเรือนอย่างถูกกฎหมาย อีกเรื่อง หนึ่งคือราคาผลผลิตข้าวโพดที่ต่ำลงทุกปีๆ ทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของชาวบ้านค่อนข้างลำบากและ ยังถูกกดขี่ด้านราคาปุ๋ยราคายาจากนายทุนอีก

บทที่ 3

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนุเซะโป้ ห้างเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวคิดที่สำคัญในการศึกษา เรื่อง ดังนี้

- 3.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
  - 3.2 แนวคิดนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - 3.3 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
  - 3.5 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.4 การศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าปกากะญอ
  - 3.6 แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน
- ซึ่งแต่ละเรื่องมีรายละเอียดดังนี้

3.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.4) โดยมีจุดหมายที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, น.1)

3.1.1 การบริหารและการจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ มีบทบาทหน้าที่และความ

รับผิดชอบในการ สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติ ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และการพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญคือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.35)

3.1.2 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (5) สุขศึกษาและพลศึกษา (6) ศิลปะ (7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ(8) ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ไว้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไรและประเมินอย่างไร สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.8)

3.1.3 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ครูผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

(1) หลักการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักที่ว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนและต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

(2) กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นกับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และการแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้อย่างตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

(3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอน สื่อ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.25)

3.2 แนวคิดนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการแข่งขันระดับนานาชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปรับการบริหารจัดการหลักสูตรและแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

(1) ปรับโครงสร้างเวลาเรียน ระดับประถมศึกษา มีเวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,200 ชั่วโมงต่อปี

(2) กำหนดตัวชี้วัดที่ต้องรู้ และควรรู้ ของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ภาระงาน/ชิ้นงาน ลดเวลาเรียน และเป็นกรอบในการประเมินผลผู้เรียนระดับชาติ

(3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์อย่างเข้มข้น

(4) ปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ให้มุ่งเน้นเป้าหมาย ดังนี้

(4.1) พัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง), Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ), Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ)

(4.2) ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมที่พึงงามของคนไทย

(4.3) พัฒนาทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21

(4.4) พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (Programmer for International Student Assessment: PISA)

(4.5) ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้

(5) ให้เวลาของการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้รวมอยู่ในโครงสร้างเวลาเรียนตามที่กำหนดในข้อ 1

(6) กิจกรรมเพิ่มเวลารู้มีทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมให้เลือกเรียน

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปรับเวลาเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จากเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อปี เป็น 200 ชั่วโมงต่อปี และเวลาเรียนรวมของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็น 160 ชั่วโมงต่อปี ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน แต่ยังคงหลักการที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำคู่มือบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ของสถานศึกษา

3.2.1 วัตถุประสงค์ของนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้

(1) สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติ

(2) ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นแนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพตามหลักสูตรและมีความสุขกับการเรียนรู้

(3) ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน องค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าใจแนวคิดและเห็นแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

3.2.2 ความหมายของคำสำคัญของนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

เพื่อให้การนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติมีความชัดเจนตรงกันจึงกำหนดความหมายของคำสำคัญ ไว้ดังนี้

ลดเวลาเรียน หมายถึง “ลดเวลาสอนของครู” เป็นการลดสัดส่วนเวลาเรียนในห้องเรียนและเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนเป็นผู้บรรยาย อธิบายความรู้ ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ มาเพิ่มบทบาทการเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

เพิ่มเวลารู้ หมายถึง “เพิ่มเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน” เป็นการเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย

การบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง การจัดโครงสร้างเวลาเรียน ตารางเรียน และการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมอง พัฒนาจิตใจ พัฒนาทักษะการปฏิบัติ และพัฒนาสุขภาพ ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับหลักสูตร นอกจากนั้นเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมเพิ่มเวลารู้นับเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษา

ตัวชี้วัดต้องรู้ หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ และผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยมีการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นเรียนและระดับชาติ

ตัวชี้วัดควรรู้ หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐาน

การเรียนรู้ และผู้เรียนทุกคนควรเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ หรือศึกษาได้ด้วยตนเอง หรือศึกษาจากสิ่งรอบตัวและชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมจากกิจกรรมเสริมความรู้ต่างๆ และเป็นเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นเรียน

กิจกรรมลดเวลาเรียน หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับบทบาทของครูในการบรรยาย การอธิบายความรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทาย

ความสามารถ และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดในช่วงเวลาตามโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม

กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ หมายถึง กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข จากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งตัวชี้วัดที่นำมาออกแบบกิจกรรมเน้นตัวชี้วัดที่เป็นกระบวนการ โดยดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความก้าวหน้าของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการผ่านตัวชี้วัดตามหลักสูตร สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานผลให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทราบ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งครูนำผลการประเมินมาปรับการจัดการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมจัดเป็นชั่วโมงเฉพาะในช่วงเวลาท้ายของแต่ละวัน หรือจัดในช่วงเวลาอื่นตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งนับเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา คือระดับประถมศึกษา เวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,000 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เวลาเรียนรวมไม่เกิน 1,200 ชั่วโมงต่อปี กิจกรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมที่เลือกเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

3.2.3 หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้”

การจัดการกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ มีรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรม 2 ลักษณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชา ได้แก่ กิจกรรมบูรณาการ และกิจกรรมเฉพาะเรื่อง โดยมีหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรม 7 ประการดังนี้

(1) เชื่อมโยงตัวชี้วัด สอดคล้องและเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(2) เน้นจัด 4H เน้นการจัดการจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย 4H ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) กิจกรรมพัฒนาจิตใจ (Heart) กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และกิจกรรมพัฒนาสุขภาพ (Health)

(3) ผู้เรียนเป็นสุข เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยการใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ตอบสนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และความแตกต่างของผู้เรียน

(4) สนุกการคิดขั้นสูง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ ค้นคว้า ถกแถลง สร้างความคิดเชิงเหตุผล อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

(5) มุ่งทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมทำงานอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

(6) กลุ่มลึกลับแห่งการเรียนรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

(7) สู่การประเมิน P&A ประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินการปฏิบัติ (P: Performance Assessment) และการประเมินคุณลักษณะ (A: Attribute Assessment)

3.3 การเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในวิชาต่างๆ มากกว่าหนึ่งวิชาขึ้นไป เพื่อแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทำให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความคิด ประสบการณ์ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ในเวลาเดียวกัน ทำให้ ได้รับความรู้ความเข้าใจลักษณะองค์รวม

3.3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 23 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษาและใน มาตรา 24 (4) ได้กำหนดไว้ว่า “ การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา”

จอห์น ดิวอี้ ปราชญ์ทางการศึกษาชาวอเมริกา ได้อธิบายถึงความจำเป็นที่โรงเรียนต้องจัดให้มี การสอนแบบ “บูรณาการ” (Integrate curriculum) หรือการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาการต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยไม่เน้นการเรียนเป็นรายวิชา ว่า ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆในชีวิตของ มนุษย์นั้น จะผสมผสานกัน มิได้แยกออกเป็นส่วนๆ ทั้งนี้ มนุษย์จำเป็นต้องใช้ทักษะหลายประการในการเรียนรู้จากประสบการณ์ รวมทั้งในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นปัญหาง่ายๆหรือซับซ้อนเพียงใดก็ตาม แต่การที่โรงเรียนเน้นการสอนแยกเนื้อหาวิชาจะทำให้การเรียนนั้นไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียน เพราะเด็กมองไม่เห็นความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่เป็นไปในชีวิตจริงนอกโรงเรียน ดังนั้น หลักสูตรที่เน้นการสอนแบบบูรณาการจะสอดคล้องกับชีวิตจริงของเด็กมากกว่า โดยจะช่วยให้เด็กเข้าใจและมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเนื้อหาวิชาต่างๆ ทั้งยังกระตุ้นให้เด็กใฝ่เรียนรู้ เนื่องจากเขาสามารถนำเนื้อหาและทักษะที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยังช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา ลดจำนวนเวลาเรียน เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้สอน รวมทั้งส่งเสริมผู้เรียนให้มีโอกาสใช้ความคิด ประสบการณ์ ความสามารถ ตลอดจนทักษะต่างๆอย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทักษะกระบวนการและเนื้อหาสาระไปพร้อมกัน (อ้างถึง ใน www.montfort.ac.th/private-school/combined) วารสารวิชาการ อ้างถึงใน บุรชัย ศิริมหาสาร, 2454) การสอนแบบบูรณาการ (Integrated Instruction) คือ การสอนโดยใช้เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกนหลักแล้วสอนเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับเรื่องหรือวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้องอย่างกลมกลืน เพื่อให้เหมาะสมกับการประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง

3.3.2 ความหมาย

การจัดการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องจากศาสตร์ต่างๆ ของรายวิชาเดียวกันหรือรายวิชาต่างๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความคิดรวบยอดของศาสตร์ต่างๆมาใช้ในชีวิตจริงได้

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning Management) หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่างๆที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะและเจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง

3.3.3 รูปแบบการบูรณาการ

รูปแบบของการบูรณาการ (Model of integration) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่พบโดยทั่วไปมีอยู่ 4 แบบ

(1) การบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) การเรียนรู้แบบนี้ครูจะนำเนื้อหา
ของวิชาต่างๆมาสอดแทรกในรายวิชาของตนเอง เป็นการวางแผนการสอนและทำการสอนโดยครู
เพียงคนเดียว

ข้อดี (1) ครูคนเดียวบริหารจัดการทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้และเวลาที่ใช้
โดยสะดวก

(2) ไม่มีผลกระทบกับครูผู้อื่นและการจัดตารางสอน

ข้อจำกัด (1) ครูคนเดียวอาจไม่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชาบางเรื่อง

(2) เนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดอาจซ้ำซ้อนกับของวิชาอื่น

(3) ผู้เรียนจะมีภาระงานมากเพราะทุกรายวิชาจะต้องมอบหมายงานให้

(2) การบูรณาการแบบขนาน (Parallel) การเรียนรู้แบบนี้ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
ต่างคนต่างสอนวิชาของตนเอง แต่จะมาวางแผนตัดสินใจร่วมกันว่าจะจัดแผนการเรียนรู้และจัด
กิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งสอนในหัวเรื่อง (Theme) ความคิดรวบยอด (Concept) และปัญหา
(Problem) เดียวกันในส่วนหนึ่ง

ข้อดี (1) ครูผู้สอนแต่ละคนยังคงบริหารทั้งเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้เวลา
โดยสะดวก

(2) ไม่มีผลกระทบกับครูผู้อื่นและการจัดตารางสอน

(3) เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ลดการซ้ำซ้อนลง ช่วยให้เกิดการทำงาน

ร่วมกัน

ข้อจำกัด (1) ครูยังคงต้องรับภาระเนื้อหาวิชาที่ไม่ชำนาญ

(2) ผู้เรียนยังมีภาระงานมากเพราะทุกรายวิชาจะต้องมอบหมายงานให้

(3) การบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidiscipline) การเรียนรู้แบบนี้คล้าย
กับแบบคู่ขนาน ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปต่างคนต่างสอนวิชาของตน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองเป็น
ส่วนใหญ่มาวางแผนการสอนร่วมกันในการให้งานหรือโครงการที่มีหัวเรื่อง แนวคิดหรือความคิดรวบ
ยอดและปัญหาเดียวกัน

ข้อดี (1) สนับสนุนการทำงานร่วมกันของทั้งผู้สอนและผู้เรียน ลดความซ้ำซ้อน
ของกิจกรรม

(2) ผู้สอนทุกคนและผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน

(3) ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้กับงานอาชีพจริง

ข้อจำกัด (1) มีผลกระทบต่อการจัดตารางสอนและการจัดแผนการเรียน

(4) การบูรณาการแบบข้ามวิชา (Trans disciplinary) การเรียนรู้แบบนี้ผู้สอนในรายวิชาต่างๆจะมาร่วมกันสอนเป็นคณะ ร่วมกันวางแผน กำหนดหัวเรื่อง ความคิดรวบยอดและปัญหาเดียวกัน

ข้อดี (1) สนับสนุนการทำงานร่วมกันของทั้งผู้สอนและผู้เรียน ลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรม

(2) ผู้สอนทุกคนและผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน

(3) ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้กับงานอาชีพจริง

ข้อจำกัด (1) มีผลกระทบต่อการจัดตารางสอนและการจัดแผนการเรียน

(2) ผู้สอนต้องควบคุมการเรียนรู้ให้ทันตามกำหนด

3.3.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

(1) กำหนดเรื่องที่จะสอน โดยการศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นเรื่องหรือปัญหาหรือความคิดรวบยอดในการสอน

(2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชารองที่จะนำมาบูรณาการและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนสำหรับหัวเรื่องนั้นๆ เพื่อการวัดและประเมินผล

(3) กำหนดเนื้อหาย่อย เป็นการกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อยๆ สำหรับการเรียนการสอนให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

(4) วางแผนการสอน เป็นการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยการเขียน แผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญเช่นเดียวกับแผนการสอนทั่วไป คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

(5) ปฏิบัติการสอน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอน รวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์ ฯลฯ โดยมีการบันทึกจุดเด่น จุดด้อย ไว้สำหรับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

(6) การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน เป็นการนำผลที่ได้บันทึกรวบรวมไว้ในขณะ ปฏิบัติการสอน มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแผนการสอนแบบบูรณาการการให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3.5 นวัตกรรมการพัฒนาคุณลักษณะที่ดี

การพัฒนานวัตกรรมคุณลักษณะดีศึกษาซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

(1) นวัตกรรมหลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum Innovation) การจัด กิจกรรม บูรณาการแบบเน้นคุณธรรม (moral-focused activity) โดยการสอดแทรกการพัฒนาคุณธรรมระหว่าง การพัฒนาทักษะ ความสามารถของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดในหลักสูตร

(2) นวัตกรรมกระแสนิยม (In Trend Innovation) การจัดกิจกรรมที่ใช้การสร้างกระแส หรือการนำค่านิยมที่เกิดขึ้นตามกระแสในช่วงนั้นมาใช้เป็นสื่อในการออกแบบกิจกรรมเพื่อดึงความสนใจของนักเรียน หรือการกำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะการแข่งขัน เพื่อลดช่องว่างระหว่างสภาพของบุคคลหรือชั้น

(3) นวัตกรรมขบวนการบูรณาการ (Integrated Process Innovation) การจัดกิจกรรมที่มี การบูรณาการกระบวนการดำเนินงานของนักเรียนในกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ มิใช่จัดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งแล้วหยุด แล้วเริ่มทำกิจกรรมอื่นต่อไปไม่สัมพันธ์กับกิจกรรมเดิม

(4) นวัตกรรมเริ่มจากนักเรียนร้อยแปดแบบ (108 Student Initiations Innovation) การ จัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มและออกแบบกิจกรรม เพื่อให้ได้กิจกรรมและการขยายผลที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะ

(5) นวัตกรรมที่ทำให้เข้าระบบสถาบัน (Institutionalized Innovation) การจัดกิจกรรมที่ กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานในระดับสูง และทำให้เป็นภารกิจปกติของโรงเรียน โดยกำหนดเป็นแผนงานหลัก

(6) นวัตกรรมอิงการเรียนรู้จากการบริหาร (Service Learning-Based Innovation) การจัดกิจกรรมที่จัดโอกาสให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่เป็นการให้บริการแก่สังคม

(7) นวัตกรรมการประชุม (Forum Innovation) การจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการประชุมในรูปแบบของสมัชชาหรือการเสวนา เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน

(8) นวัตกรรมคุณค่าเพื่อชีวิต (Living Values Innovation) การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิด “คุณค่า เพื่อชีวิต” ซึ่งพัฒนาโดยนักวิชาการชาวตะวันตก บนพื้นฐานแนวคิดของการพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้มีความสงบและเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

(9) นวัตกรรมที่เป็นนิสัยประจำ (Routine Habit Innovation) การจัดกิจกรรม โดยครูเป็น ผู้กำหนดคุณลักษณะที่จำเป็นต้องพัฒนาในตัวนักเรียนและฝึกปฏิบัติเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน

(10) นวัตกรรมการพัฒนาตนเอง (Self-Development Innovation) การจัด กิจกรรมโดยการฝึกให้นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง และมีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ เช่น กิจกรรมการเผากิเลส ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ตนเองได้ปฏิบัติบนกระดาษ

(11) นวัตกรรมการประยุกต์ในโลกแห่งความเป็นจริง (Real World Application Innovation) การจัดกิจกรรมโดยการนำพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมาใช้ในการแสดง พฤติกรรมในโรงเรียน

3.3.6 ลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไว้ว่าเป็นการเชื่อมโยงวิชาหรือศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งมีลักษณะ ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้น ได้แก่

(1) บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ปัจจุบันเนื้อหาความรู้มี มากมายที่จะต้องเรียนรู้หากไม่ใช้วิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัยมาใช้จะทำให้เรียนรู้ไม่ทันตามเวลาที่กำหนด ได้ จึงต้องมีการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ มาใช้ เช่น การสอนโดยวิธีการบอกเล่าท่องจำจะทำให้ได้ ปริมาณความรู้หรือเนื้อหาสาระไม่เพียงพอกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้จึงต้องเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่เหมาะสม

(2) บูรณาการระหว่างพัฒนาการความรู้และทางจิตใจ การเรียนรู้ที่ดีนั้นผู้เรียน ต้องมีความอยากรู้อยากเรียนด้วย ดังนั้นการให้ความสำคัญแก่เจตคติ ค่านิยม ความสนใจและ สุนทรียภาพแก่ผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ ก่อให้เกิดความซาบซึ้งก่อนลงมือศึกษาซึ่งเป็นการจูงใจให้ เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

(3) บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ การเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้สู่ การปฏิบัติได้นั้นถือเป็นการดีมาก ดังนั้นการให้ความสำคัญระหว่างองค์ความรู้ที่ศึกษากับการนำไป ปฏิบัติจริงโดยนำความรู้ไปแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

(4) บูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนและชีวิตประจำวัน การตระหนักถึง ความสำคัญแห่งคุณภาพชีวิตเมื่อผ่านการเรียนรู้แล้วต้องมีความหมายและคุณค่าต่อชีวิตของผู้เรียน อย่างแท้จริง

(5) บูรณาการระหว่างวิชาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ เจตคติและการกระทำที่เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริงตอบสนองต่อคุณค่าในการดำรงชีวิตของผู้เรียน

3.3.7 หลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการ เป็นส่วนที่สำคัญของหลักสูตรแบบบูรณาการ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีผู้เสนอแนวคิดไว้ สาลี รักสุทธิ และคณะ (2544 : 27-18) ได้เสนอหลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนใน หลักสูตรแบบบูรณาการ ดังนี้

- (1) จัดกิจกรรมที่ใช้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกด้าน ได้แก่ ร่างกาย สติปัญญา สังคม และ อารมณ์
- (2) ยึดการบูรณาการวิชาเป็นสำคัญ โดยการบูรณาการทั้งภายในวิชาเดียวกันหรือระหว่างวิชา เชื่อมโยงหรือบูรณาการเข้าด้วยกันให้เป็นความรู้แบบองค์รวม
- (3) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- (4) ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นสำคัญ
- (5) เน้นกระบวนการควบคุมกำกับผลงานโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่างๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน โดยคำนึงถึงประสิทธิผลของงานด้วย
- (6) เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและ การติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน
- (7) เน้นการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย
- (8) เน้นการเป็นคนดีและมีคุณค่าต่อสังคม ประเทศชาติ เห็นคุณค่าของสรรพสิ่งหรือ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

3.4 แนวคิดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มีการกำหนดเป็นกฎหมายแล้วว่า ครูผู้สอนทุกคนจะต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นความจำเป็นที่ครูผู้สอนทุกคนจะต้องให้ความสนใจกับรายละเอียดในส่วนนี้ โดยการศึกษาทำความเข้าใจและหาแนวทางมาใช้ในการปฏิบัติงานของตนให้ประสบผลสำเร็จ ในการจัดการเรียนการสอนโดยปกตินั้น ถ้าไม่นับสื่ออุปกรณ์และเทคนิควิธีการต่างๆ แล้ว บุคคลก็นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด โดยแบ่งบุคคลที่กล่าวถึงได้เป็น 2 ฝ่าย คือ ผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะมีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกัน ผู้สอนและผู้เรียนต่างมีบทบาทมากน้อยต่างกัน อรรถัย มูลคำและคณะ (2542, น.17-18) กล่าวว่า บางโอกาสครูผู้สอนอาจจะต้องมีบทบาทมากกว่า และในทำนองเดียวกัน บางครั้งผู้เรียนก็จำเป็นต้องมีบทบาทมากกว่า เมื่อใดที่ครูผู้สอนมีบทบาทมากกว่า เราก็เรียกการเรียนการสอนลักษณะนั้นว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้สอนเป็นจุดศูนย์กลาง และเมื่อใดที่ผู้เรียนต้องมีบทบาทมากกว่า เราก็เรียกการเรียนการสอนนั้นว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง และไม่มีการเรียนการสอนในลักษณะใดที่สำคัญยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาหันมาสนใจกับการเรียนการสอนในลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น

3.4.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการใช้คำสำคัญที่คล้ายคลึงกันมากมายไม่ว่าจะเป็น “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” “เด็กเป็นศูนย์กลาง” และ “นักเรียนเป็นศูนย์กลาง” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายนัยเดียวกัน กับคำว่า “ผู้เรียนเป็นสำคัญ” ซึ่งได้มีการให้ความหมายไว้ดังนี้ ชัยวัฒน์ สุธีรัตน์ (2552, น.6) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนมีอิสรภาพในการสร้างองค์ความรู้ของตนเอง เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยได้ใช้กระบวนการคิดปฏิบัติได้จริง มีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว ทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และผู้เรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมมากกว่าผู้สอน

พจนานา ทริพย์สมาน (2550, น.2-3) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้สร้างความรู้ของตนเองจากการคิดและการปฏิบัติจริงตามลำดับขั้นตอน เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญความจำเป็นของสิ่งที่จะเรียนรู้ วางแผนกำหนดขอบเขตวิธีการเรียนรู้ ลงมือเรียนรู้ตามแผน นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการ

เรียนรู้ วิเคราะห์อภิปรายสรุปความรู้ ข้อคิดแนวทางการปฏิบัติ จัดทำผลงานรายงานผลการเรียนรู้ของตนในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัดความสนใจ

เฉลิมลาภ ทองอาจ (2560, ออนไลน์) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับเสริมภาพ ในการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่มีความหมายต่อตนเอง ดังนั้นความรู้จึงเกิดขึ้นจากการที่บุคคลประยุกต์ใช้ประสบการณ์เดิมในการดำเนินการแก้ปัญหาใหม่ การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับ “กระบวนการเรียนรู้” (learning process) ของผู้เรียนมากกว่าความรู้หรือความสามารถที่ครูผู้สอนมี ผู้เรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ใช้กระบวนการสร้างประสบการณ์จากการได้ลงมือปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ โดยครูผู้สอนมีบทบาทในการจัดหรือเตรียมประสบการณ์ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ (learn by doing)

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีสิทธิในการเลือกสิ่งที่ตนเองสนใจจะศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบโจทยความต้องการของผู้เรียนเองและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้จัดกระบวนการการเรียนรู้ให้

3.4.2 หลักการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากความหมายของการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่กล่าวมาประกาศิต อนุภาพแสนยากร (2555, น.178-179) ได้ระบุว่า ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 3.4.2.1 ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
- 3.4.2.2 การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
- 3.4.2.3 การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
- 3.4.2.4 การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
- 3.4.2.5 ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
- 3.4.2.6 การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
- 3.4.2.7 การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
- 3.4.2.8 การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง
- 3.4.2.9 การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
- 3.4.2.10 การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
- 3.4.2.11 ความเข้าใจผู้เรียน
- 3.4.2.12 ภูมิหลังของผู้เรียน

3.4.2.13 การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่ง

3.4.2.14 การเรียนการสอนที่เป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบ เนื้อหาสาระ และเทคนิควิธีการ

3.4.2.15 การสอนสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป

3.4.2.16 การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

3.4.3 องค์ประกอบของการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อรรถัย มูลคำ (2542, น.18-19) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า

3.4.3.1 ผู้เรียนเป็นแหล่งของการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด เพราะประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตที่สั่งสมมาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง

3.4.3.2 การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ด้วยการเชื่อมโยงประสบการณ์ต่างๆ เข้ากับสถานการณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์เป็นบทบาทที่เหมาะสม

3.4.3.3 ไม่มีการบังคับให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถระบุความต้องการในการเรียนรู้ของตนได้ วิธีการเรียนรู้นั้นจะต้องมีการเคารพและให้ความสำคัญซึ่งกันและกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

3.4.3.4 ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปในลักษณะของการทำกิจกรรม การมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ ภายใต้บรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนได้ร่วมกิจกรรมทุกรูปแบบทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การกำหนดเนื้อหาการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย เพื่อการประเมินผลที่ถูกต้องต่อเนื่องและเพื่อการปรับปรุงการวางแผนการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป

3.4.3.5 ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดด้วยการปฏิบัติ เพราะการฟัง อ่าน หรือการอภิปราย ไม่เพียงพอแก่การเรียนรู้เท่ากับการได้มีโอกาสได้กระทำด้วยตนเอง

3.4.3.6 พลังที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกัน การร่วมกันทำงานจะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้เรียนรู้ถึงความรู้ ความสามารถและความสนใจ รวมทั้งทักษะของแต่ละคนทำให้เกิดพลังในการทำงานมากยิ่งขึ้น

3.4.3.7 ผู้เรียนจะเรียนได้ดีที่สุดเมื่อไม่มีความกดดัน ไม่ว่าจะในเรื่องเวลา หรือทรัพยากรต่างๆ

3.4.3.8 การประสบผลสำเร็จสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจ เมื่อตนประสบผลสำเร็จในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งนำไปสู่ความมั่นใจ และกระตุ้นให้อยากที่จะทำงานต่อไป

3.4.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญที่มีส่วนเสริมสร้างความสำเร็จให้กับผู้เรียนและเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกาศิต อนุภาพแสนยากร (2555, น.189-190) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลจำเป็นต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกันกับการจัดการเรียนการสอนโดยไม่แยกจากกัน เพื่อให้ผู้สอนได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มิใช่การประเมินความเียง ความฉลาดที่สร้างความกดดันและความทุกข์ให้กับผู้เรียน ดังนั้นเมื่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ คือ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

3.4.4.1 การเน้นการวัดและประเมินที่ดำเนินการไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาทุกสถานการณ์

3.4.4.2 เน้นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของผู้เรียน

3.4.4.3 เน้นการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน

3.4.4.4 ใช้ข้อมูลที่หลากหลายด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการประเมินตลอดจนวัตถุประสงค์การประเมิน

3.4.4.5 เน้นคุณภาพผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ความสามารถในหลายๆ ด้าน

3.4.4.6 วัดและประเมินผลด้านความคิด เน้นความคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์

3.4.4.7 เน้นให้ผู้เรียนประเมินตนเองและการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้ปกครองและผู้สอน

ความสัมพันธ์ระหว่างการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงนั้น กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมใช้สะท้อนความรู้สึกต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญต่อการเรียนรู้อย่างมีความหมาย การวัดและประเมินผลที่ใช้เครื่องมือที่หลากหลายแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้หรือพัฒนาไปในด้านเดียว

3.5 การศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าปกากะญอ

ชาวปกากะญอ มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกับธรรมชาติมีความเชื่อ เรื่องผีปူยาและการเคารพเวลาจะหาวัตถุดิบการทำอาหารหรือการนำไม้มาปลูกบ้านสร้างเรือนก็ต้องเอามาแต่พอดีแล้วต้องปลูกทดแทนผืนป่าเหมือนกับ ว่า คนฟิ่งป่า ป่าฟิ่งคน ดูแลซึ่งกันและกันตลอดมา

ถาวร (2542) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง (Karen) หรือที่เรียกตัวเองว่า “ปกากะ-ญอ” นั้น นักภาษาศาสตร์ได้จัดชนชาติกะเหรี่ยงอยู่ในกลุ่มตระกูลภาษาจีน – ทิเบต (Sino-Tibetan) ปี พ.ศ.2542 พบว่า ชาวปกากะญอในประเทศไทยมีจำนวน 2,037 หมู่บ้าน ประชากรจำนวนทั้งสิ้น 347,242 คน หรือร้อยละ 46.18 ของประชากรชาวเขาทั้งหมด หมู่บ้านของชุมชนปกากะญอ มีทั้งขนาดตั้งแต่ 4 – 5 หลังคาเรือน จนถึงขนาดใหญ่ตั้งแต่ 60 หลังคาเรือนขึ้นไป ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้านมักเป็นพื้นที่หุบเขาที่มีลำห้วยไหลผ่านบริเวณใกล้เคียง การปลูกบ้านไม่เป็นแถวแนวตรงกันเนื่องจากมีข้อห้ามในเรื่องนี้ (ถาวร, 2542 อ้างถึงใน อรทัย มิ่งธิพล และกัลยารัตน์ ลิ้มเสรี, 2552, น.4)

3.5.1 สถาปทางสังคม

ลักษณะครอบครัวปกากะญอ เป็นครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) โดยถือระบบผัวเดียวเมียเดียว (monogamy) การละเมิดทางเพศถือเป็นการผิดข้อห้ามจารีตอย่างร้ายแรงอุปนิสัยของชนเผ่าปกากะญออยู่แบบสันโดษ สร้างบ้านขนาดเล็กๆ พออยู่ได้พอดีกับจำนวนสมาชิกครอบครัว ดังนั้น ตัวอาคารบ้านเรือนจึงไม่ได้เป็นสิ่งที่ยึดโยงถึงฐานะทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้แล้วชาวปกากะญอยังเป็นคนรักอิสระและความสงบเรียบร้อย การปลูกบ้าน นิยมใช้ไม้ไผ่เป็นหลัก ส่วนไม้จริงใช้เฉพาะที่เป็นเสาบ้านเท่านั้น หลังคามุงด้วยหญ้าคาหรือใบตองตึง (ใบพลวง) แต่ละหมู่บ้านมีป่าชุมชน ที่เรียกว่าป่าช้า ถือเป็นเขตต้องห้าม ห้ามไม่ให้ทำการ ล่าสัตว์ และตัดต้นไม้ใดๆ เด็ดขาดแม้กระทั่งของป่าที่จะนำมาเป็นอาหาร เช่น เห็ด หรือพืชผักอื่นๆ ก็ห้ามเก็บออกมาทั้งสิ้น โดยเชื่อว่าสถานที่บริเวณนี้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นที่พักพิงของ ผีทั้งหลาย สำหรับการล่าสัตว์ การเก็บของป่านอกเหนือจากป่าที่กล่าวไว้ข้างต้น ล้วนเป็นไปเพื่อการยังชีพเท่านั้น

3.5.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกของชนเผ่าปกากะญอ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

3.5.2.1 การใช้ที่ดินในการเพาะปลูกแบบไร่หมุนเวียน มีอาณาเขตพื้นที่ที่แน่นอน และทำเฉพาะฤดูฝน โดยจะถางและเผาเพื่อปลูกพืชไร่ ได้แก่ ข้าวไร่ และพืชไร่ 1 ปี จึงปล่อยให้ฟื้นตัวตามธรรมชาติ 5 – 10 ปี ขึ้นอยู่กับสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินแล้วจึงกลับมาทำใหม่ และหากครอบครัวใดไม่ใช้พื้นที่อย่างต่อเนื่อง ที่ดินนั้นจะตกเป็นของชุมชน คนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์

ต่อได้นอกเหนือจากนี้ยังทำข้าวนาดำแบบขั้นบันได มีระบบชลประทานทดน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่ผลผลิตจากการทำนาไม่พอเพียงกับการบริโภคในครัวเรือน จึงต้องปลูกข้าวไร่ หมุนเวียนควบคู่ไปด้วย ซึ่งระบบทั้งสองนี้เป็นสัดส่วนกัน กล่าวคือถ้าหากชุมชนมีที่นาไม่เพียงพอหรือการผลิตข้าวจากนาได้ผลผลิตต่ำ การทำไร่หมุนเวียนก็จะเพิ่มขึ้น

3.5.2.2 รูปแบบการใช้พื้นที่ถาวรปลูกพืชเดี่ยวหรือปลูกแบบผสมผสาน เกษตรกรหลายรายเพาะปลูกในพื้นที่เดิมแบบถาวร เนื่องจากไม่สามารถขยายพื้นที่หรือย้ายไปที่อื่นได้ โดยจะปลูกไม้ยืนต้นที่เป็นไม้ผล ซึ่งสามารถให้ผลผลิตต่อเนื่องและให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจได้ในระยะยาว ไม้ผลจึงเป็นตัวบ่งชี้การใช้พื้นที่ทำกินแบบถาวรของเกษตรกร แต่การปลูกไม้ผลบางครั้งไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากสภาพพื้นที่สูงมักแห้งแล้ง ถ้าไม่มีโอกาสตายได้หากไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร นอกจากนี้การปลูกไม้ผล เกษตรกรต้องมีแหล่งสนับสนุน หรือมีเงินทุนสำหรับซื้อกล้าไม้ผล ในปัจจุบันเกษตรกรบางพื้นที่จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ไม้ผลที่ปลูกมีทั้งไม้พื้นบ้านที่สามารถปลูกได้ทั่วไป และไม้ผลเมืองหนาวซึ่งปลูกได้เฉพาะบนที่สูงที่มีอุณหภูมิต่ำ และมีการแข่งขันทางตลาดน้อย (สุพรและคณะ, 2538 อ้างถึงใน อรทัย มิ่งธิพล และกัลยารัตน์ ลิ้มเสรี, 2552, น.4-5)

3.5.3 การขยายตัวทางเศรษฐกิจ

กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้สังคมชนเผ่าปกากะญอซึ่งเป็นสังคมผลิตเพื่อยังชีพ เปลี่ยนรูปแบบการผลิตสู่การเกษตรแผนใหม่หรือการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพื่อการค้า มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง วัสดุมีพิษชนิดต่างๆ ซึ่งมีแนวโน้มการใช้มากขึ้น เข้มข้นขึ้น สาเหตุที่ต้องนำมาใช้เพื่อกำจัดวัชพืช เชื้อรา และแมลงที่เป็นศัตรูพืช เกษตรกรส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิต (ทุนและการจัดการ) จากกลุ่มนายทุน ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ในการผลิต ทั้งการพึ่งพา การขัดแย้งผลประโยชน์ การเอารัดเอาเปรียบมากกว่ากลุ่มเกษตรกรที่ไม่ได้พึ่งพาปัจจัยการผลิตจากกลุ่มนายทุน การผลิตในระบบดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีการผลิตของชุมชนทั้งในด้านระบบการผลิต การจัดการระบบตลาด ซึ่งจะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมของชนเผ่าปกากะญอเปลี่ยนแปลงไป (เฉลิมศักดิ์, 2541 อ้างถึงใน อรทัย มิ่งธิพล และกัลยารัตน์ ลิ้มเสรี, 2552, น.5)

ถาวร (2542) ได้กล่าวถึงสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของชนเผ่าปกากะญอ ในอดีตไว้ว่าเป็นสังคมแบบเกษตรกรรมเชิงอนุรักษ์ โดยการทำไร่หมุนเวียน การผลิตพืชผลเน้นยังชีพเท่านั้น พืชหลักที่เพาะปลูกได้แก่ ข้าว พริก ฝ้าย ยาสูบ และผักต่างๆ เช่น แตงกวา ข้าวโพด ถั่ว งา มัน เผือก ฟัก และมะเขือ มีการปลูกข้าวทั้ง 2 แบบ คือ นาดำขั้นบันได และข้าวไร่ตามภูเขาลาดชัน ชนเผ่าปกากะญอโดยทั่วไปแล้วจัดเป็นเผ่าที่ยังยากจน เนื่องจากมีเพียงบางหมู่บ้านในบางพื้นที่เท่านั้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจสำหรับขายเป็นรายได้ อาชีพเสริมได้แก่ การนำช้างออกมารับจ้างทำป่าไม้หรือทัวร์ป่า การหาของป่า การรับจ้างนอกหมู่บ้าน ส่วนการเลี้ยงสัตว์ ไว้เพื่อใช้แรงงาน เช่น วัว ควาย

และเลี้ยงใช้ในพิธีกรรม เช่น หมู ไก่นอกจากอาชีพในภาคเกษตรแล้วยังมีอาชีพนอกภาคการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพเสริม เช่น หัตถกรรมทอผ้า จักสาน การหา ของป่า ช่างตีเหล็ก ช่างเงิน และการบำบัดรักษา ได้แก่ หมอผี หมอยา และการใช้ยาสมุนไพร เป็นต้น (ถาวร, 2542 อ้างถึงใน อรทัย มิ่งธิพล และกัลยา รัตน์ ลิ้มเสรี, 2552, น.5-6)

3.6 แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน

บำรุง บุญปัญญา, 2549, อ้างถึงใน อนุชา ม่วงใหญ่, 2559, น.202-203 ได้กล่าวถึง แนวคิด วัฒนธรรมชุมชนนั้นมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ

3.6.1 มีการปฏิบัติความคิดความเข้าใจการมองชุมชนว่า “สถาบัน” ของชาวบ้านคือ ไม่ใช่แค่ชุมชน แต่มีผืนป่า ที่ทำกิน ระบบนิเวศน์และคุณค่าทางวัฒนธรรมทั้งหมดคือ ชุมชนปะทะกับความหมายของทำเลที่ตั้งและหมู่บ้านของรัฐ ชุมชนคือ เขตแดนของการอยู่รอดของมนุษย์ ซึ่งอิงอยู่กับสภาพแวดล้อมทรัพยากรต่างๆที่มีอยู่แล้ว กระตุ้นให้เกิดการส่งเสริมสิทธิในด้านต่างๆ ระบบ วัฒนธรรม ทำให้รู้ว่าขอบเขตสิทธิเราอยู่แค่ไหน ความเป็นญาติมิตร และความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วิถีแห่งชุมชนไทย “การแลกเปลี่ยนระหว่างเพื่อนบ้านญาติพี่น้อง” นั่นคือ อำนาจของชุมชน ซึ่งมันคือ “ทรัพยากร” ที่สังคมทุนนิยมไม่มี เน้นความเป็นปัจเจกชน ตัวใครตัวมัน และเอาไรต์เอาเปรียบเหล่านี้ เป็นริ้วรอยของความสัมพันธ์วัฒนธรรมรอง

3.6.2 จะพัฒนาชุมชนจะต้องเริ่มจากฐานวัฒนธรรมชุมชนซึ่งเป็นปรากฏที่แข็งแกร่งที่สุดของชาวบ้าน เป็นพลังผลักดันการพัฒนาชุมชนที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นสิ่งที่ประชาชนสร้างขึ้นเอง มีประวัติยาวนานย้อนกลับไปไกลโพ้น เป็นของๆ ชาวบ้านเอง ถ้ามีวัฒนธรรมชุมชนเข้มแข็ง การรวมกลุ่มของชาวบ้านเพื่อทำกิจกรรมจะสำเร็จได้ไม่ยาก การต่อต้านการเอาไรต์เอาเปรียบจากภายนอก จะทำได้

3.6.3 ในแง่วิธีการพัฒนา จะต้องทำให้ชาวบ้านมีจิตสำนึกที่ชัดเจนในวัฒนธรรมของเขา ปัญญาชนของชาวบ้าน (organic intellectual) เช่น ผู้เฒ่า หมอผี แถน ของชุมชนอีสาน ชาวบ้าน ควรร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของชุมชน เพราะสิ่งที่ชาวบ้านปฏิบัติมาช้านานนั้น การวิเคราะห์ประวัติศาสตร์จะช่วยให้รู้พื้นค้นหาได้ว่า การปฏิบัติและพิธีกรรมมีที่มาอย่างไร ทำให้ชาวบ้านตื่นและรับรู้ รู้เอกลักษณ์และคุณค่าของตัวเอง ค้นพบจิตสำนึกอิสระของชุมชน เห็นคุณค่าของการรวมตัวเป็นชุมชน และซาบซึ้งในประวัติการต่อสู้ร่วมกันตลอดมา เห็นภัยของการครอบงำของวัฒนธรรมแปลกปลอมจากภายนอกในแง่เศรษฐกิจ ชาวบ้านควรทำการผลิตในขนาดที่เหมาะสม ใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลักก่อน ทำเพื่อเลี้ยงครอบครัวและชุมชนก่อน " สลัด

พันธนาการแห่งการพึ่งพา พันธนาการแห่งระบบตลาด กลับไปสู่การพึ่งตัวเองให้ได้" การพัฒนาชุมชน และสังคมด้วยแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน ยังเป็นที่ถกเถียงกันในเวทีวิชาการอย่างกว้างขวาง ชุมชนเองก็ มีการปรับตัวปรับวิถีชีวิตตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว แต่หากมองย้อนกลับไป อย่างพินิจพิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงของชุมชนเป็นการเลือกสรรคัมภีร์ตามวิถีทางวัฒนธรรมหรือเป็นการ ถูกครอบงำ ลิดรอนจำกัดสิทธิ์จากชนชั้นปกครองหรืออำนาจทุนกันแน่ แต่ก็เป็นเรื่องที่น่าท้าทายหาก จะเอาแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนมาเป็นแนวคิดทางเลือกสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนาโดยใช้รากเหง้าและ รั้วรอยทางวัฒนธรรมเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาชนบท อย่างไรก็ตาม “การมีส่วนร่วมของ ชุมชน” เป็นหลักการที่ภาครัฐตื่นตัวและให้ความสำคัญอย่างจริงจังในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่ง เกิดจากการที่ภาครัฐไม่สามารถดำเนินการพัฒนาโครงการต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้ และการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาครัฐในบางพื้นที่ นำมาซึ่งปัญหาและความขัดแย้งระหว่าง ภาครัฐและประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทวี ความรุนแรงมากขึ้น (อนุชา ม่วงใหญ่, 2559, น. 202-203)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลของการทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” : กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 โรงเรียนบ้านนุเซะโปล์ ห้องเรียนสาขาบ้านซอหะมะโกร ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ และการถ่ายภาพ ซึ่งเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 ถึง วันที่ 19 พฤษภาคม 2560 ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลและผลของการศึกษา โดยแบ่งส่วนการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. สถานการณ์ทางการศึกษาของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ห้องเรียนสาขาบ้านซอหะมะโกร
2. การออกแบบกิจกรรม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนุเซะโปล์ ห้องเรียนสาขาบ้านซอหะมะโกร
3. การจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

4.1 สถานการณ์ทางการศึกษาของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ห้องเรียนสาขาบ้านซอหะมะโกร

จากการศึกษาลงพื้นที่ของผู้ศึกษาในบทบาทของบัณฑิตอาสาสมัคร พื้นที่ บ้านซอหะมะโกร ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก และการทำงานร่วมกับโรงเรียนบ้านนุเซะโปล์ ที่มีห้องเรียนสาขาอยู่ที่บ้านซอหะมะโกร เป็นโรงเรียนที่อยู่ในการปกครองของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 โรงเรียนที่มีเป้าหมายหลักในการให้การศึกษาแก่เด็กบนพื้นที่ห่างไกล และเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ระดับประถมศึกษา ให้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและขยายเวลาให้เด็กกลุ่มดังกล่าวอยู่ในระบบการศึกษาให้นานที่สุดในเขตพื้นที่ตำบลแม่จัน ที่มีรูปแบบเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียนในชนบทของตำบลแม่จัน ตามองค์ความรู้ที่ประยุกต์ใช้ได้จริงในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2

เมื่อปีพุทธศักราช 2549 โรงเรียนบ้านนุเซะโปลั้ ได้ริเริ่มโครงการห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร โดยการหาแนวทางการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับกลุ่มเด็กในพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้เด็กกลุ่มดังกล่าวได้รับโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่ของตนเอง และเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ผู้ศึกษาได้รับมอบหมายงานให้เข้าไปสอนหนังสือให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ที่ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร จากการสอนหนังสือให้กับนักเรียนกลุ่มดังกล่าว แล้วเกิดปัญหาในการสอน ผู้ศึกษาจึงขออนุญาตประชุมคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อปรึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจนได้ประเด็นที่สำคัญๆ และข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ปัญหาของการขาดเรียนบ่อยครั้งของนักเรียน
- 2) ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียน
- 3) ปัญหาของผู้ศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนหนังสือ
- 4) ข้อเสนอแนะสอดแทรกวิถีชุมชนในการเรียนการสอน

ในที่นี้ขอกล่าวถึงเฉพาะประเด็นปัญหาที่พบในการสอนของผู้ศึกษาและข้อเสนอแนะจากคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรกับผู้ปกครองของเด็กนักเรียนได้สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะของการประชุมแบบไม่เป็นทางการเพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขและพัฒนาไว้ 4 ประเด็นหลักดังนี้

4.1.1 ปัญหาของการขาดเรียนบ่อยครั้งของนักเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในระยะเวลา 1 เดือนของผู้ศึกษา พบว่านักเรียนขาดเรียนบ่อยครั้ง จากการจัดการเรียนการสอน 20 วัน พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 จำนวน 13 คน มีนักเรียนขาดเรียน 6-7 วันต่อการจัดการเรียนการสอนภายใน 20 วันของการจัดการเรียนการสอนในช่วง 1 เดือนแรกที่บัณฑิตอาสาจัดการเรียนการสอน จากการประชุมคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรกับผู้ปกครองนักเรียนแบบไม่เป็นทางการนั้น พบว่านักเรียนติดตามผู้ปกครองไปช่วยงานที่ไร่ ตำบลบัณฑิตอาสาจึงเสนอแนวทางการแก้ไข อธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการศึกษา และให้ผู้ปกครองควบคุมบุตรหลานของตนเองให้มาเรียนหนังสือทุกวัน แลกกับการที่ผู้ศึกษาไปช่วยเหลืองานผู้ปกครองในทุกวันหยุดโดยการหมุนเวียนกันไปตามความต้องการแรงงานของผู้ปกครองของนักเรียนแต่ละคน

4.1.2 ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียน จากการจัดการสอนของผู้ศึกษาในช่วงระยะเวลา 1 เดือนแรกของการสอนหนังสือให้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 จำนวน 13 คน พบว่านักเรียนไม่ตั้งใจเรียนและไม่เข้าใจเนื้อหาที่สอน จากการประชุมคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอหมะโกรกับผู้ปกครองนักเรียนแบบไม่เป็นทางการนั้น พบว่า นักเรียนอ่านหนังสือภาษาไทยไม่ค่อยออกและไม่เข้าใจความหมายที่อ่าน และตัวผู้ปกครองเองก็ไม่สามารถสอนให้กับบุตรหลานของตนได้ เพราะผู้ปกครองบางท่านพูดภาษาไทยไม่ได้และไม่เข้าใจความหมายในการสื่อสารภาษาไทย จึงไม่สามารถช่วยอธิบายให้ลูกหลานของตนเองเข้าใจในหนังสือและสอนการบ้านที่ลูกหลานของตนเองอ่านให้ฟังได้ และเวลานักเรียนอยู่บ้านก็จะไม่ทำการบ้าน เอาแต่ออกไปเล่นกับเพื่อนและดูโทรทัศน์ จากการประชุมแบบไม่เป็นทางการร่วมกันกับคณะครูและผู้ปกครอง ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการ ขอทำความเข้าใจในตัวนักเรียนก่อนว่านักเรียนต้องการทำอะไร และอะไรบ้างที่จะทำให้นักเรียนสนใจในการเรียน ส่วนเรื่องการบ้านที่ให้นักเรียนกลับไปทำที่บ้านแล้วไม่มีใครสามารถสอนหรืออธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้ ผู้ศึกษาเสนอว่า ตัวผู้ศึกษาเองจะเข้าไปสอนพิเศษให้กับนักเรียนในทุกตอนค่ำที่บ้านของนักเรียนที่ผู้ศึกษาจะไปเยี่ยมบ้าน และเป็นการพูดคุยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองของนักเรียนอีกด้วย

4.1.3 ปัญหาที่บัณฑิตอาสาไม่มีประสบการณ์ในการสอนหนังสือ จากการได้รับมอบหมายจากโรงเรียนบ้านนุเซะโปลีให้มาช่วยสอนหนังสือให้กับนักเรียนที่ห้องเรียนสาขาบ้านซอหมะโกร เนื่องจากตัวผู้ศึกษาไม่มีประสบการณ์ในการสอนหนังสือจึงทำการสอนตามที่คณะครูโรงเรียนบ้านนุเซะโปลีได้แนะนำคือ การสอนตามหนังสือเรียนของแต่ละวิชาไปที่ละบทโดยเน้นที่วิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ แต่จากการทำการสอนภายใน 1 เดือน พบว่านักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาที่สอนเลย และไม่ตั้งใจเรียน จนผู้ศึกษาคิดว่าปัญหาเกิดจากตัวผู้ศึกษาเองที่ไม่ถนัดในการสอนภาคทฤษฎี แต่ถนัดในการสอนโดยเน้นกรปฏิบัติมากกว่า จากการประชุมคณะครูกับผู้ปกครองนักเรียนนั้น ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยการขออนุญาตคณะครูและผู้ปกครองจัดการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่เพื่อทดลองสอนตามความถนัดของตัวผู้ศึกษาและจะให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบ“เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” และคณะครูกับชาวบ้านได้ให้โอกาสผู้ศึกษาได้จัดการเรียนการสอนในแบบดังกล่าวเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการสอนหนังสือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ห้องเรียนสาขาบ้านซอหมะโกร

4.1.4 ข้อเสนอแนะสอดแทรกวิถีชุมชนในการเรียนการสอน จากการจัดการประชุมแบบไม่เป็นทางการร่วมกับคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอหมะโกรและผู้ปกครองนักเรียน ทางผู้ปกครองนักเรียนได้เสนอปัญหาที่ว่า ลูกหลานของตนเอาแต่ดูโทรทัศน์และเล่นเกมส์ จนไม่สนใจช่วยงานพ่อแม่ ไม่เหมือนกับตัวผู้ปกครองในสมัยเด็กที่ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านไปช่วยทำงานที่ไร่หากอยู่

บ้านก็ทอผ้า สืบทอดวัฒนธรรมปากะญอกันรุ่นสู่รุ่น แต่เด็กสมัยนี้ไม่ได้ทำอย่างนั้นแล้ว เลิกเรียนมาก็เล่นเกมส์ ตกเย็นก็ดูโทรทัศน์ จนวันมีงานประเพณีสำคัญในหมู่บ้านก็เข้าร่วมแต่ไม่รู้ความหมายของประเพณีที่ทำ กลัวว่าสักวันวัฒนธรรมปากะญอจะตายไปพร้อมกับตนเอง ลูกหลานก็คงลืมความเป็นปากะญอแล้วมุ่งหน้าเข้าเมืองไปหางานทำกันหมด ผู้ศึกษาจึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยรักษาวัฒนธรรมปากะญอนี้ไว้ให้อยู่กับคนรุ่นหลังโดยการ จะเสริมวิชาชุมชนศึกษาเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ที่ผู้ศึกษาคิดขึ้นเพื่อทดลองใช้ในการเรียนการสอน และที่ประชุมทั้งหมดเห็นด้วยกับข้อเสนอนี้

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาได้จัดการประชุมแบบไม่เป็นทางการร่วมกับคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรและผู้ปกครองนักเรียน ได้หาแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยร่วมกันระดมความคิดเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือลดปัญหาดังกล่าวลง จนออกมาเป็นข้อสรุปให้ว่า จะให้โอกาสกับบัณฑิตอาสาในการทดลองใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ที่ผู้ศึกษาคิดขึ้นเพื่อตอบโจทย์ของปัญหาดังกล่าว ของนักเรียน ผู้ปกครอง และตัวผู้ศึกษาเอง ให้เป็นการสอนที่เน้นพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและรักษาวัฒนธรรมชุมชนไปพร้อมกัน ให้สอดคล้องกับนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ตามที่ผู้ศึกษาได้รับมอบหมายมาจากโรงเรียนบ้านนุเซโปลี่ ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” มาทดลองใช้กับห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร เพื่อทราบถึงผลของการทดลองใช้หลักสูตร ความสนใจในการมาเรียนของผู้เรียนเมื่อเข้ารับการศึกษาของหลักสูตร ผลของการเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างภาคเรียนที่ 1 ไม่ได้ใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนกับภาคเรียนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน ความพึงพอใจและความรู้สึกของผู้เรียนต่อการทดลองใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

4.2 การออกแบบกิจกรรม กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนุเซโปลี่ ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร

จากการได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เข้าไปสอนหนังสือให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร ในระยะเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยพบปัญหาในการสอนหนังสือให้กับนักเรียน จึงนำเรื่องนี้ไปปรึกษากับครูพี่เลี้ยงในห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร และขอจัดการประชุมแบบไม่เป็นทางการร่วมกับคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรและผู้ปกครองนักเรียนชั้น

ดังกล่าวเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน จนได้ข้อสรุปที่ว่า ให้ผู้ศึกษาคิดหลักสูตรใหม่ขึ้นมา ทดลองสอนเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และตัวผู้ศึกษาเอง จนเกิดเป็น หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

ก่อนจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ผู้ศึกษาได้จัด กิจกรรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร เพื่อหาแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด โดยผู้ศึกษาได้จัดกิจกรรมถอดบทเรียนร่วมกับผู้เรียน 4 กิจกรรม ดังนี้

- 1) กิจกรรมละลายพฤติกรรม
- 2) กิจกรรมวาดภาพความฝันและแรงบันดาลใจ
- 3) กิจกรรมวิถีเมืองกับวิถีปากะญอ
- 4) ความฝันให้ไกลไปให้ถึง

ซึ่งทั้ง 4 กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้นเพื่อทราบถึงทัศนคติต่อปัญหาที่ได้ กล่าวไว้ข้างต้น และเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนให้ไปถึงเป้าหมายของชีวิตที่ผู้เรียนได้ตั้งเป้าเอาไว้ และทุกกิจกรรม ที่จัดขึ้นนั้นเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนในห้องเรียนสาขามีส่วนร่วมกับทุกกิจกรรม แต่กลุ่มเป้าหมาย หลักคือกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 เพื่อฝึกให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายกล้าแสดงออก ทางความคิดและพฤติกรรม เพราะจากสมมุติฐานของผู้ศึกษาที่ว่า นักเรียนจะกล้าแสดงออกก็ต่อเมื่อ อยู่ร่วมกันกับเพื่อนๆ และจะกล้าแสดงออกถึงความเป็นผู้นำเมื่อมีนักเรียนที่อยู่ระดับชั้นที่ต่ำกว่า ซึ่งจะ ส่งผลถึงการกล้าแสดงออกทางความคิดและพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เช่น จัดนักเรียน เป็น 3 กลุ่ม โดยให้มีนักเรียนหนึ่งกลุ่มมีระดับชั้นที่ต่างกันทุกชั้นปี เพื่อให้พี่คอยดูแลน้อง และนักเรียน ที่มีระดับชั้นที่สูงกว่าจะกล้าตัดสินใจและนำนักเรียนที่มีระดับชั้นต่ำกว่าตน เป็นต้น

4.2.1 กิจกรรมละลายพฤติกรรม

คือ กิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การจัดการเรียนการสอนของทุกวัน เป็น กิจกรรมที่ให้นักเรียนกล้าแสดงออกโดยให้นักเรียนร้องเพลงและแสดงท่าประกอบไปพร้อมกัน พร้อม กับผู้ศึกษาที่สอนให้ผู้เรียนรู้จักและร้องเพลงใหม่ๆ ที่ผู้เรียนไม่รู้จักและนักเรียนก็สอนผู้ศึกษาให้ร้อง เพลงภาษาปากะญอ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกันระหว่างผู้ศึกษาและนักเรียน เพลงที่ใช้ในกิจกรรมละลายพฤติกรรมมีเนื้อร้อง ดังนี้

เพลงช้าง

ช้าง ช้าง ช้าง น่องเคยเห็นช้างหรือเปล่า
 ช้างมันก็โตไม่เบา จมูกยาวๆ เรียกว่างวง
 มีเขี้ยวโค้งงว เรียกว่างา มีหูมีตาหางยาว

เพลงกะซอ (เพลงช้างภาษาปากะญอ)

กะซอ กะซอ กะซอ เนื้อที่กะซอเจอะ
 กะซอผะไต้ผะทอ อะกะม่อพาลา อะแมวา
 อกะกะท้อพาลา อะแมวา แหมคีนาก้ออะแม่ผะทอ

เพลงนกเขา

นกเขา มันบินข้ามเขา ไม่ใช่ของเรา ได้แต่แลมอง
 นกเขา มันบินข้ามเขา ไม่ใช่ของเรา ได้แต่แลมอง
 ตัวเมียตีปีก พีบ พีบ พีบ ตัวเมียตีปีก พีบ พีบ พีบ
 ตัวผู้ขานรับ จู๊กกรู จู๊กกรู ตัวผู้ขานรับ จู๊กกรู จู๊กกรู

เพลงไถ่อย่างแมททริก

ไถ่อย่างแมททริก ไถ่อย่างแมททริก
 มันจะโดนยิงแล้ว ปิ้ว มันจะโดนยิงแล้ว ปิ้ว
 ยิงไหล่ซ้าย ยิงไหล่ขวา
 ้วยไม่โดน ้วยไม่โดน ้วยไม่โดน

เพลงกึ่งก้านใบ

กึ่งก้านใบ ซ๊ะ ซ๊ะ ใบก้านกึ่ง

กึ่งก้านใบ ซ๊ะ ซ๊ะ ใบก้านกึ่ง

ฝนตกลมแรงจริงจัง ฝนตกลมแรงจริงจัง

ซ๊ะ ซ๊ะ กึ่งก้านใบ ซ๊ะ ซ๊ะ กึ่งก้านใบ

เพลงแจวเรือ

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

แจวเรือจะไปซื้อตึก แจวเรือจะไปซื้อตึก ขอเชิญกลุ่มปลาหมึกลุกขึ้นมาแจว

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

แจวเรือจะไปซื้อมะขาม แจวเรือจะไปซื้อมะขาม ขอเชิญกลุ่มม้าน้ำลุกขึ้นมาแจว

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

แจวเรือจะไปซื้อเปแจวเรือจะไปซื้อเป ขอเชิญกลุ่มปูทะเลลุกขึ้นมาแจว

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

แจวมะแจวจ้ำจึก น้ำนิ่งไหลลึกนึกถึงคนแจว

พร้อมประกอบท่าเต้นเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและกล้าแสดงออก โดยแบ่งผู้เรียนเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 12 - 15 คน แบ่งผู้เรียนทุกระดับชั้นรวมกันในแต่ละกลุ่ม มีชื่อกลุ่มแต่ละกลุ่มเป็นชื่อสัตว์ทะเล คือ กลุ่มปลาหมึก กลุ่มม้าน้ำ และกลุ่มปูทะเล เนื่องจากที่ให้แต่ละกลุ่มเป็นชื่อของสัตว์ทะเลเพราะว่า ผู้เรียนอยากไปเที่ยวทะเล และไม่เคยมองทะเลของจริงมาก่อน ผู้สอนจึงให้ผู้เรียนเปรียบเทียบตัวเองเป็นสัตว์ทะเล เพื่อที่จะได้เรียนรู้และให้ผู้เรียนได้เป็นในสิ่งที่ผู้เรียนอยากจะเป็น พร้อมแสดงท่าประกอบและส่งเสียงร้องเป็นสัตว์ทะเลชนิดนั้นเวลาที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมตลอดการทำกิจกรรมทุกกิจกรรม

4.2.2 กิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ

เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนวาดภาพความฝันหรือสิ่งที่ผู้เรียนอยากเป็นลงในสมุดศิลปะ แล้วให้ผู้เรียนออกมาเล่าให้ฟังว่าเพราะอะไรเขาถึงอยากทำอาชีพนี้ กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อทราบความต้องการของผู้เรียน ผลจากกิจกรรมนี้จะก่อให้เกิดการทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ซึ่งจะอยู่ในช่วงของวิชาสานฝันที่เป็นวิชาเสริมหลักสูตรที่เพิ่มเข้าไปใหม่ในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

จากการถอดบทเรียนกิจกรรมนี้พบว่า ผู้เรียนทั้งหมด 13 คน ได้วาดภาพความฝันของแต่ละคนค่อนข้างคล้ายคลึงกัน จากภาพวาดและการอธิบายของผู้เรียนแต่ละคนสามารถให้ความหมายภาพวาด ดังนี้

ภาพที่ 4.1 ด.ช. นคร วนาเกษมศรี. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาแฮมมือ” ได้วาดภาพ “นักรมว” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “ผมอยากเป็นนักรมว เพราะพ่อผมเคยพาไปดูมวพม่า

แถวเป็งเคลิ่ง ผมก็อยากต่อมวยให้เก่งๆจะได้ไปต่ออย่างนั้นบ้าง”
นคร วนาเกษมศรี. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.2 ด.ช. พุทธิพงษ์ สาครศรีทาดา. โดย กรกฎ อินทรีย์, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้ศึกษาเรียกว่า “จ้อเอ๊ะดา” ได้วาดภาพ “นักมวย” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “ผมชอบเล่นต่อสู้กับเพื่อนและก็ชอบดูมวยในโทรทัศน์กับพี่ชายที่บ้าน นักมวยที่ผมชอบคือ เต็งหนึ่ง ศิษย์เจ้าสายรุ้ง นักมวย Thai Fight ที่เก่งๆ ต่อยกับฝรั่งที่ไหนๆ ชนะทุกครั้งเลย ผมเลยอยากเป็นเหมือนพี่เขา”
พุทธิพงษ์ สาครศรีธาดา. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.3 ด.ญ. อติทยา ถวัลเกียรติ. โดย กรกฎ อินทรีย์, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอ์กู” ได้วาดภาพ “คน, บ้าน และดอกไม้” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “หนูอยากมีบ้านที่ปลูกดอกไม้ไว้รอบๆ บ้านเยาะๆ บ้านของหนูจะได้สวยๆ พ่อกับแม่และน้องของหนูจะได้ออกมานั่งเล่นดอกไม้ด้วยกัน”
 อติทยา ถวัลเกียรติ. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.4 ด.ช. จิรวช วนาศรีโสภา. โดย กรกฎ อินทย์กษ์, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาตะกะ” ได้วาดภาพ “นักฟุตบอลที่มีพลังปล่อยออกมาจากตัว” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “ผมชอบเตะฟุตบอล โตขึ้นผมอยากเป็นนักฟุตบอลทีมชาติ ผมมีนักฟุตบอลที่ชอบคือ Cristiano Ronaldo หลังเลิกเรียนทุกวันผมจะเตะฟุตบอลเล่นกับเพื่อนๆ และพี่ๆ และผมก็ชอบดูการ์ตูนเรื่อง Inazuma Eleven นักเตะแข้งสายฟ้า ผมอยากเตะบอลออกไปแล้วมีพลังอย่างในการ์ตูนบ้าง”
 จิรวช วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.5 ด.ช. ธนเดช วนาเกษมศรี. โดย กรกฏ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาตะเลอะ” ได้วาดภาพ “นักมวย” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “ผมอยากเป็นนักมวยเหมือน สุดสาคร ส.กลินมี นักมวยที่ชกมวยเก่งๆ ใน Thai Fight เป็นนักมวยที่ใช้ศอกเก่งมาก สับที่ไรแตกทุกที เวลาเล่นต่อสู้กับเพื่อนผมก็ชอบเป็นพี่สุดสาคร” ธนเดช วนาเกษมศรี. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.6 ด.ช. สุรกิจ ชัยอนันธรรม. โดย กรกฏ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาจอกา” ได้วาดภาพ “นักฟุตบอล” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “ผมอยากเป็นนักฟุตบอลทีมชาติเหมือน เมสซีเจ ชนาธิป สรงกระสินธ์ เพราะผมตัวเล็กเหมือนพี่เจ และผมก็อยากเล่นฟุตบอลให้เก่งเหมือนพี่เจ เวลาผมเล่นฟุตบอลพี่ๆ ที่เล่นด้วยกันก็ชอบเรียกผมว่า เมสซีเจ” สัมภาษณ์ สุรกิจ ชัยอนันธรรม (12 ธันวาคม 2559) .

ภาพที่ 4.7 ด.ช. สุขประเสริฐ วนาศรีโสภา. โดย กรรกฎ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาจอใจ” ได้วาดภาพ “สนามฟุตบอล, และนักฟุตบอล4คนกำลังเล่นบอลด้วยกัน” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “ผมชอบเวลาเตะฟุตบอลกับเพื่อน มันสนุก ถึงผมจะเล่นไม่ค่อยเก่งแต่ผมก็สนุกที่ได้เล่นบอลด้วยกัน” สุขประเสริฐ วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.8 ด.ญ. ดวงตา วนาศรีโสภา. โดย กรรกฎ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอพอแควะ” ได้วาดภาพ “บ้าน, คนจำนวน 8 คนจับมือกัน และคน 1 คนถือไมโครโฟนกำลังร้องเพลง” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “หนูอยากเป็นนักร้อง จะได้ร้องเพลงให้พ่อให้แม่ให้พี่และก็ให้หลานของหนูฟัง” ดวงตา วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.9 ด.ญ. วันนยา วนาศรีโสภา. โดย กรรกฎ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอโมเฮะ” ได้วาดภาพ “บ้าน, คนปั่นจักรยาน 1 คน และคนยืนอยู่หน้าบ้าน 4 คน” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “หนูอยากอยู่บ้านกับพ่อกับแม่แล้วก็กับพี่ๆ หนูอยากปั่นจักรยาน แต่ที่บ้านหนูไม่มีจักรยาน หนูไม่อยากให้พี่ๆ ไปอยู่ที่อื่น ตอนนี้พี่ๆ ของหนูเรียนอยู่ที่นูเซโปล์ อยากให้พี่ๆ กลับบ้านมาเล่นกับหนูทุกวัน”
วันนยา วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.10 ด.ญ. สุขศรี วนาศรีโสภา. โดย กรรกฎ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “มีโลพอ” ได้วาดภาพ “ทะเล” พร้อมกับอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “หนูอยากไปเที่ยวทะเล ที่บ้านหนูมีแต่ภูเขากับป่า หนูเห็นทะเลในโทรทัศน์ที่บ้านเพื่อนสวยมาก หนูอยากเห็นของจริง อยากลองกินน้ำทะเลดูว่ามันเค็มเหมือนใน

โทรทัศน์บอกหรือเปล่า แล้วก็อยากเห็นปลาโลมาด้วย ครูเคยไปทะเลหรือเปล่า ที่ทะเลเป็นยังไงบ้าง สวยไหม ที่ทะเลมีอะไรบ้าง เล่าให้หนูฟังหน่อย” สุขศรี วนาศรีโสภ. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.11 ด.ญ. อภิญญา วนาศรีโสภ. โดย กรรกฎ อินทรีย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอพอดา” ได้วาดภาพ “ผู้หญิงใส่ชุดแต่งงาน” พร้อมอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “หนูอยากแต่งงาน เพราะหนูเคยเห็นคนแต่งงานกัน เจ้าสาวใส่ชุดแต่งงานแล้วสวยมาก หนูอยากใส่ชุดสวยๆ แบบนั้นบ้าง” อภิญญา วนาศรีโสภ. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.12 ด.ช. สมเดช วนาศรีโสภ. โดย กรรกฎ อินทรีย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พากานา” ได้วาดภาพ “นักรมวและเวทิมวย” พร้อมอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “ผมอยากเป็นนักรมว เพราะผมชอบเล่นต่อสู้กับเพื่อน ผมอยากขึ้นไปต่อมวยที่กรุงเทพ จะได้หาเงินให้พ่อกับแม่ใช้”

สมเดช วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ภาพที่ 4.13 ด.ญ. รัตนาพร ศิริบุปผา. โดย กรกฏ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอพอแยะ” ได้วาดภาพ “คนจำนวน 3 คน และบ้าน” พร้อมอธิบายภาพที่วาดไว้ว่า “หนูอยากอยู่บ้านกับพ่อกับแม่ไปตลอด หนูไม่อยากจะไปอยู่ที่อื่น ที่อื่นน่ากลัว พ่อเคยจะให้หนูไปเรียนที่นูเซโปล ให้ไปอยู่กับพี่ แต่ว่าหนูไม่อยากจะไป หนูอยากอยู่บ้านกับพ่อกับแม่” รัตนาพร ศิริบุปผา. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

จากกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ ทำให้ได้รับรู้ทัศนคติต่อความฝันหรือสิ่งที่คุณเรียนอยากจะทำ ก่อให้เกิดเป็นความคิดที่จะจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยเป็นการเพิ่มวิชาเสริมที่จะสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทักษะต่างๆ เช่น มวยไทย, ฟุตบอล, การเกษตร, นาฏศิลป์ และวิถีปากะญอ เป็นต้น ที่เป็นความต้องการของผู้เรียน นำไปบูรณาการเข้ากับการสอนหลักสูตรแกนกลางที่มี 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนหนังสือและจบการศึกษาได้ตามหลักสูตร แต่สิ่งที่คุณเรียนจะได้เพิ่มเติมคือทักษะในด้านต่างๆ ข้างต้นที่จะเป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียนในการสานฝันของคุณเรียนเอง

4.2.3 กิจกรรมวิถีเมืองกับวิถีปากะญอ

คือกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้แสดงทัศนคติของตนเองต่อความเป็นเมืองที่ผู้เรียนเริ่มรู้จักจากการดูโทรทัศน์และจากการเรียนหนังสือ และความเป็นปากะญอที่ผู้เรียนเข้าใจว่าเป็นอย่างไร โดยผ่านกิจกรรมการวาดภาพเปรียบเทียบ คือให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 วาดภาพวิถีเมือง และอีกกลุ่มก็วาดภาพวิถีปากะญอที่ผู้เรียนเข้าใจ เพื่อให้ผู้สอนเข้าใจทัศนคติของผู้เรียนต่อวิถีเมืองและวิถีปากะญอ หลังจากนั้นให้ผู้เรียนช่วยกันอธิบายว่า สิ่งที่ผู้เรียนช่วยกันวาดนั้นคืออะไร และผู้สอนกับผู้เรียนก็ช่วยกันถอดบทเรียนในกิจกรรมกลุ่มย่อยเรื่องวิถีเมืองกับวิถีปากะญอ

ภาพที่ ก กิจกรรมวิถีเมืองกับวิถีปากะญอ ภาพที่ ข ผลสรุปกิจกรรมวิถีเมืองกับวิถีปากะญอ

ภาพที่ 4.14 บรรยากาศการจัดกิจกรรมวิถีเมืองกับวิถีปากะญอ. โดย กรรกฎ อินทรีย์ภักษ์, 2560.

จนได้ข้อสรุปที่ว่า ทั้งวิถีเมืองและวิถีปากะญอมีความแตกต่างกันทางด้านกายภาพและความสัมพันธ์ จากที่ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มได้วาดภาพออกมานั้น สะท้อนให้เห็นทัศนคติของผู้เรียนที่มองว่า

วิถีปากะญอ

ด้านกายภาพ ได้แก่ อาศัยอยู่ในบ้านไม้ ทำการเกษตร เช่น ทำไร่ข้าวโพด ทำไรพริก เลี้ยงหมู เลี้ยงวัว และเลี้ยงควาย มียานพาหนะในการเดินทางคือ รถอีต๊อก (รถไถมีพวง) มีต้นไม้ป่า มีภูเขา ตอนกลางคืนมองเห็นดาวเต็มท้องฟ้า มีรถน้อย และมีอากาศที่บริสุทธิ์

ด้านความสัมพันธ์ ได้แก่ มีลักษณะความสัมพันธ์แบบเครือญาติ อยู่ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้ความสัมพันธ์กับป่าและต้นน้ำ กินกับป่าอยู่กับป่า มีน้ำใจ พึ่งพาอาศัยกันและสามัคคีกัน

วิถีเมือง

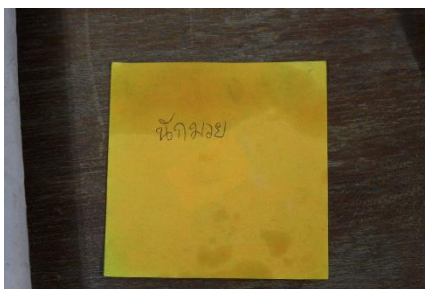
ด้านกายภาพ ได้แก่ มีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านปูนและตึก มียานพาหนะ คือ รถยนต์ และเครื่องบิน ในเมืองมีแต่ตึก มีรถเยอะ มีคนอาศัยอยู่เยอะ มีถนน มีห้างสรรพสินค้า ตอนกลางคืนมองไม่ค่อยเห็นดาว มีควันรถ อากาศเป็นมลพิษ

ด้านความสัมพันธ์ ได้แก่ ต่างคนต่างอยู่ ขอบทะเลาะกัน ต้องมีเงินถึงจะอยู่ได้ ไม่มีน้ำใจ และไม่รักกัน

จากทำกิจกรรมวิถีเมืองกับวิถีปากะญอ ผู้เรียนวาดภาพที่แสดงถึงทัศนคติของผู้เรียนต่อวิถีเมืองกับวิถีปากะญอที่สรุปมาในข้างต้นนั้น ผู้ศึกษาได้สรุปในสมมุติฐานของผู้ศึกษาได้ว่า ผู้เรียนไม่เข้าใจความหมายของการเป็นปากะญอเลย ในเรื่องความหมายของวัฒนธรรมต่างๆ ของปากะญอ จึงก่อเกิดเป็นความคิดที่อยากจะเสริมความเป็นปากะญอเข้าไปในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น” เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของผู้ปกครองและของชุมชน ที่อยากให้ลูกหลานของตนเองหันมาสนใจความเป็นปากะญอที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด จึงเกิดเป็นวิชาเสริมหลักสูตร คือ วิชาวิถีชุมชน ที่จะสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิถีชุมชนของผู้เรียนเอง ว่าเรามีอะไรบ้างในชุมชน เช่น ทรัพยากร และภูมิปัญญา เป็นต้น และสอนให้รู้ถึงความหมายของวัฒนธรรมต่างๆ ของปากะญอ ที่เน้นการสอนโดยการปฏิบัติจริง โดยให้ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการสอน ลูกหลานของตนเองให้เข้าใจในความเป็นปากะญอ

4.2.4 กิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง

เป็นกิจกรรมสุดท้ายของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น” เป็นกิจกรรมที่วัดผลว่า เมื่อผู้เรียนได้เข้ารับการเรียนการสอนแบบ “เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น” แล้ว ความฝันของผู้เรียนเปลี่ยนไปอย่างไร และเพราะอะไร กิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึงเริ่มจากกิจกรรมเตรียมความพร้อม และจากนั้นผู้เรียนได้ให้ผู้เรียนทำสมาธิและนึกถึงความฝันที่ผู้เรียนอยากเป็นพร้อมเหตุผล ต่อมาผู้ศึกษาได้แจกกระดาษโพสอิทให้ผู้เรียนคนละ 1 ใบ ให้ผู้เรียนเขียนความฝันของตนเองลงในกระดาษโพสอิทแล้วนำไปติดบนกระดานดำที่ผู้ศึกษาได้จัดเตรียมไว้ แล้วทำการถอดบทเรียนร่วมกันว่าความฝันของผู้เรียนคนไหนเปลี่ยนไปบ้าง และเพราะอะไรถึงเปลี่ยนความฝันของตนเอง จนได้บทสรุปจากการถอดบทเรียน ดังนี้

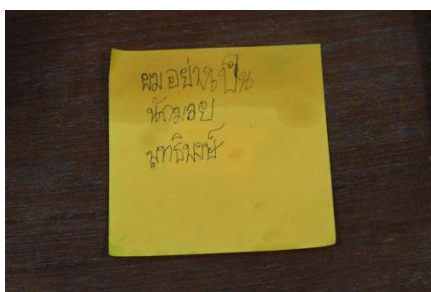
ภาพที่ 4.15 ความฝันของพาแฮมมือ. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาแฮมมือ”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ ”นักมวย” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “ผมอยากเป็นนักมวย เพราะพ่อผมเคยพาไปดูมวยพม่าแถวเป็งเค็ลิ่ง ผมก็อยากต่อยมวยให้เก่งๆ จะได้ไปต่อยอย่างนั้นบ้าง” นคร วนาเกษมศรี. (12 ธันวาคม 2559) . สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึงคือ “นักมวย” พร้อมอธิบายว่า “ผมอยากเป็นนักมวย เพราะผมชอบเวลาเรียนวิชามวยไทยกับครู(ผู้ศึกษา) ครูสอนสนุก ทำแต่ละท่าก็สวย ถึงจะเจ็บตัวแต่ก็สนุก ผมชอบมวยไทย” นคร วนาเกษมศรี. (1 มีนาคม 2559) . สัมภาษณ์.

สรุปว่า พาแฮมมือ ยังยึดมั่นในความฝันเดิมที่อยากเป็นนักมวย เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” ที่ได้สอนวิชามวยไทยให้กับผู้เรียนได้รู้จักศิลปะแม่ไม้มวยไทยตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น”

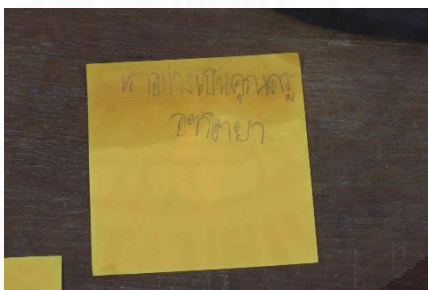
ภาพที่ 4.16 ความฝันของจ้อเฮ้ตา. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้ศึกษาเรียกว่า “จ้อเอ๊ะดา”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “นักมวย” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “ผมชอบเล่นต่อสู้กับเพื่อนและก็ชอบดูมวยในโทรทัศน์กับพี่ชายที่บ้าน นักมวยที่ผมชอบคือ เต็งหนึ่ง ศิษย์เจ้าสายรุ้ง นักมวย Thai Fight ที่เก่งๆ ต่อยกับฝรั่งที่ไรชนะทุกครั้งเลย ผมเลยอยากเป็นเหมือนพี่เขา” พุทธิพงษ์ สาครศรีทาตา. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “นักมวย” พร้อมอธิบายว่า “ครู (ผู้ศึกษา) สอนวิชามวยให้ผม ผมชอบมาก เพื่อนๆก็ชอบ ครูสอนท่าไหว้ครู สอนชกมวย สอนท่าแม่ไม้มวยไทย ผมไม่เคยได้เรียน ผมเคยเห็นแต่ในโทรทัศน์ ตอนนี้เป็นมวยแล้ว โตขึ้นผมจะเป็นนักมวย” พุทธิพงษ์ สาครศรีทาตา. (1 มีนาคม 2560) . สัมภาษณ์.

สรุปว่า จ้อเอ๊ะดา ยังยึดมั่นในความฝันเดิมที่อยากเป็นนักมวย เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ที่ได้สอนวิชามวยไทยให้กับผู้เรียนได้รู้จักศิลปะแม่ไม้มวยไทยตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

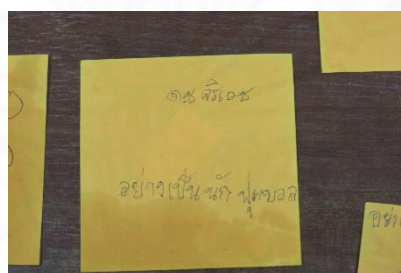
ภาพที่ 4.17 ความฝันของนอ กู๊นุ. โดย กรกฏ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอ กู๊นุ”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจคือ “อยากอยู่กับพ่อกับแม่” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “หนูอยากมีบ้านที่ปลูกดอกไม้ไว้รอบๆ บ้านเยาะๆ บ้านของหนูจะได้สวยๆ พ่อแม่และน้องของหนูจะได้ออกมานั่งเล่นดอกไม้ด้วยกัน” อทิตยา ถวัลเกียรติ. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “ครู” พร้อมอธิบายว่า “หนูอยากเป็นครูเหมือนครู (ผู้ศึกษา) เพราะครูสอนหนูแล้วหนูเรียนเข้าใจมากขึ้น ตอนป.2หนูได้เรียนแค่คณิตศาสตร์กับภาษาไทย แต่ครูเต๋าสอนตั้งหลายอย่าง และยังได้ไปเรียนกันที่น้ำตกด้วย ครูสอนสนุก โตขึ้นหนูอยากเป็นครูมาสอนที่นี้เหมือนครูค่ะ” อติทยา ถวัลเกียรติ. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า นอภีญ ได้เปลี่ยนความคิดที่อยากอยู่บ้านกับพ่อแม่มาอยากเป็นครู เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ที่ได้สอนตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ตามความภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานโรงเรียนบ้านนุเซโปล และเป็นการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี โดยทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

ภาพที่ 4.18 ความฝันของพาตะกะ. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

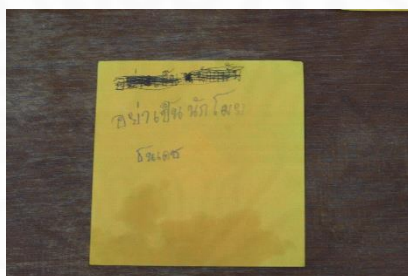
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาตะกะ”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “นักฟุตบอล” พร้อมอธิบายไว้ว่า “ผมชอบเตะฟุตบอล โตขึ้นผมอยากเป็นนักฟุตบอลทีมชาติ ผมมีนักฟุตบอลที่ชอบคือ Cristiano Ronaldo หลังเลิกเรียนทุกวันผมจะเตะฟุตบอลเล่นกับเพื่อนๆและพี่ๆ และผมก็ชอบดูการ์ตูนเรื่อง Inazuma Eleven นักเตะแข้งสายฟ้า ผมอยากเตะบอลออกไปแล้วมีพลังอย่างในการ์ตูนบ้าง” จิระเวช วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “นักฟุตบอล” พร้อมอธิบายว่า “ผมอยากเป็นนักฟุตบอล เพราะครู(ผู้ศึกษา)สอนให้ผมเล่นฟุตบอลเก่งขึ้น ผมชอบมากๆที่ครูสอนทักษะวอร์มร่างกาย เลี้ยงลูก ส่งบอล ยิ่งประตู แล้วก็เล่นชิงบอลด้วย ผมอยากให้ครูอยู่สอนฟุตบอลให้

พวกผมต่อ ปีหน้าพวกผมจะลงแข่งในงานกีฬาสี่ที่นู่นซะโป๊และผมจะยิงประตูให้ครูตุถ้าครูอยู่สอนผมต่อ” จิตรเวช วนาศรีโสภา. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า พาดะกะยังยึดมั่นในความฝันของตัวเองที่อยากเป็นนักนักฟุตบอล เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ””เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” ที่ได้สอนการฝึกทักษะการเล่นฟุตบอลให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการเล่นฟุตบอลโดยใช้ความสามัคคีของเพื่อนใน และความตั้งใจในการเล่นเกมตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น”

ภาพที่ 4.19 ความฝันของพาดะเลอะ. โดย กรกฏ อินทย์รักษ์, 2560.

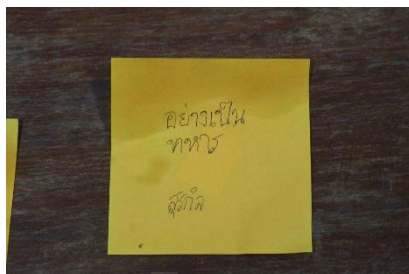
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาดะเลอะ”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “นักมวย” พร้อมทั้งอธิบายไว้ว่า “ผมอยากเป็นนักมวยเหมือน สุตสาคร ส.กลีนมี นักมวยที่ชกมวยเก่งๆ ในThai Fight.เป็นนักมวยที่ใช้ศอกเก่งมาก สับที่ไรแตกทุกที เวลาเล่นต่อสู้กับเพื่อนผมก็ชอบเป็นพี่สุดสาคร” ชนเดช วนาเกษมศรี. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “นักมวย” พร้อมอธิบายว่า “ผมชอบเรียนวิชามวยไทยที่ครู (ผู้ศึกษา) สอนมาก ครูสอนให้ผมต่อยมวย สอนให้ผมรำมวย ครูบอกว่า ที่สอนมวยให้ไม่ได้มีไว้ให้ไปทำร้ายใครแต่สอนให้เอาไว้ป้องกันตัว ยิ่งทำให้ผมอยากเป็นนักมวยมากกว่าเดิม” ชนเดช วนาเกษมศรี. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า พาดะเลอะยังยึดมั่นในความฝันที่อยากเป็นนักมวย เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ””เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” ที่ได้สอนวิชามวยไทยให้กับผู้เรียนได้

รู้จักศิลปะแม่ไม้มวยไทยตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิต
ของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

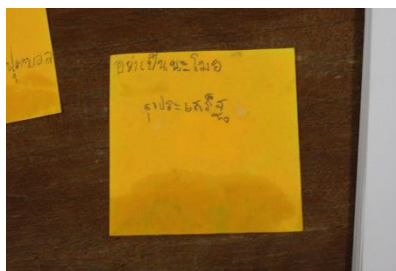
ภาพที่ 4.20 ความฝันของพาจอกา. โดย กรกฎ อินทย์ภักษ์, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาจอกา”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “นักฟุตบอล” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “ผมอยากเป็นนักฟุตบอลทีมชาติเหมือน เมลชีเจ ชนาธิป สรงกระสินธ์ เพราะผมตัวเล็กเหมือนพีเจ และผมก็อยากเล่นฟุตบอลให้เก่งเหมือนพีเจ เวลาผมเล่นฟุตบอลพีๆ ที่เล่นด้วยกันก็ชอบเรียกผมว่า เมลชีเจ” สุรกิจ ชัยอนันธรรม. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “ทหาร” พร้อมก็อธิบายไว้ว่า “ผมอยากเป็นทหาร เพราะตอนเรียนกับครู (ผู้ศึกษา) ครูสอนให้ผมมีระเบียบวินัย รักประเทศไทย ผมเลยอยากเป็นคนปกป้องประเทศ ถึงผมอยากเป็นนักฟุตบอลก็จริง แต่ครูบอกว่าเมื่อเราโตขึ้น เราสามารถเลือกที่จะเป็นอะไรก็ได้ ถ้าใจเรายังรักฟุตบอลยังไงเราก็ได้เตะฟุตบอล ผมเลยอยากเป็นทหารครับ เพราะเป็นทหารก็เตะฟุตบอลได้” สุรกิจ ชัยอนันธรรม. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า พาจอกาได้เปลี่ยนแปลงความฝันของตัวเองจากนักฟุตบอลเป็นทหาร เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ที่ได้สอนการฝึกทักษะการเล่นฟุตบอลให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการเล่นฟุตบอลและแนะนำแนวทางการเลือกเส้นทางชีวิตด้วยตัวเอง ตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

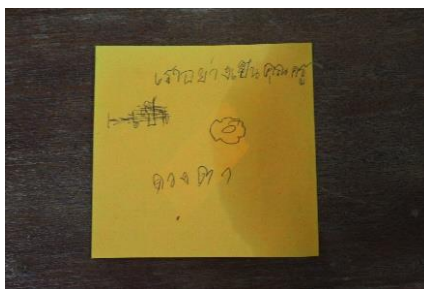
ภาพที่ 4.21 ความฝันของพาจอใจ. โดย กรรกฎ อินทยัักษ์, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พาจอใจ”

ความฝันกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “นักฟุตบอล” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “ผมชอบเวลาเตะฟุตบอลกับเพื่อน มันสนุก ถึงผมจะเล่นไม่ค่อยเก่งแต่ผมก็สนุกที่ได้เล่นบอลด้วยกัน” สุขประเสริฐ วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “นักมวย” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “ผมชอบที่ครู (ผู้ศึกษา) สอนมวยไทยมากกว่าสอนเล่นบอล ผมเคยอยากเป็นนักฟุตบอลแต่ผมเล่นไม่เก่งเหมือนเพื่อน แต่พอครูสอนวิชามวยไทย ผมชอบมาก เรียนสนุก ครูให้ผมเล่นชกมวยกับเพื่อน ผมชอบมาก และผมเลยอยากเป็นนักมวย” สุขประเสริฐ วนาศรีโสภา. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า พาจอใจได้เปลี่ยนแปลงความฝันของตัวเองจากนักฟุตบอลไปเป็นนักมวย เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ ” เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น ” ที่ได้สอนการฝึกทักษะการเล่นฟุตบอลให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการเล่นฟุตบอลและวิชามวยไทยที่สอนศิลปะทักษะการป้องกันตัวด้วยแม่ไม้มวยไทย การรำไหว้ครูมวยไทย และเสริมสร้างความแข็งแกร่งของร่างกายตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ ” เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น ”

ภาพที่ 4.22 ความฝันของนอพอแควะ. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

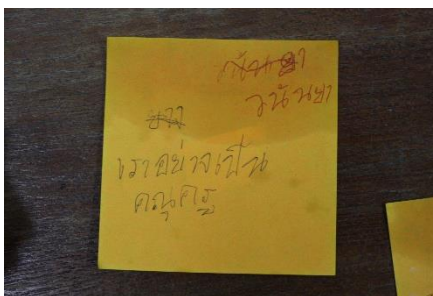
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอพอแควะ”

ความฝันกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “นักร้อง” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “หนูอยากเป็นนักร้อง จะได้ร้องเพลงให้พ่อให้แม่ให้พี่และก็ให้หลานของหนูฟัง” ดวงตา วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “ครู” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “หนูอยากเป็นครูสอนนักเรียนเหมือนครู (ผู้ศึกษา) ครูสอนสนุกและให้พวกหนูได้เล่นตามที่หนูอยากเล่น และก็ให้เรียนตามที่หนูอยากรู้ หนูชอบการไปนั่งเรียนนอกสถานที่ ให้หนูไปเรียนทอผ้าที่บ้านเพื่อน ตอนนี้หนูช่วยแม่ทอผ้าได้แล้ว หนูอยากให้ครูเต้าอยู่สอนหนูต่อ” ดวงตา วนาศรีโสภา. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า นอพอแควะได้เปลี่ยนแปลงความฝันของตนเองที่อยากเป็นนักร้องมาเป็นครู เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” ที่ได้สอนตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ตามความภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานโรงเรียนบ้านนุเซะโป้ เป็นการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิถีชุมชนของตัวเอง โดยทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น”

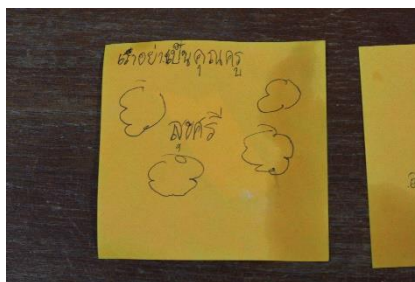
ภาพที่ 4.23 ความฝันของนอโมเฮะ. โดย กรรกฎ อินทยักร์, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอโมเฮะ”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “อยู่ที่บ้านกับครอบครัว” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “หนูอยากอยู่บ้านกับพ่อกับแม่แล้วก็กับพี่ๆ หนูอยากปั่นจักรยาน แต่ที่บ้านหนูไม่มีจักรยาน หนูไม่อยากให้พี่ๆ ไปอยู่ที่อื่น ตอนนีพี่ๆ ของหนูเรียนอยู่ที่นูเซโปลัส อยากให้พี่ๆ กลับบ้านมาเล่นกับหนูทุกวัน” วนันยา วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “ครู” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “หนูอยากเป็นครูกลับมาสอนนักเรียนที่หมู่บ้านเหมือนครู (ผู้ศึกษา) เพราะครูสอนสนุก ได้เล่นอะไรที่หนูไม่เคยเล่นมาก่อน สอนต่อมวย สอนเล่นวอลเลย์บอล และที่หนูชอบที่สุดคือสอนรำไทย หนูอยากเป็นครูสอนรำที่นี่ เพราะหนูจะได้สอนนักเรียนแล้วก็ได้อยู่กับพ่อกับแม่ด้วย” วนันยา วนาศรีโสภา. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า นอโมเฮะยังยึดมั่นในความฝันที่อยากอยู่บ้านกับครอบครัว แต่สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาคือความฝันที่อยากเป็นครู เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ที่ได้สอนตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และได้สอนในทุกรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนอยากทำ โดยให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูกด้วยตัวของผู้เรียนเองจนค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

ภาพที่ 4.24 ความฝันของมีไลพอ. โดย กรกฏ อินทย์ภักษ์, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “มีไลพอ”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “อยากไปทะเล” พร้อมอธิบายไว้ว่า “หนูอยากไปเที่ยวทะเล ที่บ้านหนูมีแต่ภูเขากับป่า หนูเห็นทะเลในโทรทัศน์ที่บ้านเพื่อนสวยมาก หนูอยากเห็นของจริง อยากลองกินน้ำทะเลดูว่ามันเค็มเหมือนในโทรทัศน์บอกหรือเปล่า แล้วก็อยากเห็นปลาโลมาด้วย ครูเคยไปทะเลหรือเปล่า ที่ทะเลเป็นยังไงบ้าง สวยไหม ที่ทะเลมีอะไรบ้าง เล่าให้หนูฟังหน่อย” สุขศรี วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “ครู” พร้อมอธิบายไว้ว่า “หนูอยากเป็นครูเพราะหนูชอบเรียนกับครู (ผู้ศึกษา) ครูสอนสนุก หนูอยากมาโรงเรียนมาเรียนกับครูทุกวัน วันหยุดครูก็มากินข้าวที่บ้านและก็สอนหนูกับน้องและก็พี่ชายหนูที่ไม่ได้เรียนกับครูให้อ่านหนังสือ หนูอยากเป็นครูที่สอนนักเรียน หนูอยากเรียนสูงๆ จะได้กลับมาสอนหนังสือให้กับนักเรียนที่นี่” สุขศรี วนาศรีโสภา. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า มีไลพอได้เปลี่ยนแปลงความฝันของตัวเองจากอยากไปเที่ยวทะเลมาเป็นครู เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น” ที่ได้สอนตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และได้สอนในทุกรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนอยากทำ โดยให้ผู้เรียนได้ลองทดลองอีกด้วยตัวของผู้เรียนเองจนค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกก็เป็น”

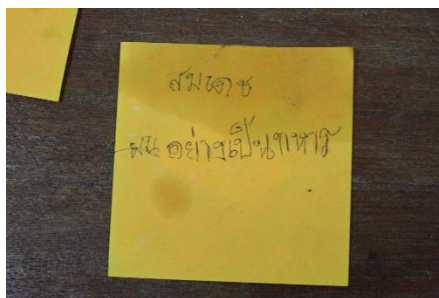
ภาพที่ 4.25 ความฝันของนอพอดา. โดย กรกฎ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอพอดา”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “อยากแต่งงาน” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “หนูอยากแต่งงาน เพราะหนูเคยเห็นคนแต่งงานกัน เจ้าสาวใส่ชุดแต่งงานแล้วสวยงาม หนูอยากใส่ชุดสวยๆ แบบนั้นบ้าง” อภิญญา วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “ครู” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “หนูอยากเป็นครูเพราะหนูชอบครู (ผู้ศึกษา) ครูสอนสนุกมาก ให้หนูได้เรียนตั้งหลายอย่าง หนูอ่านหนังสือไม่ค่อยเก่ง ครูก็ตามไปสอนที่บ้านอีก หนูอยากเป็นครูที่รักนักเรียนและสอนเก่งเหมือนครู” อภิญญา วนาศรีโสภา. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า นอพอดาได้เปลี่ยนแปลงความฝันจากอยากแต่งงานมาเป็นครู เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น” ที่ได้สอนตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และได้สอนในทุกรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนอยากทำ โดยให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูกด้วยตัวของผู้เรียนเองจนค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น”

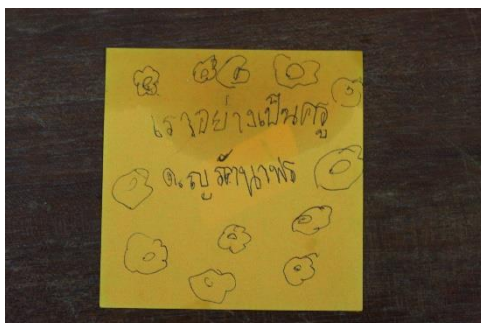
ภาพที่ 2.26 ความฝันของพากานา. โดย กรรกฎ อินทย์กษ, 2560.

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาเรียกว่า “พากานา”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “นักร้อง” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “ผมอยากเป็นนักร้อง เพราะผมชอบเล่นต่อสูกับเพื่อน ผมอยากขึ้นไปต่อมวยที่กรุงเทพ จะได้หาเงินให้พ่อกับแม่ใช้” สมเดช วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “ทหาร” พร้อมกับอธิบายว่า “ที่ผมอยากเป็นทหารเพราะครู (ผู้ศึกษา) เคยเล่าให้ผมฟังว่า เราต่อมวยเป็นอาชีพเสริมได้ มีนักร้องหลายคน ที่เรียนไปด้วยชกมวยไปด้วย ผมก็เลยอยากเป็นทหารไปด้วยต่อมวยไปด้วย จะได้มีเงินไว้ดูแลพ่อแม่ และผมก็ชอบวิชามวยไทยที่ครูสอน ได้ออกกำลังกายและก็ยังได้ต่อมวยกับเพื่อนด้วย” สมเดช วนาศรีโสภา. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า พากานายังยึดมั่นในความฝันที่อยากเป็นนักร้อง แต่ความฝันของพากานาได้เพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งสิ่งคือ ทหาร เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ที่ได้สอนตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี สอนวิชามวยไทยที่สอนทักษะศิลปะการป้องกันตัวด้วยมวยไทย และสอนในทุกรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนอยากทำ โดยให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูกด้วยตัวของผู้เรียนเองจนค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

ภาพที่ 2.27 ความฝันของนอพอแบะ. โดย กรกฏ อินทย์ักษ์, 2560.อ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาเรียกว่า “นอพอแบะ”

ความฝันในกิจกรรมความฝันและแรงบันดาลใจ คือ “อยู่บ้านกับครอบครัว” พร้อมอธิบายไว้ว่า “หนูอยากอยู่บ้านกับพ่อกับแม่ไปตลอด หนูไม่อยากไปอยู่ที่อื่น ที่อื่นน่ากลัว พ่อเคยจะให้หนูไปเรียนที่นูเซโปลี่ ให้ไปอยู่กับพี่ แต่ว่าหนูไม่อยากไป หนูอยากอยู่บ้านกับพ่อกับแม่” รัตนพร วนาศรีโสภา. (12 ธันวาคม 2559). สัมภาษณ์.

ความฝันในกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง คือ “ครู” พร้อมกับอธิบายไว้ว่า “หนูอยากเป็นครูเหมือนครู (ผู้ศึกษา) ครูสอนสนุกแล้วก็ตลกด้วย หนูชอบเรียนวอลเลย์บอล ศิลปะ รำไทย และคณิตศาสตร์ จากที่หนูเรียนไม่รู้เรื่องครูก็คอยชี้สอนหนูจนหนูทำได้ ตอนที่ไปสอบที่นูเซโปลี่แล้ว หนูไม่ยอมไป ครูก็ไปไปตามหนูที่บ้านแล้วก็พาหนูไปสอบ หนูอยากเป็นครูเหมือนครูเต้า ครูบอกว่าถ้าอยากเป็นครูก็ต้องตั้งใจเรียนแล้วก็ไม่ร้องไห้บ่อย หนูจะไม่ร้องไห้บ่อยๆ แล้วหนูจะตั้งใจเรียนแล้วจะเป็นครูกลับมาสอนที่นี้ให้เหมือนครูให้ได้” รัตนพร วนาศรีโสภา. (1 มีนาคม 2560). สัมภาษณ์.

สรุปว่า นอพอแบะได้เปลี่ยนแปลงความฝันจากการอยากอยู่บ้านกับครอบครัวมาเป็นครู เมื่อได้เข้ารับการจัดการเรียนการสอนแบบ” เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ที่ได้สอนตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นการสอนที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และได้สอนในทุกรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นหาสิ่งที่ผู้เรียนอยากทำ โดยให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูกด้วยตัวของผู้เรียนเองจนค้นพบแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเองจากการจัดการเรียนการสอนแบบ” เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

จากกิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึง ทำให้ทราบว่า จากการจัดการเรียนการสอนแบบ” เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ส่งผลให้ผู้เรียนมีความฝันที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปจากกิจกรรมวาดภาพความฝันและแรงบันดาลใจ รวมถึงทัศนคติและพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปตลอด

ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ซึ่งกิจกรรมฝึนให้ไกลไปให้ถึงเป็นกิจกรรมถอดบทเรียนความฝึนสุดท้ายของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” เพื่อให้ผู้สอนแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้กับผู้เรียนเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน

4.3 การจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”

ผู้ศึกษาได้รวบรวมประเด็นต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จัดทำเป็นเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” ซึ่งประกอบด้วย 5 ทักษะการเรียนรู้ คือ ทักษะการเรียนรู้ที่ 1 ฟุตบอลसानฝึน ทักษะการเรียนรู้ที่ 2 แม่ไม้มวยไทย ทักษะการเรียนรู้ที่ 3 ราไทยรำโชน ทักษะการเรียนรู้ที่ 4 เกษตรปากะญอ และทักษะการเรียนรู้ที่ 5 วิธีปากะญอ และกำหนดเป็นทักษะการเรียนรู้ 5 ทักษะการเรียนรู้ เนื่องจากการกำหนดตามประเด็นปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนและข้อเสนอแนะจากชุมชน โดยให้แต่ละทักษะมีเนื้อหาตามช่วงเวลาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน จึงเลือกตั้งชื่อทักษะการเรียนรู้ให้คล้องจองกันเพื่อให้่ายต่อการจดจำของผู้เรียน

4.3.1 ทักษะการเรียนรู้ที่ 1 ฟุตบอลसानฝึน

จากการเข้าไปจัดกิจกรรมช่วยสอนหนังสือนักเรียนในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2559 ซึ่งเป็นช่วงเวลาในการทำควมรู้จักกันระหว่างผู้ศึกษากับผู้เรียนระยะเวลาในช่วงนี้ทำให้ผู้ศึกษาได้หาวิธีการจัดการเรียนการสอน การปรับพฤติกรรมผู้เรียนในแต่ละชั้นของผู้เรียน เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนของผู้เรียนและการไม่มีประสบการณ์ในการสอนหนังสือของผู้ศึกษา เกิดเป็นการจัดกิจกรรมวาดภาพความฝึนและแรงบันดาลใจ เพื่อทราบความต้องการและสิ่งทีผู้เรียนอยากทำ จากกิจกรรมดังกล่าวพบว่า ผู้เรียนหลายคนได้ให้ความสนใจกับการเป็นนักฟุตบอลพร้อมทั้งผู้ศึกษามีประสบการณ์การสอนเล่นฟุตบอลาก่อน จึงเกิดความคิดทีอยากจะสอนทักษะการเล่นฟุตบอลให้กับผู้เรียน ผู้ศึกษาจึงจัดการเรียนการสอนทีเสริมทักษะการเล่นฟุตบอลให้กับผู้เรียน ก่อเกิดเป็นทักษะการเรียนรู้ที่ 1 ฟุตบอลसानฝึน เป็นการสอนให้ผู้เรียนเป็นนักฟุตบอลทีมีระเบียบวินัยและเล่นฟุตบอลอย่างมีน้ำใจนักกีฬา

สาระสำคัญ ผู้เรียนมีความฝันที่อยากเป็นนักฟุตบอล ดังนั้น การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะการเล่นฟุตบอลอย่างมีน้ำใจนักกีฬา รู้รักสามัคคีกันในทีม และเป็นนักฟุตบอลที่มีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะพื้นฐานการเล่นฟุตบอลให้กับผู้เรียนเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นสานฝันให้กับผู้เรียนในอนาคต

จุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เรียนเข้าใจและตระหนักในการเล่นฟุตบอลอย่างมีน้ำใจนักกีฬา และเสริมสร้างทักษะพื้นฐานการเล่นฟุตบอล

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานการเล่นฟุตบอลที่ดีขึ้น มีความสามัคคีกันภายในทีม มีความคิดเล่นฟุตบอลอย่างสร้างสรรค์ วางแผนอนาคตอย่างมีเป้าหมาย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนตรงต่อเวลา มีความตั้งใจในการซ้อม ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก และมีความคิดสร้างสรรค์

บูรณาการสาระการเรียนรู้ ตามเนื้อหา ดังนี้ ภาษาไทย การพูดเพื่อการสื่อสาร การวอร์มร่างกายก่อนและหลังเล่นกีฬา การเคลื่อนไหวเบื้องต้นและทักษะการเล่นฟุตบอลพื้นฐาน สุขศึกษาและพลศึกษา

กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการวอร์มร่างกายก่อนและหลังการเล่นกีฬา ผู้ศึกษานำนักเรียนวอร์มร่างกาย เช่น ยืดร่างกาย 5 นาที วิ่งรอบสนามฟุตบอล 3 รอบ วิ่งสไลด์ข้าง 1 รอบ ซอยขา 3 ชุด วิ่งเก็บเส้น 3 ชุด ซิทอ๊พ 50 ครั้ง เป็นต้น และเรื่องทักษะพื้นฐานการเล่นฟุตบอล คือ การเล่นกีฬาฟุตบอลให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้เล่นต้องเรียนรู้จนเกิดทักษะพื้นฐานหลายด้าน อาทิ การเคลื่อนไหวเบื้องต้น การทำความเข้าใจกับลูกฟุตบอลการหยุดหรือบังคับลูก ทักษะเหล่านี้มีความละเอียดอ่อน และเป็นพื้นฐานสำหรับเทคนิคการเล่นอื่นๆ ต่อไปซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝนจนชำนาญ และเป็นทักษะที่ต้องการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การทรงตัว เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่มีความสำคัญในการฝึกกีฬาทุกชนิด เพื่อการเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว สามารถทำให้การเล่นกีฬาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สนุกสนานเข้าใจท่าทางการทรงตัวที่ผู้เล่นฟุตบอลควรฝึกหัด มีดังนี้ท่าการทรงตัวและจังหวะการใช้เท้าทั้งบนพื้นดินและในอากาศ การถ่ายน้ำหนักตัวไปสู่เท้าหลัก เมื่อมีการครอบครองลูกเตะลูกหรือเลี้ยงลูกฟุตบอลการวิ่งตามแบบของฟุตบอล เช่น วิ่งไปที่มุมสนาม วิ่งหาช่องว่าง วิ่งตัดกันเพื่อหลอกคู่ต่อสู้ การวิ่งซิกแซ็ก เพื่อการหลบหลีกเมื่อเลี้ยงหรือครอบครองลูก

การทำความเข้าใจกับลูกฟุตบอล พื้นฐานของการเล่นฟุตบอลที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การสร้างความสัมพันธ์หรือความคุ้นเคยกับลูกฟุตบอลเป็นอย่างดี กล่าวคือ การเล่นลูกฟุตบอลต้องสามารถทำได้อย่างที่ตั้งใจไว้ทุกประการ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นลูกแบบใดก็ตาม การที่ผู้เล่นคุ้นเคย

กับลูกฟุตบอลจะส่งผลให้การครอบครองบอล การเคลื่อนที่ในลักษณะต่างๆ การควบคุมบังคับทิศทางของลูกฟุตบอลเป็นไปด้วยความแม่นยำ ดังนั้น จึงควรให้ผู้เล่นฝึกความคุ้นเคยให้ชินกับลูกฟุตบอลมากที่สุด วิธีการสร้างความคุ้นเคยกับลูกฟุตบอล 1. วางเท้าบนลูกฟุตบอลแล้วคลึงด้วยฝ่าเท้าไปมาหน้าหลัง ซ้าย ขวา โดยให้อยู่กับที่ ให้ทำทั้งเท้าซ้าย-ขวา 2. ทำเหมือนข้อที่ 1 แต่ให้เคลื่อนที่ไปตามทิศทางต่างๆ ด้วย 3. ใช้ฝ่าเท้าตบลูกฟุตบอลให้กระดอนขึ้น-ลง โดยใช้เท้าซ้ายหรือขวาสลับกัน 4. วางเท้าด้านในติดกับข้างลูกฟุตบอล ใช้ข้างเท้าด้านในปาดเหนือลูกมาอีกด้านหนึ่งของลูก ตอนนี้นักฟุตบอลจะอยู่ข้างเท้าด้านนอก แล้วใช้เท้าด้านนอกปาดลูกกลับไปอีกด้านตามเดิม แล้วให้ฝึกสลับเท้าด้วย 5. งดลูกฟุตบอลด้วยปลายเท้าให้ลูกลอยขึ้นในอากาศ หยุดลูกด้วยหลังเท้า หรือฝ่าเท้า 6. งดลูกฟุตบอลด้วยปลายเท้าให้ลูกลอยขึ้นในอากาศ แล้วเตะลูกด้วยเท้า เข่า หน้าอก ศีรษะ สลับกัน 7. ทำเหมือนข้อ 6 แต่เคลื่อนที่เป็นระยะทางไกล โดยลูกฟุตบอลไม่ตกถึงพื้น

การหยุดหรือบังคับลูกฟุตบอล การหยุดลูกได้ดีนั้น ทำให้สามารถที่จะบังคับและควบคุมลูกฟุตบอลให้เคลื่อนที่ไปในลักษณะใดก็ได้ตามต้องการ เช่น การเลี้ยง การส่งลูก การยิงประตู ทำให้ทีมเป็นฝ่ายรุก เพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้าม การหยุดลูก หมายถึง การบังคับลูกที่มาในลักษณะต่างๆ ทั้งบนพื้นดินและในอากาศให้อยู่ในครอบครองของเรา เพื่อจะได้ส่งลูกต่อไปตามความต้องการ หลักในการหยุดลูกมีอยู่ 3 ประการ คือ 1. จะใช้ส่วนใดของร่างกายในการหยุดลูก 2. การเคลื่อนตัวเข้าสู่ตำแหน่ง เพื่อหยุดลูกที่ลอยมาหรือลี้มกับพื้น 3. ใช้เทคนิคการผ่อนของร่างกาย เพื่อลดแรงปะทะของลูก

การหยุดลูกด้วยฝ่าเท้า ให้พยายามหยุดลูกฟุตบอลเบาๆ การใช้ฝ่าเท้าหยุดลูก ให้หยุดลูกที่ส่งเร็วมากับพื้น โดยเปิดปลายเท้าขึ้นปะทะลูกไว้ในครอบครองและให้ฝ่าเท้าสัมผัสส่วนบนของลูกพร้อมที่จะเคลื่อนที่ต่อไป

การหยุดลูกด้วยข้างเท้าด้านใน วิธีนี้สามารถใช้หยุดลูกที่ส่งเร็วหรือต่ำ คือ 1. ใช้ในการควบคุมลูกฟุตบอลให้ตกลงสู่พื้นอย่างประณีต ในขณะที่เคลื่อนไปข้างหน้า 2. วางมุมเท้าเพื่อหยุดลูก โดยการบิดลำตัวทางด้านข้างตามแนวที่ลูกลอยมา ใช้ข้างเท้าด้านในสัมผัสตรงกลางลูก เพื่อผ่อนแรงปะทะ 3. การหยุดลูกใช้องค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ข้างเท้าด้านใน ข้อเท้า และพื้นสนาม 4. คาดคะเนจังหวะลูกฟุตบอลกระทบกับเท้าและพื้นดินพร้อมๆ กัน เพื่อการหยุดลูกไว้อย่างมั่นคง

การหยุดลูกด้วยหลังเท้า วิธีนี้ใช้หยุดลูกฟุตบอลที่ลอยมา ให้งอเข่าและยกเท้าขึ้นเพื่อรับลูกที่กำลังจะตกพื้น ให้ลดขาและเท้าเพื่อผ่อนแรงปะทะ ตาจ้องมองลูก ใช้ขาข้างใดข้างหนึ่งเป็นหลักและทรงตัวให้มั่นคง

การหยุดลูกด้วยหน้าขา ใช้ในกรณีที่ลูกลอยมาสูงกว่าระดับเอว ใช้หน้าขาหยุดลูกไว้โดยให้ข้อเข่ารับผ่อนแรง โดยลดต้นขาลงแล้วปล่อยลูกตกลงพื้นอยู่กับเท้าเพื่อครอบครองบอล โดยใช้แขนทั้งสองข้างและขาที่ยืนเป็นหลักช่วยในการทรงตัว

การหยุดลูกด้วยศีรษะ ในกรณีที่ลูกฟุตบอลลอยมาสูงเกินกว่าที่จะรับด้วยหน้าอก ให้ใช้น้ำผากรับแทน โดยยื่นศีรษะออกไปเพื่อรับลูก เมื่อรับแล้วให้ดึงศีรษะกลับ แล้วปล่อยให้ลูกตกลงพื้นอยู่กับเท้า

การเลี้ยงบอล หมายถึง การพาลูกบอลไปด้วยการใช้เท้าทั้งสองเข้าสลับกัน จะเป็นการเดินหรือวิ่งก็ตาม เราสามารถที่จะไปได้ตามทิศทางที่ต้องการ ช้า เร็ว หรือหลบหลีกด้วยการใช้เท้าทั้งสองข้างบังคับลูก รวมทั้งการหลอกล่อ ป้องกันหรือเพื่อการพาไปยังประตู การเลี้ยงลูกบอลหรือบังคับลูกบอลให้อยู่ในครอบครองนับว่ามีประโยชน์มากในการเล่นฟุตบอล เพราะผู้ที่เล่นฟุตบอลให้ได้ดีนั้น จะต้องมีความคุ้นเคยต่อลูกบอลก่อน ทั้งต้องรู้จักวิธีบังคับ ลูกบอลด้วยการเลี้ยง การเคาะ การโหม่ง เพื่อหลบหลีกฝ่ายตรงข้ามและเคลื่อนไหวไปตามทิศทางที่ต้องการ ทักษะดังกล่าวจำเป็นต้องฝึกหัดจนรู้จังหวะของลูก การเตะลูกความแรงและวิถีของลูกรวมทั้งความอ่อนตัว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ตลอดจนสายตาของผู้เลี้ยง ลูกบอลก็มีส่วนสำคัญมาก

การส่งบอล เป็นสิ่งสำคัญในการเล่นเป็นทีม เป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้เล่นทุกคนต้องเรียนรู้รวมทั้งผู้รักษาประตูด้วย มีเหตุผลหลายประการที่จะใช้การส่งบอลไม่ว่าจะเป็น การทำให้บอลอยู่ในการครอบครองของทีม, การเคลียร์บอลออกจากพื้นที่อันตราย, การส่งเพื่อเปิดโอกาสในการทำประตูคู่แข่ง แต่สิ่งที่สำคัญที่เราต้องคิดไว้คือ "จงส่งบอลให้เพื่อนร่วมทีม เมื่อเขาอยู่ในตำแหน่งที่ดีกว่า" การส่งบอลของผู้เล่นมีเพื่อพัฒนาการโจมตีคู่แข่ง หรือ การทำให้บอลเคลื่อนที่โดยไม่ถูกการสกัดจากฝ่ายตรงข้าม การผ่านบอลมีทั้งการส่งลูกเรียดหรือส่งลูกโค้ง การส่งบอลสั้นหรือส่งบอลยาว การส่งบอลสั้นเป็นสิ่งง่ายที่สุด ส่วนการส่งบอลยาวด้วยลูกโค้งเป็นสิ่งที่ยากที่สุด การส่งบอลในแต่ละรูปแบบล้วนมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป การส่งบอลสั้นมักใช้ในสถานการณ์ที่เรากำลังครอบครองบอลอยู่ใกล้ประตูคู่แข่งเพื่อที่จะทำประตู หรือ สถานการณ์ของกองหลังที่ต่อบอลกันก่อนที่จะมีโอกาสเหมาะในการส่งบอลไปข้างหน้า ส่วน การส่งแบบโค้งเข้า, การส่งแบบโค้งออก และการส่งบอลพุ่ง จะใช้ในการส่งบอลยาวซึ่งปกติบอลจะออกจากเท้าของผู้เล่นขณะที่เค้าอยู่ในแดนตัวเองเพื่อให้บอลข้ามผ่านไปแดนคู่แข่ง

การส่งบอลสั้น วิธีการส่งบอลสั้นที่ถูกต้องจะประกอบด้วยสองสิ่งคือ 1.บริเวณข้างเท้าด้านในที่ปะทะกับลูกบอล 2.แรงในการส่งบอลที่เหมาะสมเพื่อในไปถึงเป้าหมายโดยไม่ถูกสกัดในระยะทางสั้นๆ ที่บอลเดินทางไป ขาหลักของผู้เล่นทำมุมประมาณ 30 องศา กับลูกบอล เตรียมพร้อม

ที่จะเหวี่ยงเท้าข้างที่ถนัดจากด้านหลังผ่านขาหลักมาด้านหน้า เตะบอลด้วยข้างเท้าด้านในพยายามทำให้บอลเรียดไปกับพื้นโดยการเกร็งข้อเท้า ปล่อยขา ถ่ายน้ำหนัก Follow ขาไปด้านหน้า ตามทิศทางที่ส่งบอลออกไป

การส่งบอลยาวหรือการครอสบอล ควรทำอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยให้ไม่ถูกสกัดจากกองหลังฝ่ายตรงข้ามที่พยายามป้องกันและความแม่นยำในการส่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ส่งบอลยาว ผู้เล่นต้องจ้องบอลไปที่ลูกบอลและขาหลักท่ามุม 30 องศา กับลูกบอล เตะไปที่ใต้บอล โดยให้แน่ใจว่าหัวเข่าของ ขาข้างที่ใช้เตะบอลอยู่เหนือลูกฟุตบอล ขณะที่ปะทะกับลูกฟุตบอล ปล่อยขา ถ่ายน้ำหนัก Follow ขาไปด้านหน้า อย่างเห็นได้ชัดกว่าการส่งบอลสั้น

การยิงบอล ความไฝ่ฝันของนักฟุตบอลหลายๆ คน คือ สามารถเตะลูกฟุตบอลให้มีความรุนแรงที่มักสร้างปัญหาให้กับผู้รักษาประตู และ เรียกเสียงฮือฮาจากเพื่อนร่วมทีมและกองเชียร์ได้แทบทุกครั้ง แต่สิ่งสำคัญที่สุดของการยิงประตูให้แรง นอกจากเรื่องความแม่นยำในการถูกโฟกัสของลูกฟุตบอลแล้ว มันยังมีเทคนิคการเตะฟุตบอลให้แรงดังต่อไปนี้ที่จะทำให้เพื่อนๆ เตะลูกบอล ให้มีพลัง ความรุนแรง โดยเตะอย่างง่ายดายแทบไม่ต้องออกแรงเยอะอีกด้วย

วิธีการยิงบอลให้แรง พึงระลึกว่าการเตะบอลให้แรงไม่ใช่การใช้แรงในการยิง 100 เปอร์เซ็นต์ แต่ใช้แรงประมาณ 60-80 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น (หากกล้ามเนื้อมีความแข็งแรง ความแม่นยำ ในการที่เท้าปะทะลูกฟุตบอลก็จะน้อยลง) การวางเท้า ให้สั้นเท้า ของเท้าวาง อยู่เสมอ แนวต่ำสุดของลูกฟุตบอล โดยวางห่างจากลูกฟุตบอล ประมาณ ช่วงความยาว 1 1/2 ของลูกฟุตบอล การยิงให้ใช้ส่วนที่แข็งที่สุดของหลังเท้า คือ แนวกระดูกนิ้วหัวแม่เท้า ต่ำกว่าข้อเท้าประมาณ 3 นิ้ว เป็นจุดปะทะลูกฟุตบอล (ลองเอามือคลำดูก่อน) ขณะยิง เท้าที่ใช้เตะลูกบอล ต้องเหยียดตรง ท่ามุม 180 องศา กับหน้าแข้ง คิดถึงจุดปะทะบอลเพียงอย่างเดียว ลูกบอลที่ออกไปมีเปอร์เซ็นต์ ที่จะสาย ไปมาสูง ลูกบอลพุ่งเร็วต่ำ และ กลายเป็นประตู

มารยาทนักฟุตบอลที่ดี มีความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน มีน้ำใจนักกีฬา แสดงการขอโทษเมื่อรู้ว่าตนเองกระทำผิด รู้จักให้อภัยเมื่อเพื่อนผิดพลาด รู้จักแพ้เมื่อตนเองมีความสามารถและฝีมือไม่มากนัก มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตามกฎกติกาการเล่นโดยเคร่งครัด เชื่อฟังการตัดสินของผู้ตัดสิน โดยไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมแก่ผู้ตัดสินในการตัดสินไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการยั่วหรือกลั่นแกล้งผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม มีความอดทน เสียสละ กล้าตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น และแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง มีความสุภาพเรียบร้อย ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบประเพณีที่ดีงาม

กฎและกติกาการเล่นฟุตบอล

กฎข้อที่ 1: สนามฟุตบอล เป็นสนามหญ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 100 หลา ยาว 130 หลา และทำเส้นต่างๆ ในสนามเป็นสีขาว

กฎข้อที่ 2: ลูกฟุตบอล เป็นทรงกลม ทำจากหนัง หรือวัสดุอื่นๆ ตามความเหมาะสมที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้เล่น เป็นฟุตบอลเบอร์ 5 มีเส้นรอบวงประมาณ 68-70 เซนติเมตร น้ำหนักประมาณ 410-450 กรัม

กฎข้อที่ 3: จำนวนผู้เล่น ประกอบด้วยทีม 2 ทีม และแต่ละทีมประกอบด้วยผู้เล่นตัวจริงและตัวสำรอง ผู้เล่นตัวจริงจะเป็นผู้เล่นชุดแรกที่ลงสนาม ส่วนผู้เล่นตัวสำรองมีไว้เพื่อสับเปลี่ยนกับผู้เล่นตัวจริงในกรณีที่ผู้เล่น ตัวจริงไม่สามารถเล่นได้หรือกรณีอื่นๆ ตามความเหมาะสมหรือตามแต่ดุลยพินิจของผู้จัดการทีม ผู้เล่นตัวจริงที่ลงสนามต้องมีไม่ต่ำกว่า 7 คน และไม่เกิน 11 คน และหนึ่งในนั้นจะต้องมีผู้เล่นตำแหน่งผู้รักษาประตู 1 คน, ตัวสำรองสามารถมีได้ไม่เกิน 7 คน

กฎข้อที่ 4: อุปกรณ์การเล่น ได้แก่ ลูกฟุตบอล (ตามกฎข้อ 2) ใช้สำหรับเล่น 1 ลูก และ เครื่องแบบของนักกีฬาทีมทั้ง 2 ทีมที่ลงแข่งขัน สมาชิกทุกคนในทีมยกเว้นผู้รักษาประตูจะต้องใส่ชุดแข่งขันสีเดียวกัน และทั้ง 2 ทีมจะต้องใส่ชุดแข่งขันที่มีสีตัดกันอย่างชัดเจน จะใส่ชุดที่มีโทนสีคล้ายกันไม่ได้ (เช่น ทีมหนึ่งใส่ชุดแข่งสีขาว อีกทีมหนึ่งใส่ชุดแข่งสีเหลือง) ผู้รักษาประตูจะต้องใส่ชุดแข่งขันที่มีสีไม่ซ้ำกับผู้เล่นทั้ง 2 ทีม และนักกีฬาที่ทำการแข่งขันจะต้องใส่รองเท้า (ในปัจจุบันไม่อนุญาตให้นักกีฬาใช้เท้าเปล่าเล่น) ที่กล่าวมาเป็นอุปกรณ์การเล่นที่ต้องมีในการแข่งขัน ยังมีอุปกรณ์อื่นๆ ที่กติกาไม่บังคับแต่ผู้เล่นมักจะนิยมใช้กัน คือ สนับแข้ง, ถุงมือและหมวกสำหรับผู้รักษาประตู และยังมีอุปกรณ์ปลีกย่อยสำหรับผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพที่สามารถนุโลมให้ใส่ ในเวลาลงเล่นได้ เช่น แวนตา (สำหรับผู้ที่ได้รับการผ่าตัดทางตา) , หน้ากาก, เฮดเกียร์ เป็นต้น

กฎข้อที่ 5: กรรมการ

กฎข้อที่ 6: ผู้ช่วยกรรมการ

กฎข้อที่ 7: ระยะเวลาการแข่งขัน

กฎข้อที่ 8: การเริ่มต้นการแข่งขัน

กฎข้อที่ 9: บอลออกนอกสนาม

กฎข้อที่ 10: วินัยบนสนาม

กฎข้อที่ 11: การล้ำหน้า ในกติกาของฟุตบอล หมายถึง ผู้เล่นที่อยู่ในตำแหน่งล้ำหน้าเมื่อลูกบอลสัมผัส หรือเล่นโดยผู้เล่นคนหนึ่งในทีมของเขา โดยผู้ตัดสินเห็นว่าเขามีส่วนร่วมกับการเล่นอย่างชัดเจน หรือ เกี่ยวข้องกับผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม หรือ อาศัยความได้เปรียบจากการอยู่ในตำแหน่งล้ำหน้าขณะนั้น แต่ไม่ถือเป็นการล้ำหน้า ในกรณีที่เตะจากประตู หรือเตะจากมุม หรือการทุ่มสำหรับการกระทำผิดจากการล้ำหน้า จะลงโทษ โดยให้ผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามได้เตะโทษ โดยอ้อมจากตำแหน่งกระทำผิด

กฎข้อที่ 12: ฟาวล์

กฎข้อที่ 13: ฟรีคิก

กฎข้อที่ 14: ลูกโทษ เป็นการตั้งเตะทำคะแนนในการแข่งขันฟุตบอล โดยลูกฟุตบอลจะอยู่ในตำแหน่งหน้าประตูห่างมาเป็นระยะ 12 หลา (ประมาณ 11 เมตร) โดยมีผู้รักษาประตูคนเดียวเท่านั้นที่อยู่ในตำแหน่งที่ป้องกันได้ ในการแข่งขันฟุตบอลจะมีการยิงลูกโทษ 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรกการยิงลูกโทษระหว่างการแข่งขัน เกิดจากที่ผู้เล่นในฝ่ายรับทำฟาล์วผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามภายในเขตประตู โดยผู้ที่ยิงลูกโทษจะมีสิทธิยิงได้หนึ่งครั้งโดยเมื่อยิงเสร็จแล้วจะปล่อย ให้เกมเล่นต่อตามปกติ ในลักษณะที่สองคือการยิงลูกโทษภายหลังจากหมดเวลาการแข่งขัน และทั้งสองฝ่ายมีคะแนนเท่ากัน จะทำการยิงลูกโทษในการตัดสินผู้ชนะ โดยการยิงลูกโทษลักษณะนี้จะ เริ่มต้นโดยผู้ยิงฝ่ายละ 5 คน สลับกันยิงลูกโทษ โดยถ้าไม่สามารถตัดสินกันได้ให้มีการยิงต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้ผู้ชนะ

เพื่อฝึกทักษะให้ผู้เรียนเป็นนักกีฬาฟุตบอลที่ดีมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และช่วยให้ผู้เรียนรู้แนวทางในการเป็นนักฟุตบอลมืออาชีพ

การวัดและประเมินผล สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะเรียน การตรงต่อเวลา ขยัน ซื่อม การสร้างสรรค์เกม และทักษะที่พัฒนาขึ้นจากเดิม

บันทึกหลังสอนและความเห็น ผู้เรียนบางคนมีทักษะการเล่นฟุตบอลที่พัฒนาขึ้นสามารถร่วมเล่นกับทีมเยาวชนในหมู่บ้านได้ และยังมีดีมั้นในความฝันที่อยากเป็นนักกีฬาฟุตบอลมืออาชีพ

4.3.2 ทักษะการเรียนรู้ที่ 2 แม่ไม้มวยไทย

จากกิจกรรมวาดภาพความฝันและแรงบันดาลใจเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนแสดงสิ่งที่ผู้เรียนอยากทำหรือความฝันของผู้เรียนออกมาเป็นภาพวาด หนึ่งในความฝันของผู้เรียน คือ นักมวย ผู้สอนจึงคิดหาวิธีที่จะให้ผู้เรียนได้ลองเรียนวิชามวยไทยด้วยตัวเอง จึงเกิดเป็นทักษะการเรียนรู้ที่ 2 แม่ไม้มวยไทย ขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองเรียนและแสวงหาแนวทางในการดำรงชีวิตในอนาคตข้างหน้า

สาระสำคัญ ผู้เรียนมีความฝันที่อยากเป็นนักมวย ดังนั้น การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะมวยไทยเพื่อเป็นศิลปะการป้องกันตัว ฝึกความอดทน และสร้างความแข็งแรงให้กับร่างกาย จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะแม่ไม้มวยไทยให้กับผู้เรียนเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นสานฝันให้กับผู้เรียนในอนาคต

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศิลปะแม่ไม้มวยไทยอย่างที่คุณครูต้องการ และฝึกทักษะมวยไทยและเสริมสร้างร่างกายของผู้เรียนให้แข็งแรง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้เรียนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เรียนรู้ เข้าใจ ใช้ศิลปะแม่ไม้มวยไทยอย่างถูกวิธี สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัยในการฝึกซ้อม ไม่นำไปใช้ในทางที่ผิด มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีความคิดที่สร้างสรรค์

บูรณาการสาระการเรียนรู้ ตามเนื้อหา ดังนี้ ภาษาไทย การพูดเพื่อการสื่อสาร การฟังการบรรยาย การแสดงความคิดเห็น และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มารยาททางสังคม สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การวอร์มร่างกายก่อนและหลังเล่นกีฬา ทักษะพื้นฐานแม่ไม้มวยไทย และการรำไหว้ครูมวยไทย สุขศึกษาและพลศึกษา

กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องหลักพื้นฐานในการฝึกแม่ไม้มวยไทย ในการฝึกมวยไทย จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักพื้นฐานก่อน เพราะเป็นทักษะเบื้องต้นการเรียนรู้แม่ไม้มวยไทยและกลมวย เพื่อนำไปสู่การมีทักษะในขั้นสูงต่อไป เช่น

การตั้งท่าจด หมายถึง การวางเข่า การวางมือให้ถูกต้องตามหลักการฝึก ซึ่งในการจดมวยนั้น ต้องทราบเหลี่ยมมวยด้วย เหลี่ยมมวย หมายถึง การแสดงการใช้มือและเท้าที่ถนัดออกมาให้เห็น โดยปกติมวยจะมี ๒ เหลี่ยม คือ เหลี่ยมซ้าย และเหลี่ยมขวา เหลี่ยมซ้าย หมายถึง การยื่นหมัดขวาไปข้างหน้าสูงเหนือระดับหางคิ้ว ในขณะที่เท้าขวายื่นไปข้างหลัง หมัดซ้ายชิดคาง เท้าซ้าย

อยู่ด้านหลัง ลำตัวเหยียดตรง ไม่เกร็งปล่อยตัวตามสบาย โดยให้น้ำหนักอยู่ที่เท้าซ้าย ระยะห่างของเท้าทั้งสองข้าง ๑ ช่วงตัว สายตามองผ่านมือไปยังคู่ต่อสู้ตลอดเวลา เหลี่ยมขวา หมายถึง การยื่นหมัดซ้ายไปข้างหน้าสูงเหนือระดับหางคิ้ว ในขณะที่เท้าซ้ายยื่นไปข้างหลัง แขนซ้ายขนานกับลำตัว หมัดขวาขีดคาง เท้าขวาอยู่ด้านหลัง ลำตัวเหยียดตรง ไม่เกร็งปล่อยตัวตามสบาย ให้น้ำหนักอยู่ที่เท้าขวา สายตามองผ่านมือไปยังคู่ต่อสู้ตลอดเวลา

การใช้หมัดตรง หมายถึง การใช้หมัดที่ถนัดมุ่งไปยังเป้าหมาย โดยอาศัยแรงจากหัวไหล่ ลำตัว และเท้ายันพื้น โดยน้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าหน้า ใช้แรงส่งจากเท้าหลังและสะโพก หัวไหล่

การใช้หมัดตัด หมายถึง การใช้หมัดเหวี่ยงในลักษณะโค้งเป็นครึ่งวงกลม บริเวณลำตัว ใบหน้า หรือศีรษะของคู่ต่อสู้

การใช้หมัดตัววัด หมายถึง การใช้สันหมัดกดลงบริเวณอวัยวะสำคัญของคู่ต่อสู้ ในลักษณะเหยียดแขนออกไป พร้อมชกตัวดวงแคบ

การใช้หมัดเสย หมายถึง การใช้หมัดชกเข้าหาคู่ต่อสู้โดยงอศอก เกร็งข้อศอก หายหมัด แล้วพุ่งหมัดยกขึ้นสู่เป้าหมาย ได้แก่ ปลายคาง ตั้งจมูก หรือใบหน้าที่คู่ต่อสู้

การใช้เตะตรง หมายถึง การเตะให้วิถีทางขึ้นตรงจากพื้นสู่เป้าหมาย

การใช้เตะตัด หมายถึง การเตะที่มีวิถีทางโค้งขึ้นเล็กน้อยแล้วตัดขนานกับไปกับพื้น

การใช้เตะเฉียง หมายถึง การเตะเฉียงจากพื้นสู่เป้าหมายบริเวณขาโครง ลำตัว หรือปลายคางคู่ต่อสู้

การใช้เตะตัววัด หมายถึง การเตะเหวี่ยงแล้วตัววัดทำให้สันเท้าปะทะเป้าหมาย

การถีบตรง หมายถึง การถีบออกไปตรงๆ ให้ปลายเท้า ส้นเท้า หรือฝ่าเท้าปะทะเป้าหมายในส่วนต่างๆ ของคู่ต่อสู้ โดยอาจเหยียดเท้าตรง หรืองอเท้าเข้าถีบก็ได้

การถีบข้าง หมายถึง การใช้ปลายเท้าถีบออกไปด้านข้างของลำตัว โดยเอียงศีรษะออกไปห่างจากลำตัว

การกลับหลังถีบ หมายถึง การถีบตรงออกไปด้านหลัง อาจเหยียดขาตรง หรืองอขาแล้วเหยียดตรงออกไปยังเป้าหมาย

การกระโดดถีบ หมายถึง การสับเท้าที่ไม่ถนัดออกไป ๑ จังหวะ แล้วลอยตัวใช้เท้าที่ถนัดพุ่งไปยังเป้าหมายของคู่ต่อสู้

การถีบจิก หมายถึง การใช้ปลายเท้าที่ถนัดจิกไปบริเวณหน้าท้อง หรือลิ้นปี่ของคู่ต่อสู้ โดยอาศัยแรงส่งจากเท้าที่ไม่ถนัด

การใช้เข้าตรง หมายถึง เข้าที่เคลื่อนที่จากจุดเริ่มไปกระทบเป้าหมายแนววิถีทางตรงดิ่ง

การใช้เข้าเฉียง หมายถึง การตีเข้าขึ้นเฉียงทำมุม กับลำตัวคู่ต่อสู้ เป้าหมายบริเวณชายโครง

การใช้เข้าลอย หมายถึง การตีเข้าขึ้นไปตรงๆโดยการกระโดดตัวลอยพ้นจากพื้น
การใช้ศอกตี หมายถึง การพับข้อศอกตีเฉียงลงกระทบเป้าหมาย สามารถตีได้ทั้งชายและขวา

การใช้ศอกตัด หมายถึง การพับข้อศอกขึ้นตีศอกทิศทางขนานกับพื้น
การใช้ศอกสับ หมายถึง ศอกที่ใช้สับลงบนคู่ต่อสู้ที่เข้ากอด จะด้วยศอกเดียวหรือคู่ ก็ตาม บริเวณใบหน้าจะต้องเร็วและแรง แต่คู่ต่อสู้ต้องเตี้ยกว่า

การใช้ศอกงัด หมายถึง การตีศอกจากกลาง งัดขึ้นไปข้างบน ตรงเป็นมุมฉาก
การใช้ศอกกลับ หมายถึง การหมุนตัวตีศอก กลับไปทางด้านหลัง ตามจังหวะที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนตามเท้า

และเรื่องการใช้ศิลปะแม่ไม้มวยไทยที่สำคัญ โบราณจารย์ผู้ทรงคุณ ท่านได้จัดแบ่งไว้ คือ การใช้ หมัด ศอก เข่า เท้า มีทั้งรุกและรับ ในจังหวะสถานการณ์ต่างๆกันตั้งเป็นชื่อกลต่างๆ เช่น

ปีกษาแหวกกรัง

- ก. ฝ่ายรุกชกใบหน้าฝ่ายรับด้วยหมัดซ้ายตรง พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า
- ข. ฝ่ายรับ รีบก้าวเท้าสับไปข้างหน้า เฉียงไปทางกึ่งซ้ายเล็กน้อยภายในแขนซ้ายของฝ่ายรุก ตัวเอนประมาณ 60 องศา น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าซ้าย ทันใต้ให้อแขนทั้ง 2 ขึ้น ปะทะแขน

ท่อนบนและท่อนล่างของฝ้ายรุกลงได้โดยเร็ว หมดของ ฝ้ายรับทั้งคู่ ชิดกัน (คล้ายท่าพนมมือ) คอกกาง ประมาณ 1 คืบ ศีรษะและใบหน้ากำบังอยู่ระหว่างแขนทั้งสอง ตาคอย ขำเลียงดูหมัดขวา ของฝ้ายรุกลง

อิเหนาแทงกฤษ

ก. ฝ้ายรุกลง ชกด้วยหมัดซ้ายตรง พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า

ข. ฝ้ายรับ รับก้าวเท้าซ้ายสับไปข้างหน้า ตัวเอียงไปทางซ้ายเล็กน้อยตัวเอน ประมาณ 60 องศา น้ำหนักตัวอยู่บน เท้าซ้าย งอศอกขวา ขนานกับพื้น ตีระดับชายโครงฝ้ายรุกลง ตอบ ด้วยแขนซ้าย

ยกเขาพระสุเมรุ

ก. ฝ้ายรุกลง ชกด้วยหมัดซ้ายตรง พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า

ข. ฝ้ายรับ รับก้าวเท้าขวาพร้อมกับย่อตัวต่ำเข้าหาฝ้ายรุกลง งอเข่าขวา ขาซ้ายตั้ง ย่อตัวต่ำเอนไปข้างหน้าประมาณ 45 องศา น้ำหนักตัวอยู่บนขาขวา ทันใดนั้น ให้ยึดเท้าขวายกตัวเป็น แหนบ พร้อมกับพุ่งหมัดชกขวาเสยใต้คางของฝ้ายรุกลง หน้าเงยดูคาง ของฝ้ายรุกลง แขนซ้ายกำบังอยู่ ตรงหน้าเสมอคาง

ตาเถรค้ำพิง

ก. ฝ้ายรุกลง ชกด้วยหมัดซ้ายตรง พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า

ข. ฝ้ายรับ รับก้าวเท้าซ้ายสับไปข้างหน้าของฝ้ายรุกลง ทางกิ่งขาของวงหมัด ภายในของฝ้ายรุกลงที่ชกมา งอเข่าซ้าย เล็กน้อยใช้หมัดซ้าย ชกใต้คางของฝ้ายรุกลง แล้วใช้แขนขวาที่งอ ป้องหมัดซ้ายฝ้ายรุกลงที่ชกมาให้พันตัว

ปักลูกทอย ใช้รับการเตะกราดของคู่ต่อสู้ โดยใช้ศอกรับสลับกัน

ก. ฝ้ายรุกลง ยืนตรงหน้าพอได้ระยะเตะ ยกเท้าขวาเตะกราดไปยังบริเวณชายโครง ของฝ้ายรับ จากขวาไปซ้าย โนมตัว เล็กน้อย งอแขนทั้ง ๓ ป้องกันตรงหน้า

ข. ฝ้ายรับ รับผลัดตัวไปทางซ้าย พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายฉากไปข้างหลัง ใช้ แขนขวางอศอกขึ้นรับเท้าของฝ้ายรุกลงที่เตะมา แขนซ้ายงอป้องกันอยู่ตรงหน้าสูงกว่าแขนขวาเพื่อ ป้องกันพลาดถูกใบหน้า

จระเข้ฟาดหาง แม้ไม้นี้ใช้สั่นเท้าฟาดไปทางด้านหลัง เมื่อคู่ต่อสู้พลาดแล้วถลัน
เสียหลัก จึง หมุนตัวเตะด้วยลูกเหวี่ยงสั้นเท้า

ก. ฝ่ายรุก ชกด้วยหมัดซ้ายตรง พร้อมกับสับเท้าซ้ายไปข้างหน้า

ข. ฝ่ายรับ รีบก้าวเท้าขวากระโดดไปทางกิ่งขวา ให้พื้นหมัดฝ่ายรุก แขนงอกำบัง
ตรงหน้าแล้วใช้เท้าซ้าย เป็นหลักหมุนตัว เตะด้วยสั้นเท้าขวาบริเวณท้องหรือคอ

หักงวงไอยรา

ก. ฝ่ายรุก ยกเท้าขวาเตะกราดไปยังชายโครงของฝ่ายรับ งอแขนทั้ง ๒ บังอยู่
ตรงหน้า

ข. ฝ่ายรับ รีบก้าวเท้าขวาเข้าหาฝ่ายรุกตรงหน้าเกือบประชิดตัว ข้างตัวไป
ทางซ้าย เข้าขวางอ เท้าซ้ายเหยียดตรง ทันใด เอามือซ้ายจับเท้าขวาของฝ่ายรุก ต้องพยายามยกขา
ฝ่ายรุกให้สูง กันฝ่ายรุกใช้ศอกถองศีรษะ

มอญยันหลัก

ก. ฝ่ายรุก ชกด้วยหมัดซ้ายตรง พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า

ข. ฝ่ายรับ ผลักตัวเอนไปทางขวา เอนตัวหนีฝ่ายรุกประมาณ 45 องศา ยืนบน
เท้าขวา แขนทั้ง 2 งออยู่ตรงหน้า เหลียวดู ฝ่ายรุก ทันใดนั้น ยกเท้าซ้ายถีบที่ยอดอก หรือท้องน้อย
ของฝ่ายรุกให้กระเด็นห่างออกไป

หนุ่มานถวายนแหวน

ก. ฝ่ายรุก เดินมวยชกด้วยหมัดขวาตรงไปที่หน้าของฝ่ายรับ

ข. ฝ่ายรับ ก้าวเท้าขวาด้านข้าง พร้อมกับใช้หมัดซ้ายปิดหมัดขวาของฝ่ายรุก ย่อ
ตัวลงหลบหมัดตรงฝ่ายรุก สว่นกลับด้วยหมัดทั้งสอง เสยเข้าที่คางของฝ่ายรุก

นาคมุดบาดาล

ก. ฝ่ายรุก เดินมวยเข้าเตะด้วยเท้าขวาหมายชอกคอฝ่ายรับ มือทั้งสองตั้งมั่น

ข. ฝ่ายรับ ก้มตัวหลบลอดใต้เท้าขวาของฝ่ายรุกที่เตะมา แล้วรีบสอดเท้าขวา ถีบ
ขาพับซ้ายฝ่ายรุกทันที

เถรกวาดลาน

ก. ฝ่ายรุก เดินมวยเตะสูง หรือยืนในลักษณะเท้ายื่นคู่

ข. ฝ่ายรับ เดินมวยเข้าหาในระยะที่เตะกวาดได้พร้อมกับก้มตัวลง ให้เท้าของฝ่ายรุกเตะผ่านศรีษะไป แล้วเตะกวาดไปที่เท้าซ้ายที่ยืนอยู่ของฝ่ายรุกอย่างสุดแรง ถ้ายืนจคมวย ให้เตะกวาดขาที่อยู่ข้างหน้า

หนุมานข้างลงกา

ก. ฝ่ายรุก เดินเข้ามาเตะด้วยเท้าขวาหมายชายโครงของฝ่ายรับ

ข. ฝ่ายรับ ยกเท้าซ้ายขึ้น ก้าวกระโดดข้ามเท้าที่เตะมาในระยะต้นขาพร้อมกับอเข้าขวาพุ่งเข้าสู่ท้องหรืออก มือทั้งสองเหนี่ยวไหล่ขวาของฝ่ายรุกเพื่อเป็นแรงส่งของการกระแทกเข้าให้หนักขึ้น

และเรื่องการรำไหว้ครูมวยไทย การชกมวยไทยในสมัยโบราณก่อนการชกมวยจะต้องมีการไหว้ครูรำมวยไทยก่อน ซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน การไหว้ครูเป็นการถวายบังคมพระมหากษัตริย์ เพราะในสมัยโบราณการชกมวยจะมีขึ้นหน้าพระที่นั่งเป็นประจำ ทั้งการไหว้ครูเป็นการระลึกถึงคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้มวยไทยให้ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและทำให้มีจิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหว ควบคุมสติได้ดี โดยผู้ศึกษาได้สอนการรำไหว้ครูมวยไทยให้กับผู้เรียนดังนี้

(1) การกราบ นั่งคุกเข่ามือพนมแล้วกราบลงพื้น 3 ครั้ง

(2) กอบพระแม่ธรณี ให้กอบพระแม่ธรณี โดยกางมือทั้งสองออกกวาดพระแม่ธรณี(กอบพื้น) กวาดพื้นให้สุดมือ เมื่อมือชิดกันให้หงายฝ่ามือแล้วดึงมือทั้งสองยกขึ้นสู่ออก

(3) ถวายบังคม ถวายบังคมโดยเหยียดมือทั้งสองออกไปด้านหน้าให้ตึงแล้วยกมือทั้งสองขึ้นสูงระดับหน้าผาก พร้อมเงยหน้าขึ้นมองมือทั้งสอง แล้วลดมือทั้งสองลงสู่หน้าผากให้หลังฝ่ามือแตะที่หน้า แล้วยกมือทั้งสองขึ้นให้แขนเหยียดตึง แล้วลดมือทั้งสองลงกลับสู่ท่าพนมมือที่ออกกระทำ 3 ครั้ง

(4) ท่าพรหมสี่หน้านั่ง เมื่อถวายบังคมเสร็จสิ้นให้ลุกขึ้นนั่งยกมือพนมที่หน้าอก แล้วรำรำท่าสวดสร้อยมาลา (ควงหมัด 3 รอบ) แล้วพลิกตัวหันหลังกลับไปทิศเบื้องหลังแล้วรำรำ

ทำสอดสร้อยมาลา แล้วพลิกตัวไปทิศเบื้องซ้าย แล้วร่ายรำทำสอดสร้อยมาลา แล้วพลิกตัวกลับหลังไปทิศเบื้องขวาแล้วร่ายรำทำสอดสร้อยมาลา

(5) ทำอย่างสามชুম เมื่อร่ายรำทำพรหมสีหน้านั่งเสร็จสิ้นให้ลุกขึ้นยืนตรงพนมมือทำเทพนิมิตคือยกเข่าซ้ายขึ้นให้สูงตั้งฉากกับพื้นมือซ้ายวางลงบนหน้าขาซ้าย มือขวายกขึ้นงอแขน กำหมัดยกขึ้นอยู่ระดับแก้มปิดปลายคางแล้ววางเท้าซ้ายลง ให้ก้าวเท้าขวาเฉียงไปทางขวามือซ้ายงอ ยกขึ้นระดับแก้มปิดปลายคาง มือขวาวางลงบนหน้าขาซ้าย แล้วสลับมายกเท้าซ้ายก้าวอย่างเฉียงไปทางซ้าย ยกมือสลับซ้ายเป็นขวาเช่นกันให้ระยะก้าวเท่าๆ กันจนถึงที่หมายเมื่อถึงที่หมายให้พนมมือทำเทพนิมิต

การวัดและประเมินผล สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะเรียน การตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัยในการซ้อม ความถูกต้องของกระบวนการทำ และสอปรำไหว้ครุมวยไทย

บันทึกหลังสอนและความเห็น ผู้เรียนให้การสนใจกับการเรียนวิชาแม่ไม้มวยไทย ผู้เรียนหลายคนมีระเบียบวินัยและสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงมากขึ้น ผู้เรียนหลายคนมีแนวทางในการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในอนาคต

4.3.3 ทักษะการเรียนรู้ที่ 3 รำไทยเล่นโขน

เกิดจากทักษะที่ผู้ศึกษามีและสามารถถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้ จึงเกิดเป็นวิชารำไทยรำโขนขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทยและนำไปประยุกต์ใช้กับวัฒนธรรมปักษะญอของผู้เรียน เป็นการฝึกพื้นฐานเบื้องต้นการรำไทย การรำโขน และการรำประกอบเพลง เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองเรียนและแสวงหาแนวทางในการดำรงชีวิตในอนาคตข้างหน้า

สาระสำคัญ เรียนรู้และฝึกทักษะนาฏศิลป์ไทย การรำและการเล่นโขน เสริมสร้างบุคลิกภาพและความแข็งแรงของร่างกาย สามารถเป็นตัวเลือกของแนวทางในการดำเนินชีวิตในอนาคตของผู้เรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทย ฝึกการรำไทย ฝึกการเล่นโขน สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่คู่กับคนรุ่นหลัง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้เรียนมีทักษะด้านนาฏศิลป์ไทยการรำไทยและการเล่นโขน มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในอนาคตได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัยในการซ้อม มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีความคิดที่สร้างสรรค์

บูรณาการสาระการเรียนรู้ ตามเนื้อหา ดังนี้ ภาษาไทย การพูดเพื่อการสื่อสาร การฟังการบรรยาย การแสดงความคิดเห็น และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร วรรณคดีไทย บุคลิกภาพ สุขศึกษาและพลศึกษา สุนทรียภาพ นาฏศิลป์ไทยมรดกโลก กิจกรรมนาฏศิลป์ การเล่นโยน ดนตรี และนาฏศิลป์

กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการฝึกหัดนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น เช่น

การตัดมือ เป็นการฝึกเพื่อตัดนิ้วมือและข้อมือ โดยการใช้มือข้างหนึ่งรวบนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อยให้ตั้งขึ้นและหักปลายนิ้วทั้ง 4 มาที่ลำแขน หักข้อมือเข้าหาลำแขน ส่วนนิ้วหัวแม่มือจะยื่นไปข้างหน้า แล้วหักข้อแรกของนิ้วหัวแม่มือเข้าหาฝ่ามือ หากตัดมือข้างซ้ายให้นั่งตั้งเข้าซ้ายปลายเท้าซ้ายชิดขึ้น ส่วนเท้าขวาให้สอดปลายเท้าขวาไว้ใต้เข้าซ้ายนั่งตัวตรงยึดขึ้นน้ำหนักตัวอยู่ที่ก้นขวา ยื่นแขนซ้ายตั้งให้ข้อศอกวางบนเข้าซ้าย แล้วใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วทั้ง 4 ของมือขวารวม นิ้วทั้ง 4 ของมือซ้าย หักปลายมือซ้ายเข้าหาลำตัว หน้าตรง แล้วเริ่มนับ 1 ถึง 20 ทำเช่นนี้สลับมืออีกข้างหนึ่ง

การตัดแขน คือ เป็นการฝึกเพื่อตัดแขนในโค้งสวยงาม ดูเป็นคนแขนอ่อน วิธีปฏิบัติทำได้โดยการนั่งชันเข่าทั้ง 2 ข้าง ให้ส้นเท้าชิดกัน แเบปลายเท้าออก สอดประสานนิ้วมือเข้าหาลำตัว พลิกกลับให้ฝ่ามือทั้ง 2 ข้างหงายออกจากลำตัว แล้วกดลงไปที่ยับปลายเท้า โดยนิ้วทั้ง 2 ไม่หลุดออกจากกัน หนีบเข่าทั้ง 2 เข้าหากันเพื่อบีบข้อศอกทั้ง 2 ให้ชิดกัน ยึดตัวขึ้น หน้าตรงแล้วนับ 1 ถึง 30

การตั้งวงบน ใช้นิ้วทั้ง 4 ดึงเรียงชิดติดกัน ส่วนนิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ ยกลำแขนขึ้นให้เป็นวงโค้ง ยกแขนใดแขนหนึ่งขึ้นแล้วอแขนให้ได้ส่วนโค้ง ส่งลำแขนออกไปข้างลำตัว วงบนของพระจะอยู่ระดับแง่ศีรษะ ส่วนวงบนของนางจะอยู่ระดับหางคิ้ว วงพระกันวงกว้างกว่าวงนางเล็กน้อย

การตั้งวงกลาง ให้นิ้วทั้ง 4 ดึงเรียงชิดกัน ส่วนนิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือ ยกลำแขนขึ้นให้เป็นวงโค้ง ปลายนิ้วอยู่ระดับไหล่

การตั้งวงล่าง ให้นิ้วทั้ง 4 ดึงเรียงชิดติดกัน ส่วนนิ้วหัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือให้ปลายนิ้วอยู่ระดับเอวหรือชายพก แต่วงล่างของพระต้องกันข้อศอกออกไปด้านข้างสะเอว ส่วนวงล่างของนางให้หนีบข้อศอกเข้าหาลำตัว ปลายนิ้วจะอยู่ระดับเอว

การตั้งวงบัวบาน มือทั้งสอง ดึงจีบขึ้นมาแล้วคลายจีบตั้งวง หายฝ่ามือขึ้น ปลายนิ้วชี้เฉียงออกมาด้านหน้าข้างลำตัว หักข้อศอก ให้แขนท่อนล่างพับเข้าหาลำตัว ข้อศอกสูงระดับไหล่ มืออยู่ระดับแฉ่งศีรษะ ตัวพระกันข้อศอกออกกว้างกว่าตัวนาง

จีบหงาย ใช้นิ้วหัวแม่มือหักเข้าจรดข้อแรกของนิ้วชี้ จากนั้นกรีดนิ้วทั้ง 3 ให้ตั้ง ออกเป็นรูปพัด หายข้อมือขึ้นแล้วหักข้อมือเข้าหาลำแขนให้ปลายจีบชี้ขึ้นข้างบน

จีบคว่ำ การจีบจะคล้ายกับจีบหงาย เพียงแต่จีบคว่ำลง ลำแขนจะงอหรือตั้ง ขึ้นอยู่กับท่ารำ หักข้อมือเข้าหาลำแขน

จีบปรกหน้า การจีบจะคล้ายกับจีบหงาย ดึงมือจีบอยู่ด้านหน้า หันปลายนิ้วเข้าหา หน้าผาก หักข้อมือเข้าหาท้องแขน วงแขนกันออกตัวพระจะกว้างกว่าตัวนาง

จีบปรกข้าง การจีบจะคล้ายกับจีบหงาย ดึงมือจีบมาอยู่ด้านข้าง หันปลายนิ้วเข้าหา ศีรษะ หักข้อมือเข้าหาท้องแขน วงแขนกันออกตัวพระจะกว้างกว่าตัวนาง

จีบหงายระดับชายพก การจีบจะคล้ายกับจีบหงาย ระดับชายพกหรือระดับหัว เข็มขัด หักข้อมือเข้าหาท้องแขน กันข้อศอกตัวพระจะกว้างกว่าตัวนาง

จีบส่งหลัง การจีบจะคล้ายกับจีบหงาย ส่งมือไปข้างหลัง ลำแขนเหยียดตั้ง พยายามให้แขน ที่ส่งไปข้างหลังห่างจากลำตัว ปลายนิ้วที่จีบชี้ขึ้นข้างบน

การจรดเท้า วางเท้าลงทางด้านหน้าด้วยส้นเท้าแตะกับพื้น ปลายเท้าเขยิบขึ้น เท้า อีกข้างที่วางอยู่รับน้ำหนักตัวในลักษณะหันปลายเท้าเฉียง ออกไปด้านข้าง ย่อและตัวกันเข้าออกให้ได้ เหลี่ยม ตัวนางหนีบเข้า

การวางส้น วางเท้าลงทางด้านหน้าด้วยส้นเท้าแตะกับพื้น ปลายเท้าเขยิบขึ้น เท้า อีกข้างที่วางอยู่รับน้ำหนักตัวในลักษณะหันปลายเท้าเฉียงออกไปด้านข้าง ย่อและตัวพระกันเข้าออก ให้ได้เหลี่ยม ตัวนางหนีบเข้า

การกระทุ้งเท้า วางเท้าข้างหนึ่งไว้ข้างหลังเปิดส้นเท้า กระทุ้งด้วยจมูกเท้ากับพื้น เบาๆ เท้าอีกข้างหนึ่งวางยืนรับน้ำหนักตัว ย่อและตัวพระกันเข้าออกให้ได้เหลี่ยม ตัวนางหนีบเข้า

การกระดกเท้า เป็นท่าสืบเนื่องมาจากท่ากระทุ้ง แล้วยกขึ้นข้างหลังดันเข้าไปข้าง หลัง หักปลายเท้าลง ตัวพระกันเข้าออกให้ได้เหลี่ยม

การก้าวข้าง ก้าวเท้าข้างใดข้างหนึ่งในลักษณะเฉียงออกข้างเท้าอีกข้างที่ยืนอยู่
ตัวพระกันเข่าออกให้ได้เหลี่ยม ตัวนางหลบเข่าน้ำหนักตัวอยู่เท้าที่ก้าวข้าง

การก้าวหน้า ก้าวเท้าไปข้างหน้า ตัวพระกันเข่าออกให้ได้เหลี่ยม ปลายเท้าที่ก้าว
จะเฉียงไป ทางด้านข้างเล็กน้อย ให้ส้นเท้าหน้าอยู่ในแนวเดียวกันกับหัวแม่เท้าหลังห่างกันประมาณ
หนึ่งคืบ เท้าหลังอยู่ในลักษณะเปิดส้น ตัวนางลักษณะปลายเท้าที่ก้าวจะเฉียงไปทางด้านข้าง
เล็กน้อย ห่างจากส้นเท้าหลังประมาณหนึ่งคืบ เท้าหลังอยู่ในลักษณะเปิดส้น

การประเท้า เท้าข้างใดข้างหนึ่ง วางส้นและใช้จมูกเท้าประบัพพื้นเบาๆ แล้ว
ยกขึ้น เท้าอีกข้างหนึ่งย่อเข่า รับน้ำหนักตัว ตัวพระกันเข่าออกให้ได้เหลี่ยม

การยกเท้า เป็นท่าต่อเนื่องจากการประเท้า แล้วยกเท้าขึ้นสูงระดับกลาง
น่อง ของขาอีกข้างหนึ่งที่ยืนรับน้ำหนักตัว ปลายเท้าที่ยกไปด้านข้างเล็กน้อย ตัวพระกระดกปลาย
นิ้วเท้าให้งอนขึ้น

และเรื่องการฝึกหัดโขนเบื้องต้น เช่น

การตบเข่า วิธีปฏิบัติ คือ ผู้ฝึกหัดนั่งพับเพียบ ดันหลัง ลำตัวตั้งตรง เปิดปลาย
คาง มองตรงไปข้างหน้า มือทั้งสองวางอยู่บนหัวเข่า พอเริ่มฝึกหัดก็ยกมือขวาขึ้นตบฝ่ามือลงไปบนเข่า
ขวา นับ 1 ยกมือซ้ายขึ้นแล้วตบฝ่ามือซ้ายลงไปบนเข่าซ้าย นับ 2 ยกมือขวาขึ้นแล้วตบฝ่ามืออีกครั้งหนึ่ง
ยกมือซ้าย นับ 3 เมื่อปฏิบัติได้อย่างนี้ก็นับว่าเสร็จไปขั้นตอนหนึ่งแล้ว ต่อจากนั้นก็ตบฝ่ามือซ้ายลงไป
บนเข่าซ้าย นับ 1 ยกมือขวาขึ้น แล้วตบฝ่ามือขวาลงไปบนเข่าขวา นับ 2 ยกมือซ้ายแล้วตบฝ่ามือซ้าย
ลงไปบนเข่าซ้าย นับ 3 ยกมือขวา การตบเข่านี้ ปฏิบัติได้ทั้งปิดจิ้งหะและเปิดจิ้งหะ การปฏิบัติปิด
จิ้งหะคือการนับจิ้งหะที่มีมือตบลงนับ 1 และ 2 และ 3 ส่วนการปฏิบัติเปิดจิ้งหะคือการนับจิ้งหะที่
มือตบลง 3 ครั้งอย่างต่อเนื่อง นับเป็น 1 จิ้งหะ ประโยชน์ของการฝึกหัดตบเข่าก็เพื่อให้ผู้ฝึกหัดรู้จัก
จิ้งหะ ควบคุมจิ้งหะได้อย่างคงที่ เพราะจิ้งหะเป็นหลักสำคัญในการแสดงโขน

การรองสะเอว มักจะปฏิบัติต่อจากท่าตบเข่า วิธีปฏิบัติ คือ ผู้ฝึกหัดนั่งพับเพียบ
ในท่าเดิม มือทั้งสองหงาย แล้วกำมือ หักข้อมือขึ้นข้างลำตัว งอแขนให้ข้อศอกอยู่ห่างจากเอวประมาณ
1 คืบ ให้แขนขนานกับพื้น จากนั้นเริ่มต้นด้วยการกระทุ้งศอกขวาที่เอว พร้อมกับเอียงคอทางซ้าย
และลำตัวไปทางซ้าย ต่อจากนั้นก็เปลี่ยนเป็นกระทุ้งศอกซ้ายที่เอวพร้อมกับเอียงคอทางขวา และ
ลำตัวไปทางขวานับเป็นจิ้งหะ 1 และ 2 และ 3 ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ประโยชน์ของการฝึกหัดรอง
สะเอว ทำให้ผู้ฝึกหัดรู้จักการยกเอียงลำตัว ยกคอ ยกไหล่ และใช้ช่วงเอวให้อ่อนไหวไปตามจิ้งหะได้
เป็นอย่างดี

การเต้นเสา วิธีปฏิบัติ คือ ผู้เรียนอยู่ในท่ายืนต่อกันเป็นแถว จากนั้นกางขาย่อเข้าลง สันเท้าตรงกันปลายเท้าแบะออก ให้ขาทั้งสองเป็นรูปสี่เหลี่ยม ลำตัวตั้งตรง เปิดปลายคาง มือทั้งสองตั้งหักข้อมือขึ้น นิ้วหัวแม่มือซ้อนเกี่ยวกับกัน เขยียดแขนให้ตั้งมาด้านหน้าขนานกับพื้น จากนั้นจึงยกเท้าขวาขึ้นแล้วกระเทียบลงไปให้ชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายกระเทียบลงไปชิดเท้าขวา แล้วยกเท้าขวากระเทียบลงไป ยกเท้าซ้ายหนีบร่อง ซึ่งต้องปฏิบัติอย่างรวดเร็ว วิธีปฏิบัติเช่นนี้เรียกว่า “ตะลิกตัก” จากนั้นกระเทียบเท้าซ้ายลงไปแล้วยกเท้าขวาขึ้นทำสลับผลัดเปลี่ยนกันอย่างนี้ไปเรื่อยๆ เรียกรวมน่า “เต้นเสา” ประโยชน์ของการฝึกหัดเต้นเสา ทำให้ผู้เรียนมีกำลังขาที่แข็งแรง สามารถออกท่าทางในการเต้นโยนได้นานๆโดยไม่รู้สึกร้อนเหนื่อยง่าย

การถีบเหลี่ยม ปฏิบัติต่อจากการเต้นเสา วิธีปฏิบัติ คือ ผู้ฝึกหัดอยู่ในท่าหันหลังพิงเสาหรือผนัง ย่อเหลี่ยมแบะเข้าออก ผู้ศึกษาจะนั่งหันหน้าเข้าหาผู้เรียนแล้วใช้ฝ่าเท้าทั้งสองข้างถีบที่เข่าของผู้เรียน ค่อยๆดันออกไปจนเหลี่ยมแบะได้ที่ จากนั้นให้ผู้เรียนบิดตัวไปทางซ้ายทีหนึ่งทางขวาทีหนึ่ง ยึดตัวขึ้น แล้วใช้ฝ่าเท้าขยี้ที่หัวเข่าทั้ง 2 เพื่อให้เส้นคลาย ประโยชน์ของการถีบเหลี่ยมคือ ทำให้ผู้เรียนมีเหลี่ยมที่สวยงามตามแบบการแสดงโยน

การฉีกขา ใช้เฉพาะโยนตัวลิง จะปฏิบัติต่อจากการถีบเหลี่ยม เมื่อถีบเหลี่ยมเสร็จผู้ศึกษาจะให้ผู้เรียนค่อยๆกางขาทั้งสองขาออกจากกัน จนกระทั่งนั่งลงกับพื้นโดยผู้ศึกษาจะช่วยใช้ฝ่าเท้าทั้งสองข้างกดลงไปให้หัวเข่า พร้อมทั้งค่อยๆ ดันขาของผู้เรียนให้แยกออกไปด้านข้างจนเป็นเส้นตรง กดหัวเข่าแนบกับพื้น ประโยชน์ของการฉีกขาจะทำให้ผู้เรียนเกิดความคล่องตัว สามารถตีลังกา และแสดงท่าทางของโยนตัวลิงได้เป็นอย่างดี

การหกดะเมน ใช้เฉพาะโยนตัวลิง วิธีปฏิบัติ คือ ให้ผู้เรียนใช้ฝ่ามือทั้งสองยันกับพื้น จากนั้นก็ถีบเท้าทั้งสองขึ้นไป ใช้ฝ่ามือยันเท้าติดกับผนัง เมื่อผู้ฝึกหัดพอจะปฏิบัติได้ ก็ให้ผู้เรียนปฏิบัติแบบเคลื่อนที่ โดยเท้าไม่ต้องติดผนัง ใช้วิธีเดินด้วยมือแทน ต่อจากนั้นผู้เรียนตีลังกาไปข้างหน้าคือวิ่งมือยันพื้น ถีบตัวส่งเท้าไปข้างหลังด้วยความเร็วและแรง ให้หมุนกลับมายืน ผู้ฝึกหัดตีลังกาหลังโดยยืนหันหลังย่อเข้าทั้ง 2 ข้างกระโดดเหวี่ยงตัวไปข้างหลัง มือทั้งสองยันพื้นหมุนกลับมายืน นอกจากนี้ ยังมีการตีลังกาเหวี่ยงตัวไปข้างๆและพุ่งตัวม้วนลงไปข้างหน้ากับพื้นท่าหกดะเมน หรือตีลังกานี้มีชื่อเรียกต่างกัน คือ หกดะเมนหงายไปข้างหลังเรียกว่า “ตีลังกาหกดะเมน” หกดะเมนไปข้างหน้าเรียกว่า “อันธพา” หกดะเมนหมุนไปข้างๆ เรียกว่า “พาสูริน” ประโยชน์ของการฝึกหัดตีลังกา เพื่อให้อวัยวะในร่างกายเกิดความยืดหยุ่น สามารถเคลื่อนไหวพลิกแพลงได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว

การวัดและประเมินผล สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะเรียน สอบภาคปฏิบัติการตั้ง
ทำแต่ละท่า สอบการแสดงร้องเพลงของไทยอยู่เป็นไทยพร้อมทำประกอบให้ผู้ปกครองและผู้สอนรับชม

บันทึกหลังสอนและความเห็น ผู้เรียนตั้งใจเรียนในการจัดการเรียนการสอนเป็น
อย่างมาก มีระเบียบวินัย ผู้เรียนบางคนปวดขาแต่ก็ยังสนุกกับการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองชื่น
ชมการจัดการเรียนการสอนเพราะทำให้บุตรหลานของตนกล้าแสดงออก

4.3.4 ทักษะการเรียนรู้ที่ 4 เกษตรปาะกญอ

ทักษะเกษตรปาะกญอเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในพื้นที่ของผู้ศึกษาที่สังเกตเห็นว่า
ในหมู่บ้านมีบ้านหนึ่งหลังปลูกผักสวนครัวไว้ในบริเวณบ้านเพื่อบริโภคเอง ผู้ศึกษาจึงเกิดแนวคิดที่
อยากให้ที่โรงเรียนมีผักสวนครัวไว้บริโภคเอง เพื่อลดต้นทุนค่าอาหารกลางวันของนักเรียนห้องเรียน
สาขาบ้านชอแหมะโกร และอยากให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำเกษตรแบบยังชีพ เพื่อนำไปปรับใช้ใน
ชีวิตประจำวันและในอนาคตของผู้เรียน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองที่ได้รับ
มอบหมายและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สาระสำคัญ เรียนรู้ทักษะการทำเกษตรแบบยังชีพ ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง
ปลูกฝังความรับผิดชอบและการรู้จักคุณค่าของการลงมือทำด้วยตนเอง

จุดประสงค์การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ทดลองทำและเรียนรู้การทำเกษตรแบบยังชีพ
ด้วยตนเองโดยมีผู้ศึกษาคอยให้คำปรึกษา ปลูกฝังให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่และรู้จักคุณค่าของ
การลงมือทำด้วยตนเอง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้เรียนมีทักษะการทำเกษตรแบบยังชีพ ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้ด้วยตนเองและรู้จักคุณค่าของสิ่งของหรือสิ่งที่ตนเองลงมือทำ เป็นแนวทางในการดำเนิน
ชีวิตในอนาคต

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เข้าเรียนตรงต่อเวลา มีความสามัคคีในการทำงาน
ร่วมกับเพื่อนร่วมงาน ดูแลเอาใจใส่ผลผลิตของส่วนรวม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

บูรณาการสาระการเรียนรู้ ตามเนื้อหา ดังนี้ วิชาภาษาไทย การพูดเพื่อการสื่อสาร
การฟังการบรรยาย การแสดงความคิดเห็น และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเพาะปลูก เครื่องมือ
การเกษตร วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการทำเกษตรแบบยังชีพ โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ
แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ทำแปลงเกษตรของตนเอง เริ่มต้นจากการเตรียมดิน คือ ขุดดินลึก 1 หน้า
จอบ พลิกหน้าดินตากแดดไว้ 7 วัน จากนั้นย่อยดินให้ละเอียด ใส่ปุ๋ยคอก(ขี้หมู)ให้ทั่วแปลงผักแล้ว
คลุกเคล้าดินให้เข้ากัน แต่ละแปลงมีขนาดกว้าง 1 เมตร ยาว 4 เมตร จำนวน 3 แปลง และรดน้ำให้

ชุ่มแล้วทิ้งไว้ 3 วันก็เป็นการเสร็จวิธีเตรียมดิน จากนั้นให้ผู้เรียนหว่านเมล็ดพันธุ์ลงในแปลง แล้วโรยทับด้วยปุ๋ยคอกหนาประมาณ 1 เซนติเมตร จากนั้นคลุมด้วยฟางและรดน้ำให้ชุ่ม และให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดเวรดูแลรดน้ำตอนเช้าและหลังเลิกเรียน ใส่ปุ๋ยคอกเพื่อบำรุงทุกๆ 10 วัน ส่วนผักสวนครัวที่ผู้เรียนปลูกคือ ผักกาดขาว ผักชี มะระหวาน เป็นต้น

การวัดและประเมินผล สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะเรียนหรือทำกิจกรรม ผลผลิตที่ปลูกได้ของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม สังเกตการณ์ดูแลรักษาของแต่ละกลุ่ม

บันทึกหลังการสอนและความเห็น ผลของทักษะการเรียนรู้เกษตรกรปากะญอมีทั้งสำเร็จและไม่สำเร็จ เหตุผลที่ไม่สำเร็จ เพราะ ดินที่ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรเป็นดินแดง แร่ธาตุในดินต่ำ จึงยากต่อการเพาะปลูก แต่ที่ประสบความสำเร็จ เพราะ ผู้เรียนได้นำความรู้ทักษะที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ผู้เรียนได้กลับไปทดลองทำแปลงผักเองที่บ้านของผู้เรียน โดยมีผู้ปกครองและผู้ศึกษาคอยให้คำปรึกษาจนผลผลิตที่บ้านของผู้เรียนประสบความสำเร็จ จึงทำให้ทุกบ้านของผู้เรียนมีผักสวนครัวไว้บริโภคเอง และผู้ปกครองของผู้เรียนให้ความสนใจกับการทำการเกษตรแบบยั่งยืนมากขึ้น

4.3.5 ทักษะการเรียนรู้ที่ 5 วิถีปากะญอ

ทักษะการเรียนรู้วิถีปากะญอเป็นทักษะการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการประชุมคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรกับผู้ปกครองนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนได้เสนอแนะเรื่องของวิถีปากะญอของชุมชนที่คนรุ่นหลังไม่ให้ความสนใจ อาจเป็นปัญหาสำคัญที่อาจทำให้ความเป็นปากะญอของบ้านซอแหมะโกรสูญหายไป ผู้ศึกษาจึงเกิดความคิดที่อยากจะสอนผู้เรียนให้รู้จักวิถีปากะญอของชุมชนตนเอง จึงออกมาเป็นทักษะการเรียนรู้วิถีปากะญอขึ้นในการจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น”

สาระสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวปากะญอบ้านซอแหมะโกรที่มีอัตลักษณ์ของตนเอง ที่ทรงคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ไว้ การศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และที่มาของตนจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจตัวตน เห็นคุณค่าของท้องถิ่นและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเกิดความภาคภูมิใจอีกด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เรียนทราบวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของปากะญอบ้านซอแหมะโกร เข้าใจความเป็นมาและมีความภาคภูมิใจในความเป็นปากะญอบ้านซอแหมะโกร และเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองอย่างเข้าใจ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้เรียนรู้จักวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของปากะญอบ้านซอแหมะโกรมากขึ้น และร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาปากะญอบ้านซอแหมะโกรให้คงอยู่ต่อไป

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนตรงต่อเวลา มีความร่วมมือในการทำงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญูตต่อผู้ที่ ต่อครอบครัวและชุมชน

บูรณาการสาระการเรียนรู้ ตามเนื้อหา ดังนี้ วิชาภาษาไทย การพูดเพื่อการสื่อสาร การฟังการบรรยาย การแสดงความคิดเห็น และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิอากาศ ภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ สถานที่ท่องเที่ยว แรงบันดาลใจในการ ใช้ชีวิต การปฏิบัติตนในชุมชน การปฏิบัติตนในการดูแลสาธารณประโยชน์ สิ่งแวดล้อมและชุมชน สุข ศึกษาและพลศึกษา การสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวิถีปากะญอเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม ที่ผู้ศึกษาเชิญปราชญ์ชุมชนมาร่วมเป็นวิทยากรสอนเรื่องวิถีชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่นรวม ทั้งหมด 3 เรื่องคือ เรื่องการทอผ้ากะเหรี่ยง เรื่องวิถีกินกับป่าอยู่กับป่าและแหล่งทรัพยากรบ้านซอ หมะโกร วัฒนธรรมปากะญอบ้านซอหมะโกร ดังนี้

เรื่องการทอผ้ากะเหรี่ยง ผู้ศึกษาได้เชิญอาโมมิเกตุมาเป็นวิทยากรในการสอน ผู้เรียนทอผ้ากะเหรี่ยง การทอผ้ากะเหรี่ยงมีขั้นตอนดังนี้ การปั่นด้าย อุปกรณ์ในการปั่นด้ายผ้าทอ กะเหรี่ยงประกอบด้วย หลอดกรอด้ายและเครื่องมือกรอด้าย หลอดกรอด้ายมีความยาวขนาด ประมาณ 10 เซนติเมตร การกรอด้ายขวางเป็นด้ายที่สอดเข้าไประหว่างด้ายยืน ทำให้เกิดลวดลาย ต่างๆ ใช้ด้ายพันกับไม้ ขนาดยาวประมาณ 1 ฟุตเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร ตั้งไม้เครื่อง ทอที่เอว หลังจากปั่นด้ายเสร็จเรียบร้อยแล้วก็นำด้ายมาขึ้นด้าย การขึ้นด้ายหรือการขึ้นเครื่องทอที่เอว เป็นการนำเอาเส้นด้ายมาเรียงต่อกันอย่างมีระเบียบตามแนวนอน โดยพันรอบกับส่วนประกอบของ เครื่องทอ และก่อนที่จะมีการขึ้นด้ายจะต้องมีการเตรียมเส้นด้ายด้วยการปั่นด้าย การตั้งเครื่องทอ การเรียงเส้นด้าย การทอผ้ากะเหรี่ยง เริ่มต้นคล้องด้ายลงที่หลักที่ 1 สาวเส้นด้ายผ่านหลักที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7 นำไปคล้องที่หลักที่ 8 และสาวมาคล้องที่หลักที่ 1 ดึงด้ายทั้งหมดให้ตึงเสมอกัน นำมาพันรอบ หลักที่ 2 ดึงด้ายให้ตึงเสมอกันพาดผ่านด้านหน้าของไม้หลักที่ 3 ถึงไม้หลักที่ 4 เป็นจุดแยกด้าย โดยใช้ด้ายสีขาว อีกกลุ่มหนึ่งเป็นเส้นด้ายตะกอสอดเข้าไประหว่างเส้นด้ายเป็น 2 ส่วนเท่าๆกัน ส่วนที่ ไม่ได้คล้องกับตะกอกแยกเส้นด้ายผ่านหลังหลักที่ 4 และส่วนที่คล้องตะกอก ดึงเส้นด้ายผ่านด้านหน้า หลักที่ 4 รวบด้ายทั้งสองส่วนเข้าด้วยกันให้ตึง พาดผ่านหลักที่ 5, 6 พันอ้อมหลักที่ 7 ดึงด้ายทั้งหมด ให้ตึงพร้อมอ้อมหลักที่ 8 และสาวให้ตึง ดึงกลับมาเริ่มต้นที่หลักที่ 1 ใหม่ สอดไม้ทั้งหมดออกจาก เครื่องทอ และนำไม้ไผ่ 1 อัน สอดเข้าไปแทนไม้ใส่ตะกอกที่ 1 นำไม้ไผ่ 2 อันเข้าสอดเปลี่ยนไม้ใส่ตะกอก ที่ 2 และไม้ใส่ตะกอกที่ 3 ซึ่งต้องใช้ช่วยแยกด้ายเวลาทอแกะดอก ส่วนไม้ไผ่ที่ 2 ใส่กระบอกไม้ไผ่แทน

1 อัน ซึ่งการทอผ้ากะเหรี่ยงแต่ละผืนค่อนข้างใช้เวลายาวนาน จึงให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทอและให้กลับไปทดลองทำเองที่บ้านของตน

เรื่องวิถีกินกับป่าอยู่กับป่า เป็นการฝึกทักษะการเรียนรู้เพื่อยังชีพ คือ การหาอาหารเพื่ออุปโภคบริโภคและทดแทนคุณค่าของอาหารหรือป่าไม้ที่นำมาใช้งาน ทักษะการเรียนรู้กินกับป่าอยู่กับป่าเป็นทักษะของการแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างผู้ศึกษาและผู้เรียน จากการตั้งโจทย์ของผู้ศึกษาโดยให้ผู้เรียนแสดงวิธีการหาอาหารมาประกอบอาหารกลางวันให้ผู้ศึกษาให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงและเรียนรู้ด้วยตนเอง จากโจทย์ที่ให้ผู้เรียนไปนั้น ผู้เรียนได้หามและกระรอกจากการยิงหนังสติ๊กและหาปลากับปูมาได้จากการดักจับในลำธารและการดำยิงปลาที่อ่างเก็บน้ำของหมู่บ้าน ผู้เรียนจึงเสริมทักษะความรู้ในการรักษาพันธุ์ปลา คือ ลดการหาปลาในช่วงฤดูวางไข่ คือ เดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม และลดการล่าสัตว์ที่ตั้งท้อง รณรงค์ให้ตัดต้นไม้แล้วปลูกคืนให้กับผู้เรียน โดยการพาผู้เรียนไปจัดการเรียนการสอนในแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชน เช่น น้ำตกของหมู่บ้าน อ่างเก็บน้ำของหมู่บ้าน เป็นต้น และได้ทำการโยนลูกไม้เมล็ดพันธุ์ลงไปในพื้นที่ด้านล่างของน้ำตกเพื่อเป็นการปลูกต้นไม้ขึ้นทดแทนที่คนในหมู่บ้านได้ตัดไปสร้างบ้านเรือนหรือใช้สอยในด้านต่างๆ การดูแลรักษาป่าต้นน้ำในชุมชนโดยให้ผู้เรียนช่วยกันดูแล เดินเก็บขยะตลอดเส้นทางน้ำของชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรและแหล่งอาหารของชุมชน ชุมชนจะมีอาหารกินตลอดทั้งปีและผู้เรียนจะได้เรียนรู้การอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรในชุมชนของตนเอง

เรื่องวัฒนธรรมปากกะญอบ้านซอแหมะโกร ทักษะการเรียนรู้นี้ผู้ศึกษาไม่สามารถสอนได้ด้วยตนเอง จึงเชิญชาวบ้านในหมู่บ้านผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาเป็นวิทยากรในการสอนตามเวลาที่เหมาะสม วิทยากรที่เชิญมา ได้แก่ อาปาพาแฆและอาปาตะตี ซึ่งเปรียบเสมือนผู้นำทางจิตวิญญาณของหมู่บ้าน ได้เข้ามาสอนผู้เรียนให้เข้าใจถึงพิธีกรรมต่างๆของปากกะญอบ้านซอแหมะโกร เช่น การไหว้ผี การมัดมือ การร้องเพลงในงานแต่งและงานศพ การตีกลองและการตีฉาบในวันงานต่างๆ เป็นต้น และได้เชิญอาฟือทะเลเป็นวิทยากรในการสอนเรื่องความเป็นมา วิถีชีวิต และประเพณีต่างๆของปากกะญอบ้านซอแหมะโกร

การวัดและประเมินผล สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนขณะเรียนหรือทำกิจกรรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ตรงต่อเวลา และการให้ความสนใจต่อภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชน

บันทึกหลังการสอนและความเห็น ผู้เรียนได้ให้ความสนใจกับทักษะการเรียนรู้วิถีปากกะญอมาก เพราะนักเรียนได้เรียนกับพ่อและตาของตนเอง เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนรุ่นใหม่และคนรุ่นเก่า ผู้ปกครองก็ได้เรียนรู้กับลูกหลานของตนเองและเข้าใจกันมากขึ้น และเป็นทักษะที่เน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้เรียนรู้ชุมชนของตนเองและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทดลองใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”: กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ5 โรงเรียนบ้านนุเซะโปล์ ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เป็นแนวทางหนึ่งที่สอดคล้องกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาชุมชนบ้านซอแหมะโกร ที่ต้องการให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้มีแนวทางในการดำเนินชีวิตในอนาคต และเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สามารถเรียนรู้และเข้าใจวิถีของตนเองในกระแสการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสังคมภายนอกได้ สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

ผู้ศึกษาได้จัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น” เพื่อทดลองสอนกลุ่มสาระเพิ่มเติมไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ5 โรงเรียนบ้านนุเซะโปล์ ห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 13 คน ผู้ศึกษาให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ5 มีวุฒิภาวะมากพอในการทำความเข้าใจ การใช้เหตุและผล สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ศึกษาและผู้เรียนได้ และผู้ศึกษาได้รับมอบหมายให้เป็นครูประจำชั้นจึงเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ5 เป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลองจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”ได้จัดการเรียนการสอนในทุกๆ วันตามสถานการณ์และเวลาที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอนผู้ศึกษายึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงตามสาระการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้น โดยใช้กิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมเป็นจุดเริ่มต้นและการถอดบทเรียนทักษะการเรียนรู้ทั้ง 5 ทักษะ คือ ใช้กิจกรรมวาดภาพความฝันและแรงบันดาลใจ และกิจกรรมวิถีเมืองกับวิถีปากะญอในการเรียนรู้ถึงความต้องการของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้จินตนาการอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้ และใช้กิจกรรมฝันให้ไกลไปให้ถึงเป็นกิจกรรมถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอกี่เป็น”เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตัวเองที่เน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการแนะแนวทางให้กับผู้เรียนได้มีทางเลือกในการดำเนินชีวิตและเดินตามความฝันที่คาดหวังไว้ มีผู้ศึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้ความรู้ในทักษะการเรียนรู้ฟุตบอลसानฝัน ทักษะการเรียนรู้แม่ไม้มวยไทย และทักษะการเรียนรู้รำไทยรำโขงกับผู้เรียน รวมทั้งคอยประสานระหว่างวิทยากรหรือผู้รู้ในชุมชนมาให้ความรู้กับ

ผู้เรียน โดยคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรและผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

จากการประเมินและบันทึกหลังการสอนของผู้ศึกษา ด้วยการประเมินจากผลงานที่ผู้เรียนจัดทำ การสอบปฏิบัติ การสังเกต และสอบถามจากคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกรและผู้ปกครอง พบว่าการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นนั้น ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ดังนี้

5.1.2 ด้านความรู้ ความเข้าใจ

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจวิธีการเล่นฟุตบอล โดยสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเล่นฟุตบอลแก่ผู้อื่นได้ จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 1 ฟุตบอลสานฝัน เรื่องการฝึกทักษะฟุตบอลเบื้องต้น กฎกติกาการเล่นฟุตบอล และมารยาทนักฟุตบอลที่ดี ด้วยการตอบคำถาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนและผู้ศึกษา

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจศิลปะแม่ไม้มวยไทย โดยสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแม่ไม้มวยไทยแก่ผู้อื่นได้ จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 2 แม่ไม้มวยไทย เรื่องการฝึกทักษะมวยไทยเบื้องต้น และศิลปะแม่ไม้มวยไทยที่สำคัญ ด้วยการตอบคำถาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนและผู้ศึกษา

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจนาฏศิลป์ไทย โดยสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยแก่ผู้อื่นได้ จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 3 รำไทยรำโชน เรื่องการฝึกหัดนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น และการฝึกหัดโชนเบื้องต้น ด้วยการตอบคำถาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียน ผู้ศึกษา และคณะครูห้องเรียนสาขาบ้านซอแหมะโกร

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจการทำกระดาษสา โดยสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำกระดาษสาแก่ผู้อื่นได้ จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 4 กระดาษปาเกะญอ เรื่องการทำกระดาษแบบยั้งชีพ วิธีการทำแปลงผักสวนครัว และการบำรุงดูแลผลผลิตอย่างมีคุณภาพไร้สารเคมี ด้วยการตอบคำถาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียน ผู้ศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจความเป็นมาของปากะญอบ้านซอแหมะโกร อธิบายเรื่องราวความเป็นมาของตนเองได้ โดยสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนตนเองแก่ผู้อื่นได้ จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 5 วิถีปากะญอ เรื่องความเป็นมา การทอผ้ากะเหรี่ยง วิถีกินกับป่าอยู่กับป่า พิธีกรรม และวัฒนธรรมปากะญอของบ้านซอแหมะโกร ด้วยการตอบคำถาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียน ผู้ศึกษา และวิทยากรหรือผู้รู้ในชุมชน

5.1.2 ด้านทักษะ

ผู้เรียนมีทักษะในการเล่นฟุตบอลเพิ่มขึ้น สามารถเล่นฟุตบอลกับทีมเยาวชนได้อย่างสนุกสนาน และมีพัฒนาการในการเล่นฟุตบอลที่ดีขึ้นแบบก้าวกระโดด จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 1 ฟุตบอลสานฝัน และผู้ศึกษาฝึกทักษะให้นอกเวลาเรียน และการนำไปฝึกซ้อมด้วยตนเองของผู้เรียน

ผู้เรียนมีทักษะในศิลปะแม่ไม้มวยไทย สามารถฝึกทักษะมวยไทยพื้นฐานได้ สามารถปฏิบัติท่าแม่ไม้มวยไทยที่ผู้ศึกษาสอนให้ได้ และสามารถรำไหว้ครูมวยไทยได้อย่างสวยงาม และถูกวิธี จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 2 แม่ไม้มวยไทย และการฝึกซ้อมด้วยตนเองของผู้เรียน

ผู้เรียนมีทักษะนาฏศิลป์ไทย สามารถฝึกทักษะนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้นได้อย่างอ่อนช้อยและสวยงาม และสามารถฝึกหัดการรำโขนเบื้องต้นได้อย่างมีความอดทนและแข็งแรง พร้อมกับลีลาการหาคะเมนที่สวยงามอย่างปลอดภัย จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 3 รำไทยรำโขน

ผู้เรียนมีทักษะการทำเกษตร สามารถปลูกผักครัวไว้บริโภคเองที่บ้านได้ มีทักษะการแปลงผักสวนครัว และการบำรุงดูแลผลผลิตของตนเองได้อย่างมีคุณภาพและไร้สารเคมี จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 4 เกษตรปาะงูอ

ผู้เรียนมีทักษะวัฒนธรรมปาะงูอบ้านซอหมะโกร สามารถแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการช่วยทอผ้ากะเหรี่ยงได้ มีทักษะการร้องเพลงปาะงูอในงานแต่งและงานศพได้ มีทักษะการหาอาหารตามวิถีถิ่นกับป่าอยู่กับป่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรหรือแหล่งอาหารในชุมชนให้มีถิ่นในทุกฤดูการ จากการจัดการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ที่ 5 วิถีปาะงูอ

5.1.3 ด้านเจตคติ

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีขึ้นในการให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนของผู้ศึกษา ขาดเรียนน้อยลง และตั้งใจเรียนขณะมีกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากมีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ หลากหลาย และเอื้อให้ผู้เรียนสนใจใคร่รู้ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจตามความต้องการของผู้เรียน และการเอาใจใส่ใกล้ชิดจากคณะผู้สอน โดยประเมินจากการพูดคุยและพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้เรียน

ผู้เรียนแสดงออกถึงความชื่นชมและรักท้องถิ่น ด้วยการร่วมงานและช่วยงานประเพณีต่างๆ ของชุมชน แต่งกายตามเอกลักษณ์ของชุมชนในโอกาสงานพิธีต่างๆ ของชุมชน การ

ช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่โดยการช่วยทำงานบ้านและไปช่วยงานที่ไร่ นำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติเองที่บ้านและอธิบายสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้ผู้ปกครองเข้าใจได้

โดยสรุปแล้วการจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น” ให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ไม่มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนระหว่างผู้เรียนกับผู้ศึกษา เนื่องจากผู้เรียนให้เกียรติ ให้ความเคารพผู้สอนเสมือนครูคนหนึ่ง ในโรงเรียนบ้านนุเซะโปล้ บรรยากาศในการเรียนการสอนจึงเต็มไปด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความสนุกสนานและเสียงหัวเราะระหว่างผู้เรียนและผู้ศึกษา ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้ทั้งการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและการจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียน และกิจกรรมการสอนทักษะการเรียนรู้ทั้ง 5 ทักษะ ที่ทำให้ผู้เรียนและผู้ศึกษาเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับในขณะเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ศึกษาเป็นผู้ให้ทักษะในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ ผู้เรียนก็เป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาในการปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์และมีคุณค่าอย่างมากสำหรับผู้ศึกษาในฐานะบัณฑิตอาสาสมัคร

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผลการทดลองใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น” ผู้ศึกษาในฐานะผู้สอนพบว่า ความรู้และทักษะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้นมา ผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจได้ด้วยตนเอง จากกิจกรรมถอดบทเรียนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ผู้เรียนจะเรียนได้ดีในบริบทแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาและเลือกทักษะการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ สามารถสอดแทรกเนื้อหาด้านใดได้บ้างมีความเป็นไปได้แค่ไหนในทางปฏิบัติทั้งในเรื่องเวลาเรียน และผู้ให้ความรู้หรือวิทยากร โดยผู้สอนจะต้องพยายามเข้าใจความหลากหลายของผู้เรียนที่มีพัฒนาการการเรียนรู้ที่ต่างกัน และต้องเอาใจใส่ในทุกรายละเอียดของผู้เรียนทั้งการใช้ชีวิตประจำวันจนถึงแนวทางการใช้ชีวิตของผู้เรียนในอนาคต คอยชี้แนะผู้เรียนและสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลองผิดลองถูกจนกว่าจะค้นพบแนวทางที่ผู้เรียนต้องการ และยึดมั่นในแนวทางที่ผู้เรียนจะก้าวเดินต่อไป และผลสุดท้ายที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนและทักษะการเรียนรู้เหล่านี้ คือ ผู้เรียนจะมีพัฒนาการการเรียนรู้ที่ดีขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น หากผู้เรียนได้เรียนหนังสือตามหลักสูตรแกนกลางเพียงอย่างเดียวซึ่งเป็นภาคทฤษฎี แต่ผู้เรียนไม่มีประสบการณ์ตรงกับเนื้อหาที่เรียนจึงเกิดเป็นปัญหาที่ผู้เรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาที่ผู้สอนสอน ต่างจากการจัดการเรียนการ

สอนแบบ”เล่นก็รู้ เรียนก็ได้ ปากะญอก็เป็น”ที่ยึดตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ ทักษะการเรียนรู้ทั้ง 5 ทักษะ มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนค้นพบแนวทางในการดำเนินชีวิตหรือเป้าหมายของชีวิตตัวเองได้เรียนรู้ได้ทดลองลงมือทำ ลองผิดลองถูก มีอาการบาดเจ็บเล็กๆ น้อยๆ จากการฝึกทักษะบางทักษะบ้าง แต่คุ้มค่ากับการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่เส้นทางการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้

จากการใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนบ้านซอแหมะโกร ชุมชนมีประวัติความเป็นมายาวนานเกือบ 100 ปี แต่ไม่มีการเก็บหลักฐานรวบรวมให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา ข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนรวมถึงประเพณีและวัฒนธรรมปากะญอบ้านซอแหมะโกรมีผู้รู้อยู่เพียงไม่กี่คน เกรงว่าข้อมูลเหล่านี้จะสูญหายไปตามกาลเวลาหากไม่มีผู้สืบทอด จึงอยากเสนอแนะให้ทางห้องเรียนสาขานบ้านซอแหมะโกรเปิดภาควิชาวิถีชุมชน นำภูมิปัญญาของชุมชนและวัฒนธรรมประเพณีปากะญอบ้านซอแหมะโกรเปิดเป็นอีกหนึ่งวิชา โดยให้ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดยเวียนกันเข้ามาสอนลูกหลานของตนเองให้รู้ถึงความเป็นปากะญอบ้านซอแหมะโกร เพื่อให้เด็กรุ่นใหม่ได้ศึกษาเรียนรู้ชุมชนบ้านเกิดของตนเอง ปลูกฝังเด็กรุ่นใหม่ให้มีความรักในบ้านเกิดของตนเอง และเป็นการสืบสานวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมปากะญอบ้านซอแหมะโกรให้คงอยู่คู่บ้านซอแหมะโกรตลอดไป

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”*. วารสาร

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

จันทร์ภา จินดาทอง. (2551). *อยู่อย่างปกากะกอก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ:

แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น จำกัด

บำรุง บุญปัญญา. (2549). *3 ทศวรรษ แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน*. กรุงเทพฯ:

โครงการหนังสือดอกตี่ป่า.

ประกาศิต อานุภาพแสนยากร. (2555). *การจัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

ราชภัฏมหาสารคาม

ประยุทธ์ ไทยธานี. (2555). *แรงจูงใจในการเรียน*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

ราชภัฏมหาสารคาม.

พจนา ทรัพย์สมาน. (2550). *การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง*.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาตี รักสุทธิ, ปาณี วรรณปะกา, สนั่น แสงโทโพธิ์, พิกุล พรรณศิลป์ และอภิสิทธิ์ กิจเจริญศิลป์.

(2544). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

สุวิทย์ มูลคา และอรทัย มูลคา. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

เสริมศรี ไชยศร. และคณะ. (2526). รายงานการวิจัยเรื่องบูรณาการในหลักสูตร :

ลักษณะของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและปัญหาการจัดในเขตการศึกษา8. เชียงใหม่ :

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อนุชา ม่วงใหญ่. (2559). วัฒนธรรมชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของ

ชุมชนอย่างยั่งยืน. วารสาร.มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ฉบับ Supplementary, (2559)

อรทัย มูลคา และคณะ. (2542). การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ทีพี พรินท์จา กัด.

อัจฉรา สารัตนะ. (2542). การศึกษาแบบบูรณาการ (Integration Education). วารสารส่งเสริม

ประสิทธิภาพการสอน. 8(3), 36-37.

สารนิพนธ์

ปิยนุช พรหมโคตร. (2555). การอบรมพ่อแม่เด็กโบสถ์คริสเตียนโดยพ่อแม่อุ้มภักและผลเชิงบวกต่อ

คุณภาพชีวิตของเด็ก: กรณีศึกษา เด็กโบสถ์คริสเตียน บ้านนุเซะโปล์ หมู่ที่ 1 ตำบลแม่จัน

อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก. (สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร.

พิรุณห์ ด้วงรัก. (2555). ผลกระทบจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต่อสภาพเศรษฐกิจของชุมชน

กรณีศึกษา: บ้านกล้วยทอ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก.

(สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร.

เสฏฐวุฒิ อูรา. (2552). หลักสูตรท้องถิ่น: กรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาบ ตำบลสะเมิงใต้

อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. (สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Firstza25433. (2558). ทักษะเบื้องต้นในการเล่นฟุตบอล. สืบค้นจาก

<https://rathanonthongmee.wordpress.com/2015/06/24/>

Watakan. (2555). แม่ไม้มวยไทย 15 ท่า. สืบค้นจาก

<http://maemaimuaythai.blogspot.com/2012/02/>

- ทวีศักดิ์ วีระพงษ์. (2552). การฝึกหัดโขนเบื้องต้น. สืบค้นจาก
<https://www.gotoknow.org/posts/307039>
- ไทยตำบล ดอท คอม. (ม.ป.ป.). ข้อมูลตำบลแม่จัน อำเภออุ้มาง จังหวัดตาก. สืบค้นจาก
<http://www.thaitambon.com/tambon/630804>
- ไพโรจน์ ทองคำสุก. (2555). ลีลาท่าภาษาโขนลิง. สืบค้นจาก
http://www.royin.go.th/royin2014/upload/246/FileUpload/2935_5769.pdf
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (ม.ป.ป.). แม่ไม้มวยไทย. สืบค้นจาก
<http://saranukromthai.or.th/sub/book/>
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (ม.ป.ป.). หลักพื้นฐานในการฝึกทักษะแม่ไม้มวยไทย. สืบค้นจาก
<http://saranukromthai.or.th/sub/book/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1. (2554). แผนพัฒนาการศึกษาระดับพื้นที่ภูเขาสูง ห่างไกล
และทุรกันดารประจำปีงบประมาณ 2554. สืบค้นจาก www.thaischool.in.th/site/
- อัญญา มีภู. (2553). พื้นฐานนาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น. สืบค้นจาก
<http://www.gotoknow.org/posts/376103>

ประวัติการศึกษา

ชื่อ	นายกรกฎ อินทรีย์
วันเดือนปีเกิด	8 กรกฎาคม 2536
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2557: ศิลปศาสตรบัณฑิต (การพัฒนาชุมชน) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

